

MB (În sumarul vechi, la nr.17 b, sunt trecute și punctele E și F, care nu sunt în doc....MB= le-am adus de la Gde F 1-bis)

II ETICĂ MORAVURI MENTALITĂȚI

1918-1940

II ETICĂ MORAVURI MENTALITĂȚI.....	1
1918-1940.....	1
LD: Pentru Motto .Nenumerotat	4
Paul Ricoeur /.....	4
▣ Obiectivitatea în Istorie.....	4
▣ Subiectivitatea omului	4
1.) Paul D.Quinlan , Regele playboy.Carol al II-lea de România , 1893- 1953	5
2.) Nicolae Iorga, " România contemporană dela 1904 la 1930.....	5
SUPT TREI REGI, Istorie a unei lupte pentru un ideal moral și național.".....	5
* Notă:Țărăniștii.....	5
* Notă :Ardelenii.....	5
* Notă : fuziunile ,crearea PN.....	6
Fuziunea PNȚ(p.404-406).....	6
*Notă.....	6
▣ Ad.de la Alba Iulia.....	6
▣ Maniu (p.429-430).....	7
▣ Titulescu ,.....	7
▣ Argetoianu.....	7
▣ Despre el însăși.....	8
*Notă.....	8
▣ Guvern Vaida	8
3.) N.Iorga, <i>DOI ANI DE RESTAURAȚIE</i> . Ce a fost Ce am vrut Ce am putut.....	9
▣ Revenirea guvern Maniu	9
▣ Guvernare Iorga.....	9
▣ Guv.Vaida.....	10
4.) Al.Vaida Voevod, <i>Memorii, / Retrospectivă interbelică / [1945 ?]</i>	10
▣ Adevărul istoric ?.....	10
▣ Camarila ?!.....	10
▣ Coaliția anticarlistă.....	11
▣ Morală ?! Creștinism ?!.....	11
▣ Regele Carol II.....	11
5.) Constantin Argetoianu, " <i>Memorii</i>	11
▣ Iorga-Maniu	12
▣ P.Țărănesc.....	12
▣ Carol -Lupeasca (p. 230-263).....	12
* Notă .Lupeasca.....	12
▣ Carol -Lupeasca.....	12
▣ Prințul Carol "Caraiman".....	13
▣ Fuziunea PNȚ.....	13
Ardelenii	14
Programul	14
▣ Liberalii.....	14
▣ Antipartidismul lui Iorga și Argetoianu.....	15
▣ Argetoianu - Ionel Brătianu	15
▣ Regele Ferdinand și politicianismul.....	16
▣ Fripturistul , răzbunătorul Argetoianu !.....	16
* Notă.....	16
* Notă :alegatorul rural "țărănist".....	17
* Notă . Marile adunări populare.....	17
6.) Armand Călinescu, " <i>Însemnări politice</i> ",1916-1939,Humanitas,1990.....	17
▣ Carol -Lupeasca	17
▣ Afacerea Skoda.....	18

▣ Rotativa :gub.Vaida/ Duca.....	18
▣ Tătărescu și destinderea.....	18
▣ Camarila regală -Titulescu.....	19
▣ Camarila regală și PNȚ.....	19
▣ Carol ,Camarila,Partidele.....	20
7.) Carol al II-lea , " <i>Între datorie și pasiune</i> ",* Însemnări zilnice,Vol.2,.....	20
▣ Asasinarea lui Călinescu.....	20
▣ Duduia !.....	20
▣ Dilemele regale ; "Farsa " regală.....	22
▣ Iorga.....	23
▣ FRN.....	23
Malaxa.....	23
▣ Derută și descurajare.....	23
▣ Ultimatum sovietic . Examen moral: Rezistență ?Cedare ?.....	23
▣ Primul Consiliu de Coroană,.....	24
▣ Al doilea Consiliu de Coroană.....	24
▣ Criza de conștiință : cedarea Basarabiei.....	24
▣ Comportarea basarabenilor, a comuniștilor, a evreilor,.....	25
▣ Comportarea militarilor, comandanți și soldați.....	25
▣ Comportamentul politicianilor.....	25
▣"Schimbarea la față" a politicianilor.....	26
▣ Conduita clasei politice.....	26
▣ Dilema unui rege: Rezistență ? Cedare ?.....	27
▣ Comportamentul clasei politice.....	27
▣ Abdicarea	27
▣ Detronarea unui monarh.....	28
▣ Antonescu -prizonierul legionarilor.....	29
▣ Răzbunarea legionară : asasinatele !.....	29
▣ 2,3 dec.'40 ,Sevilla,Spania.....	30
8.) Nichifor Crainic, " <i>Zile albe,zile negre</i> ",Memorii (extras I),.....	30
▣ Crainic - Camarila.....	31
▣ Asasinarea lui Codreanu.....	31
▣ Asasinarea lui Călinescu .Răzbunarea.....	31
▣ "Balcanizarea" vieții publice românești	31
▣ Duplicitate politică ? Realism conjunctural ?.....	31
▣ Abdicarea lui Carol.....	32
▣ Antonescu.....	33
9.) Nichifor Crainic, <i>Programul statului etnocratic</i> , [1937 ?], p1-56.....	34
▣ Stat etnocratic.....	34
▣ Industrie și comerț.....	34
▣ Muncitorimea.....	34
▣ Statul și moralitatea	35
10.) IPSS Miron Cristea , discurs senatorial, 17 febr.'33.....	35
11.) Vint.Brătianu,"Memoriu " prezentat C.C. al PNL ,23 sept.'30.....	35
▣ Destrămarea instituțiilor fundamentale.....	35
12.) Zotta,N.Tulceanu,"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.",1934	36
▣ Blocul Cetățenesc pentru Mîntuirea Țării. (președ.Gr.Forțu).....	36
13) Gh.Tătărescu , " <i>Mărturii pentru istorie</i> ",.....	36
▣ Carol II : Atacul contra partidelor politice.....	36
14) Grigore Gafencu, " <i>Însemnări politice</i> ",1929-1939 ,Ed.Humanitas.1991.....	37
▣ Vintilă Brătianu.....	37
▣ Conflict CFR - Poliție.....	38
▣ Nae Ionescu "creier cenușiu " sau vizionar ?.....	38
▣ Carol-Nae Ionescu.....	39
▣ Eșecul lui Titulescu	39
▣ Carol-partidele politice.....	40
▣ Minoritățile Cadrilaterului - în alegeri.....	40
▣ Alegeri "Argetoianu".....	40
▣ "Conștiința"românească.....	41
▣ Grandomania lui Carol.....	41

▣ Lupeasca- Carol- Elena.....	41
▣ Carol -Maniu.....	42
▣ Regionalismul : regăteni-ardeleni.....	42
▣ Doctrina "Naistă" pentru Ardeal.....	43
▣ Camarila	44
15) Liviu Rebreanu, " <i>Jurnal</i> ",1927-1940,Ed Minerva, 1984.....	44
▣ Scriitorii , funcțiile - guvernul.....	44
▣ Scriitorii , funcțiile , politica	45
▣ Sinecure scriitoricești.....	46
16.) Nae Ionescu, " <i>Între ziaristică și filosofie</i> " Texte publicate în "Cuvîntul",.....	46
▣ Regele- "existență mistică ".....	46
▣ România Mare - dreptate imanentă , "mistică".....	46
17a.) Nichifor Crainic, " <i>Zile albe,zile negre</i> ",Memorii (I),Ed."Gîndirea",Bucur.,1991..	47
▣ Alegerile - stil românesc.....	47
▣ Demagogia.....	47
▣ Carol-Lupeasca -Francmasoneria.....	48
▣ Camarila - sciziparitatea partidelor.....	48
▣ Crainic - Calendarul - mișcările naționaliste.....	48
17.b) Al.Cantacuzino / '37.....	49
▣ Iubirea, solidaritatea , legionară.....	49
▣ Dragostea de moarte legionară.....	49
C.) <i>Românismul nostru</i> (Congresul General Studentesc, Craiova , apr.'35).....	49
▣ Omul nou = visul , viziunea profetică a unui om mare.....	50
▣ Rase de stăpâni - rase de robi.....	50
▣ România " <i>legionară</i> " - românul " <i>legionar</i> ".....	50
▣ Viziunea despre istoria și conducătorii României	51
▣ Nărav românesc ; trădarea !.....	51
▣ <i>Românul de mâine</i> = anti-intelectualist , anti- raționalist ,anti-individualist , mistic, eclesiastic, colectivist , naționalist ,.....	52
▣ <i>Românul de mâine</i> = aliberal , creștin intolerant, antisemit, recunoscător și răzbunător.....	53
▣ Misiunea tineretului legionar : învierea neamului românesc ; o nouă tradiție de existență ; rangul de mare putere europeană ; rasă superioară.....	53
D) <i>Românul de mâine</i> (Raport la Congresul General Studentesc , Târgul Mureș, apr.1936).....	53
▣ Nația română , în rânduiala lui Dumnezeu.....	54
▣ Spiritualitatea legionară creștină.....	55
▣ Delimitări de național-socialism și fascism.....	55
▣ Naționalismul legionar : supraomul, supranațiunea.....	55
▣ Delimitări de alte naționalisme.....	55
▣ Spiritul eroic revoluționar , mesianic : eul romano-thracic.....	56
▣ Antiteză cu valorile liberale , masonice.....	56
▣ Tripticul spiritualității legionare ; creștin , naționalist, eroic.....	57
▣ Treimea demnității legionare : de om, de român, de legionar ;.....	57
▣ Treimea surselor morale : Dumnezeu , strămoșii daco-romani , Căpitanul.....	57
E)Ianuarie1937."Pentru Cristos" (Spania)(pag. 156 - 182).....	58
▣ 7 legionari -în căutarea jertfei.....	58
/Generația tinereții legionare.....	59
/Majadahonda:o rea amintire legionară	59
F)Febr.1937:Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin,.....	60
/Moța –Marin :jertfă pentru Dumnezeu.....	60
/Jertfa vieții = linia Căpitanului.....	60
/Regretul de a fi supraviețuit.....	60
/Gânduri testamentare.....	60
18 a) Ilie Moscovici <i>Antologie</i> din " <i>Mișcarea Socială</i> ".....	61
▣"Succesul Liberal" (M.S.mart.'30).....	61
▣"Crima de la Lupeni".....	61
▣ Legea presei.....	61
▣ "Patriotism,alarmism și...prostie " (M.S.,apr.'30).....	61
▣ Trădarea și vînzarea de țară	61
▣ "În plin haos" (M.S.mart.apr.1931) [Guvernul Iorga].....	62

18 b)Șerban Voinea, Antologie din "Mișcarea Socială".....	62
▫ Lupta de clasă - "compromisul", colaborarea de clasă	62
▫ "Massa și conducătorii" (M.S.,mart.'30).....	62
▫ Conducători-majoritate-minoritate.....	63
* Nota redacției.....	63
19.)"Transilvanismul.Sufletul ardelean.Ideea ardeleană.".....	64
▫ Premize, cauze generatoare.....	64
Todor Avram / '28.....	64
▫ Pasivitatea,Încremenirea , rezistența maghiară.....	64
▫ "Transilvanismul.".....	64
Kuncz Aladar /'28.....	65
▫ Ideea ardeleană. (rev. cit).....	65
20) Tratatul de la Saint -Germain eu Laye (10 sept. 1919).....	65
1.) N.Bațaria (senator , PNL ? PP?) :.....	65
2.) Ion Nistor (senator , PNL) (DS, MO. 28, șed. 30 iul.'20, p. 462- 469).....	65
3) A.C.Cuza (pe atunci,în PND-Iorga).....	66
4.) N.Iorga (în numele "opozității naționale" întregi).....	67
5.) Al.Vaida -Voevod (PNR, "opozitia națională").....	67
21) "Biserica noastră și cultele minoritare ".....	69
a) Al.Lapedatu (Ministrul cultelor și artelor).....	69
b) N.Iorga (deputat).....	69
c) IPS Nicolae Bălan (Senator, mitropolitul Ardealului) 1928 :.....	69
d) Grigore Comșa (Senator, episcop ortodox de Arad).....	70
e) APS Roman Ciorogaru (senator, episcop ortodox de Oradea Mare.....	70
f) Valeriu Traian Frențiu (senator, episcop "unit", Oradea Mare).....	71
g) Al .Niculescu (senator, episcop unit, Lugoj) :.....	71
h) Mitropolitul Suciul (senator, greco-roman, Alba Iulia) *.....	71
i) P.S.Iuliu Hossu (senator, episcop unit de Gherla).....	72
j) Lucian Triteanu (senator ortodox,ardelean, episcop de Roman).....	72
k) Ely Bercovici (senator PNL , cultul mozaic).....	72
l) Horia Carp (senator, UER ?.....	72
m) Bogdan Duică (senator, PNL sau PND-Iorga ?).....	72
n) Preot D Nicolaescu (deputat PNL ?).....	72
o) P.Gîrboviceanu (senator) :.....	72
p) C.Disescu (senator,PNL) :.....	73
r) Elemer Gyarfaș (senator) .Declarație în numele tuturor minorităților,.....	73
s) Alexandru Lapedatu (ministrul cultelor , PNL,) , concluzii :.....	73
t) Vint.Brătianu (prim ministru, PNL.În Senat).....	73

LD: Pentru Motto .Nenumerotat .

Paul Ricoeur /

▫ Obiectivitatea în Istorie.

"Este **obiectiv** ceea ce **gîndirea metodică a elaborat, a așezat în ordine, a înțeles și l-a făcut astfel de înțeles.**"

Ne așteptăm de la Istorie ca ea să dea trecutului societății omenești **acces la demnitatea obiectivității.**Dar această obiectivitate nu este cea a Fizicii, a Biologiei, etc.

pentru că există atîtea **niveluri de obiectivitate**cîte feluri de **comportamente metodice.**

De la Istorie se așteaptă ca ea să adauge **o nouă provincie**în variatul **imperiu al obiectivității.**

(p.31)

▫ Subiectivitatea omului .

Se așteaptă de la **istoric** o anumită **calitate a subiectivității** sale,(nu una oarecare !)

ci care să corespundă**obiectivității** care se așteaptă de la Istorie.

Este vorba de o **subiectivitate implicată** .

Pentru că ,în **meseria de istoric** , există o **subiectivitate bună** sau o **subiectivitate rea** .

" [...] sub titlul de subiectivitate așteptăm **ceva mai grav** decât **subiectivitatea cea bună a istoricului** ; așteptăm ca istoria să fie o istorie a oamenilor și ca această istorie a oamenilor să ajute pe cititor, instruit de **Istoria istoricilor**, să clădească **o subiectivitate de rang înalt**, subiectivitatea **nu numai a mea însumi ,ci aceea a omului.**
"Dar această trecere de la "eu însumi" la "umanitate " este **filozofică**, este **o subiectivitate gândită** , și privește atât pe **istoric** ,cît și pe **cititorul de istorie** , în care se desăvîrșește orice carte, orice operă, pe riscurile și pericolele sale.
Traseul este următorul : " de la **obiectivitatea istoriei la subiectivitatea istoricului** ; de la una și de la cealaltă, către **subiectivitatea filozofică .**" (p.32)

1.) Paul D.Quinlan , Regele playboy.Carol al II-lea de România , 1893- 1953 .
Editura Humanitas, 2001. + fotografii de familie foarte bune pentru reprodus
[LD : dacă ești amatoare de picanterii și de viața intimă a regilor și reginelor României, servește- te ! Ai cartea în bibliotecă.

2.) Nicolae Iorga, " România contemporană dela 1904 la 1930.

SUPT TREI REGI, Istorie a unei lupte pentru un ideal moral și național."

București,1932

Cartea a III-a:**CELE DOUĂ LUMI DIN NOU FAȚĂ-N FAȚĂ**

1. Scurtul Ministeriu Brătianu
- 2.Împrejurările externe
- 3.Guvernul Blocului
- 4.Încercarea Averescu
- 5.Dominația lui Ion Brătianu
- 6.Revoluția țărănistă

Iorga/ :**concluzie finală a cărții** (p.462)

"Hulit pe nedrept și lovit de cine a avut mai mult bine dela dînsul [Carol]

cel care **a scris cu durere ,în retragerea sa ,aceste pagini** ,

nu poate decît să repete și cu acest prilej **același strigăt**

pe care îl scotea la proclamarea lui Carol al II-lea:

Să dea Dumnezeu să fie bine! 28 august 1932."

Iorga/ (p.372,381 ș.a.)

* Notă:Țărăniștii

"La **adevărații țărăniști** [...] era seculara **ură contra "ciocoiului"** ,omului cu bani de la orașe,"**guleratului**",care trebuie ,dacă se poate ,stîrpit,

pentru ca în loc să se clădească pe spinările tari ale milioanelor **Statul cel nou:**

poporanist,cîta vreme dicta **Sibila dela Soroca**[Stere] ,

semi-rusul care se răsese la față odată cu ceilalți ruși ,după ce ,

asemeni unor adevărați revoluționari,fuse terific de bărbos,o tinerețe întregă;

Apoi ,**după după rețetele economice,statul pur țărănist**,închinîndu-se la zeul colectiv

al "**maselor**" în afară de națiune :mi-a fost imposibil ,cît stăteam împreună în lupta

politică ,să împiedec pe **d.Mihalache** de a-și trimite delegații la congresul de la Sofia al

lui Stamboliischi,iar **dr.Lupu** căuta la Praga și aiurea **Internaționala Verde."**

Reveniți în parlament la discutarea noii Constituții,**Brătianu** și alții îndurără **strigătele și**

huiduelile opoziției țărăniste : <călăi,pfui,pfui,pfui! >

<**Ești cel mai mare bandit al Țării Românești!** >

(țipa **Junian** unui general care comandase cu onoare războiul)

<**Meriți țilharule să fii băgat cu capul în urnă!** >

(pentru **Madgearu** ,realizatorul României unite era un "șarlatan" !)

/ După votarea Constituției,**opoziția națională și țărănistă**,"pe care o unea **aceeași**

patimă,dacă nu același scop",căută și găsi alte prilejuri pentru reluarea scenelor de

primitivism politic. (vezi fișier PNT)

Iorga / (p.375-377)

* Notă :Ardelenii

[1920-923] În Ardeal,noul regim [românesc] ,în loc să reînvie micile centre românești

(Făgăraș,Orăștie,Sebeș)se aruncă spre capitala fără nici un caracter ,a dominației

maghiare [Clujul?] . **Evreii** rămîn maghiari;**aristocrația** se închide disprețuitoare contra

oricăru contact social cu neamul vechilor iobagi;**sașii** inpenetrabili ,în cetățile lor cu poduri ridicat ; nația încredințată a **ungurilor** ,incapabili de un iredentism activ .

/ **Bietul nostru sătean**,prețuit numai cînd i se cere votul sau este chemat la vreo Adunare la Alba Iulia,la care nu înțelege nimic.

/De la multele școli redade românismului,s-au scos **legiunile** de sub **steagul lui Vaida Voevod** care strigă <**Ardealul pentru ardeleni !** > , redactori "**chemăriști**", redactori de "**ziare revolver**" ,care nu voiau să împartă favorurile bugetare cu "**intrușii regățeni**" (care fuseseră cei dintîi profesori și magistrați !)

/ **În secuime**,se urma desnaționalizarea lentă a românilor.....

/La 24 sept.'22,cu **încoronarea domnitorilor noștri,nici atunci nu a putut fi o solidaritate! P.N.R** ,înțepenit într-o atitudine de rezistență,pînă la capăt,contra oricui:

"Toți s-au ținut la o parte , doar cîte un informator fiind sămănat prin mulțime.

În Ardeal **nu se poate încorona un rege** fără voia acelora cărora pentru toate timpurile ,din generație în generație,îi aparține Ardealul.

Biserica unită [...] se ținea după ușa, atunci cînd ungurii,catolici și calvini,și sașii,cînd evreii,armenii și musulmanii credeau că nu se spurcă trecînd pragul bisericii ortodoxe:**lucruri care nu se vor uita și nu se vor putea ierta niciodată.**

/Scandalurile din parlament ,cu ocazia **discutării Constituției**,

la care **ardelenii nu participară,ziarele PNR primind ordin să țină sub tăcere orice legislație liberală.**

/**Încercarea regelui** de a se apropia de ardeleni,prin venirea la Sibiu (comemorarea lui Șaguna) :**aceeași abținere dela banchet ,aceeași neatentie a bisericii unite.**

/ **Ura și cerbicia ardelenilor** (ex.în guvernarea Vintilă Brătianu)de a merge în lupta politică "pînă la luptă,întrebuințînd metodele care folosiseră pe vremea stăpînirii ungurești ,și gîndindu-se a învia,cu Adunarea poporului cu tot,cu scoaterea afară din lege și cu **mersul asupra Bucureștiului [...]** metodele de la 1848 ale lor".

(Vezi fișier PNT)

lorga /

* **Notă : fuziunile ,crearea PN.**

[1923-24] Realizarea,prin stăruințelor neobosite ale d.**Argetoianu** , a **fuziunii** dintre **naționaliștii "poporului"** și cei **ardeleni.**

"Neconținutele ,dezgustătoarele,și mai ales ridicolele negocieri cu țerăniștii pentru **locuri în comitetul de conducere** în caz de fuziune,

pentru **condițiile în caz de colaborare**,pentru ministere [...]

pentru **relațiile** ce aș îngădui să le aibă **cu mine Stere** [...]

reprezentau o pierdere de vreme - dar d.Maniu și d.Argetoianu aveau atîta! - **și o compromitere.**

lorga /:

Fuziunea PNT(p.404-406)

***Notă**

[1926,guv.Averescu] "**Entuziasmul luptelor de clasă** ,formidabilele **ambiiții** încă nesatisfăcute dădeau celeilalte tabere o putere de neînving:

d.**Mihalache**,puind termine dictatoriale,propunea fățiș **împărțirea în două a țării** , cum se va și realiza pe urmă. **Ardealul ardelenilor ;**

restul ,cu Basarabia,cu Bucovina,cu tot,al partidului de clasă ,deslănțuitor la nevoie al tuturor pasiunilor populare .

În acel moment,două puteri existau la opoziție:**Ardealul**,strîns ca un arici pentru lupta lui ,încorporată în **d.Maniu** și **furia populară a țerănismului.**

lorga /

▣ **Ad.de la Alba Iulia.**

[Guv.Vintilă Brătianu ,nov.'27-2 nov. '28]

Revoluția țărănistă (p.418-462)

PNT,hotărît să răstoarne guvernul,cu orice preț.

Cu siguranța că Averescu se potolise,că lorga era plecat în străinătate (dar amicii săi îi simpatizau),captînd și bunăvoința socialiștilor,și a minoritarilor...

luptătorii "neapăratei revoluții" care voiau "Stat țărănist ",reînviind metodele dela

1848 (contra stăpînirii maghiare), se aruncară în luptă ,ca pe vremuri :
în Camere, urlete, injurii, urne răsturnate ,pentru a încheia cu...

o **"retragere eroică "** din parlament, anunțînd că, în curînd , vor face un "adevărat parlament", o **"Adunare Națională" a lor , "Un adevărat și regretabil 1789"**.

Pentru 6 mai, cu **Maniu pe post de "suveran"**.

Adunarea dela Alba Iulia "copie a memorabilei Adunări de la Blaj",

concomitent cu **una de la București** (cca 40.000 oameni)

cu **scrisori** trimise în plic, cu **steaguri sfințite** contra "dușmanului",

cu **conducători** organizați militarmente, cu mulți **țerani** din "fieful" lui Maniu,

cu **muncitori** care aveau alt crez și urmăreau alte scopuri... "[...] cu toată strîngerea laolaltă a, poate, **zeci de mii de oameni**,

ascultînd lacomi **discursurile** prin care se făgăduiau **fericiri imposibile**,

cu toate **urletele** de <Azi să se schimbe guvernul, azi! > și <Murim azi și aici ! > ,

cu tot **asaltul de trenuri**, care trebuiră să li fie cedate - dar nu cel spre București - ,

cu toată **cererea de a porni pe jos** spre **blestemata Capitală a "regătenilor"** urgisiți,

rezultatul fu **votarea unei Moțiuni** de un **iacobinism anacronic** ,

în care se cerea ,se proclama , <**demiterea guvernului inamic al Patriei** >

și **se deslega poporul român de ascultarea față de legi**[...]

lorga /:

▣ **Maniu** (p.429-430)

" [...] încrederea fericită cu care Providența a înzestrat pe d.Maniu rămînea nezuguduită.

Fără nicio concepție proprie de guvern ,**fără** nicio metodă care să-i aparțină,

fără niciun ideal care în ceasurile de întuneric să-i licărească în zare,

fără acea sentimentalitate care ține cald sufletului omenesc,

fără îndemnurile necontnute ale unei popularități [...]

el **credea mai departe în misiunea sa** ,pe care n-a fost capabil de a o defini altfel decît prin vechi formule ungurești uzate de veacuri.

Hotărîrea aceasta nestrămutată ,**mare calitate, dar și grozav defect**, împiedica orice înțelegere cu orice alt grup." (vezi **fișier PNT**)

/ **"Răsturnarea"** gov.Vintilă Brătianu; **2 nov.**, demisia aproape impusă, lui V.B.;

Au început imediat **consultările și aranjamentele** între partide.

Averescu și Goga cereau lui **lorga o coaliție**; frații **Boilă** îi ofereau orice, dacă se aliază cu PNT; **la regență**, atmosferă îngrijorată pentru că

Maniu se dorea, formal, "stăpînul României" ,mai ceva decît Brătianu

/ Guvernul **Maniu** (Vezi **fișier PNT**)

lorga /: **Restaurația**.(434- 444) (vezi fișier **Carol II și PNT**)

lorga /: **Guv.lorga -Argetoianu** (p.444-462)

Atenție LD! Nici nu face capitol separat .Tratează episodul la capit.

"revoluția țărănistă" !!! (Vezi **fișier PND**)

[14 Aprilie'31: demisia Manoilescu, apoi gov.Mironescu]

lorga /

▣ **Titulescu** ,

Omul "coalițiilor naționale", a fost chemat la București ,de data asta cu siguranța unei reușite într-un **regim de "mămăligă cu ceapă"** , a unei **echipe de "hamali"** , fără pretenții de genialitate, fără nicio cruțare față de opinia publică,

prin care **se putea mîntui țara**. Titulescu voise să pună pe Argetoianu la Finanțe.

lorga /

▣ **Argetoianu**

Pentru Prinț **Argetoianu** reprezenta **"omul prin care se putea începe o eră a**

autorității". Numele lui era pe buzele viitorului Suveran, de cîte ori era vorba de un

îndrăzneț plan pentru viitor. Întors din străinătate, în momentul cînd se instala Domnia

nouă, **el i-a oferit servicii** pentru refacerea materială a țerii ; îi prezentase regelui

, în aug.'30, un **întreg program**; publicase în "Universul" o **"schiță"** a unei guvernări în **alt stil**. (Vezi **fișier Agrarienism**)

Rezistența absolută a lui Maniu față de persoana lui Argetoianu, "crud și pătimaș caracterizat", a oprit hotărîrea lui **Titulescu**,

care **a renunțat să facă guvern de "concentrare"**.

/ **Regele** a apelat la **lorga**...fără ca acesta să fi manifestat "cea mai mică dorință "

Făcea, acceptînd, "cel mai mare sacrificiu al vieții" (p.446-447)
Iorga /

▣ Despre el însăși

"În adevăr ,de **peste treizeci de ani de zile,eu reprisintam ,**
[...]**o concepție proprie** ,care era aceea **a generației dela 1890 ,**
ieșită din socialism pentru a veni la **credințe de un naționalism organic exclusiv [...]**"
"Mă însuflețea de atîta vreme **ura** contra clientelei care desonoraseră țara,
desgustul față de sistemele lor,**groaza** față de prăpastia spre care tîrau **o țară prea**
puțin cultă ca să recunoască pericolul și care **se lăsa amăgită** de cel mai îndrăzneț .
Propagandei contra acestui politicianism [...]departe de partidele în sens occidental,
îi consacrasem o viață întreagă,în care,cu toate serviciile ce le-am putut aduce la doi
regi,**nu ajunsesem la nimic**

(vezi profesiune de credință,autocaracterizare,**fișier PND**)

o criză morală teribilă :nici legături de **familie**,nici **prieteni** sincere,

Nici **asociații** politice de devotament,nici **respect** pentru merite;

Școala înfundată în mocirla unei rutine poleită cu pedagogie de împrumut;

Literatura făcea din trivialitățile ,ațîțitoare de simțuri ,ale lui Tudor Arghezi,

de mult dușman al oricărui rost național,...un nou Eminescu;

Cultivatorii artelor plastice erau cuprinși de "o nebunie"

Religia era a bisericilor goale și a formelor moarte,ca în imperiul roman al decadenței,o
anexă tolerată în viața de stat;

...**Totul trebuia reluat** ... (p. 450-452)

O continuă **opозиție a partidelor** care se temeau **ca ideea ,că se poate guverna fără**

dînsule ,să se încetățenească. Cum sunt **partidele politice la noi**,

e zădarnic să se aștepte dela ele un concurs onest,pentru binele țării [...]

Dimpotrivă,**orice nemulțumire trebuie ațîțată,exasperată,...**"

Ex : cadrele didactice contra lui Iorga ! *

*Notă

nemulțumirile pentru neplata salariilor au izbucnit tocmai în locurile favorizate,
care n-aveau de ce se plînge:**asociația învățătorilor și a prof.secundari**.

Ei se aruncară cu **cele mai grele ofense** pentru ministrul de Instrucție "profesor bătrîn și

cu oarecare merite",care n-avea el mînuirea banilor și nu se putea amesteca în

gospodăria de toate zilele a colegilor săi."Conciliabilele revoluționare " se țineau

pretutindeni,**revistele de pedagogie** deveneau "**instrumente de excitare**",la o adunare

din București se vorbea de "**revoluție,de soviete,de ștreang și de spînzurători**". Se

luau în derîdere :că voia să deschidă școala la 1 sept.; că este un **tiran ridicol** care vrea

să încalțe copiii cu saboți;deputatul P.Țoni (ales pe lista "Uniunii

naționale!"),C.Rădulescu -Motru (devenit membru PNTȚ!)**îl atacau;curgeau scrisorile**

anonime ,cu injurii,abjecții ,dovedind o mare decădere morală la cărturari;este

prezentat ca un **profitor,care și-a făcut vile la Sinaia și Mangalia** ;

"Epoca " îl prezintă ca **fraudator** ,care ,prin biblioteci,muzee și arhive,vrea să

sărăcească statul;(cf.Iorga,Doi ani de restaurație,p.63,67)

Și ,demni ucenici ai unor astfel de învățători ,**mii de studenți** și studente,conduși de

"elemente certate cu examenele",năvăleau străzile ,**înarmați ,lovind cu bastoane și**

bare de fier,spărgînd ferestrele Senatului,arzînd camionul Poștei,expunîndu-se

nebunește gloanțelor trupei care ...avea ordin să tragă!

"**Vechea revoluție iacobină ,stîrnită de național-țeraniști** pentru a ajunge la putere,se

cobora în stradă ,**sub toate steagurile ei de înșelare**,continuînd **capitolul**

anarhiei"(atunci**Goga**,rupt de P.P.,forma P.agrar,și amenința că într-o lună

"Bucureștiul va fi la picioarele sale") (p.458)

////////////////////////////////////

Iorga/

▣ Guvern Vaida .

[iunie 1932] (p.460-462)

"**Demisia mea de om cinstit ,cu simț de demnitate personală,a fost scrisă pe biroul**
însuși al Suveranului."

/I s-a aruncat din nou numele lui **Titulescu**,care venit în grabă,s-a apucat de formarea

unui "**guvern național**"(pe care **regele** îl dorea)dar nu a reușit .

Regele a oferit guvernul lui **Mihalache**,acesta l-a indicat pe **Maniu**, care la rîndu-i l-a indicat pe **Vaida!**

"Și atunci **se petrecu ceva necunoscut în istoria Monarhiei românești**,dela vechii Domni din Argeș și din cetatea Moldovei,peste Fanarioți,pîna azi:
un șef de partid care nu primește oferta Suveranului pentru că l-a văzut lucrînd pe căi neconstituționale și pentru că nici **asigurările care i se dau** că a revenit pe altă cale ,**nu-l pot satisface fără garanții reale** și un **termen lung de experimentare** .Pentru acest termen,**șeful revoluției dela noiembrie 1928**,indică pe subalternul său ,**d.Vaida.**"
Acesta trebuia să facă alegeri libere.
D.**Vaida** ,devenit "**homo regius**",în fruntea unui **minister cu alcătuire "iacobină"**,care nu respecta nimic creat de alții,
ascultînd de "arbitrul suprem"[Maniu] ajuns la culmea dorințelor sale:
"a regenta România ,oricare ar fi titlul pe care-l poartă"
Iorga / 1920-1932

3.) **N.Iorga**, **DOI ANI DE RESTAURATIE**. Ce a fost Ce am vrut Ce am putut

Vălenii de Munte,iunie 1932

[LD:carte scrisă cu năduf,după debarcarea dela guvern.
voi intercala la fișele precedente,eventualele lucruri deosebite.]

Iorga/(p.1-12)

▣ **Revenirea guvern Maniu .**

/La prima audiență,(8 iun.'30)regele i-a mărturisit intenția :
guvern de concentrare,condus de cineva care să nu fie șef de partid.
...La 10 iunie,nu mai este vorba de asta,ci de... **confirmarea lui Maniu!**
e din nou **stăpîn pe situație**.

Regimul dinaintea restaurației s-a reinstalat !

Vechiul marasm s-a întins peste apele politice.Nimic nu s-a schimbat.
Nimic nu se va schimba.Afacerile continuă . Lumea s-a potolit:

"resignarea orientală dă o înfățișare de bună cuviință deziluziei."

Primul an de restaurație se mîntuie în sărăcie,tristețe și lipsă de încredere în viitor. (Vezi fișier PNȚ)

[început 1931] ....La București,poliția trage în **demonstrații dela c.f.r.** ;
la Rădăuți,**mișcări antisemite** ,reprimare de armată ; la București,**bombă** la Loja masonică ;**încercări comuniste** la cercurile de recrutare ; **bande înarmate** pradă automobilele;la Gorj,"**Liga contra cametei** " pregătește o revoluție țărănească ;
se apropie "lichidarea " regimului PNȚ...(p.28-29)
Iorga /

▣ **Guvernare Iorga**

Notă jurnal,?august'31:< **Puterea mea de lucru e zdrobită**.

Bănelile,pe care toată lumea mi le sugerează ,se întăresc.

Se lucrează,vădit ,contra mea.Așa fiind,să mi se vorbească limpede și voi primi răspunsul fără supărare.**Venit ca primministru,sînt gata să plec ca profesorul Iorga**, și nu mă voi simți scăzut cu nimic.>

Notă 6 sept.'31:audiență la Carol: <N-am putut face ce doream,pentru că nu s-a mai păstrat atitudinea dela sfîrșitul lui april.[...]

S-a adăugat campania de calomnie în care am fost lăsat cu totul singur[.] >

dr.Lupu spune că duc țara în prăpastie; **Madgearu** caracterizează guvernarea ca "abadacabrantă"; **Mihalache** o numește "baracă" ,pe care ar putea-o răsturna cu o "lovitură de picior"; **Universul** îl prezintă ca adversar al Franței; **Seton Watson** (prieten personal!),în "L'Esprit International",califică alegerile ca o "prostituție a metodelor electorale" ,care a dat România pe mîna unei "**coterii cinice și iresponsabile**".
(p.68-70)

Notă. Dec'31-ian.'32.Criza continuă.

La stăruința parlamentarilor basarabeni,uniți într-un "bloc",care vor să aibă reprezentant în guvern,se numesc:**Christi** și poetul **I.Buzdugan**. Insulte nu-i cruță:
cică l-aș fi numit pe Buzdugan,pentru a-l căsători cu una din fetele mele! (p.91)

Iorga /

▣ Guv.Vaida.

[2iun.'32]. Omul "crizelor insolubile" [Titulescu] sosește dela Geneva.

"[...] în loc de a se vedea ,peste încercarea lui ,menită fatal să dea greș, în neputința "marilor partide", **succesiunea, firească, a dlui Duca, apare ideea unui "guvern de tranziție"**, pe care le-ar presida imparțialul domn **Vaida**, cel care suflase mai mult la Cluj în flacăra urii împotriva noastră și a întregului "Vechi Regat". (p.124-125)

[4 iun.'32]/Notă Jurnal : [LD: dialog reconstituit]

Regele : ce atitudine ia față de o formațiune național-țărănistă. ?

-Iorga: Voi fi contra ei".

-Regele : Dar dacă se face o coaliție?

-Iorga: "Și contra ei voi lupta ,contra a orice are aierul de partid, căci la noi partidul este bandă de exploatare.

Dacă regele ține să fie "constituțional", cum n-a fost, **de ce nu se adresează la liberali?**

Ei sunt un adevărat partid, cu tradiții și merite pentru țară ..

acolo este măcar un om, **Dinu Brătianu**.

"E adevărat că ar fi înlocuirea dinastiei M.V. ,cu dinastia Brătianu ."

Iorga îi mai amintește regelui că în timpul guvernării : **i-au fost închise Internele,**

Finanțele, Siguranța, Poliția, Sănătatea, Legația dela Paris;

că acum regele este "într-o mare încurcătură", că "apucă pe o cale greșită",

că oamenii la care se gîndește "nu pot da nimic";

că **Maniu este "un șef de republică înăscut"** ;

că **Mihalache** "a rămas omul simplu, rîzgîiat de soartă, nu se face din el un om politic";

"omul zilelor rele[...]tot eu sunt."

[5 -6 iun.'32] Regele a făcut din **Vaida**, singur-singurel, un **guvern de "alegeri"**.

"Cumplitul luptător contra "Vechiului Regat",

dușmanul Bucureștiului cari ar merita distrugerea,

presta jurămîntul."(p.126)

Iorga / 1931-1932

4.) **Al.Vaida Voevod, Memorii, / Retrospectivă interbelică / [1945 ?]**

Vol.III, Editura Dacia, 1997, p. 157- 160 - ș.a.)

/ **Carol II - Maniu -Vaida - Camarila - Lupeasca/**

[LD : mă impresionează la Vaida o anume meditație privind posibilitatea cunoașterii în istorie , pe care nu am găsit-o la mulți oameni politici ai vremii. Și un talent literar de necontestat ,care scoate la iveală un alt om decât ... Vaida în exercițiul puterii ....]

Vaida /

▣ Adevărul istoric ?

" **Cât este de greu** pentru epigoni de a-și face o idee , măcar în câțva asemănătoare , despre cele **trecute vremuri** . **Nici chiar** descrieri ale **contemporanilor** unei epoci trăite , **nici** cei mai **geniali istorici** , **nu izbutesc să evoce** decât **umbra palidă a lumii dispărute** , fie dinainte cu două milenii , fie numai cu 60-100 ani. **Poate romancierii** , dotați cu o excepțională fantezie intuitivă ne apropie mai mult de imaginea realității de odinioară . [**evocă pe André Maurois , Remarque, Clemanceau, Balzac, Tolstoi, ș.a.**]

"Fac aceste observații spre a demonstra că nu am iluzia de a putea contribui cătuși de puțin la lămurirea vremii pe care voi în cerca să o reoglundesc , descriind fragmente din epoca ce am trăit . Mă voi strădui să redau **adevărul și numai adevărul - sine ira et studio** - [**latină, Tacitus :fără mânie și părtinire, caracterizând obiectivitatea științifică**]atât în privința **persoanelor** cât și **a faptelor petrecute** .

Eufemia dulceagă , ca și tendința răutăcioasă , nu au făcut parte din însușirile firii mele .

[-----]

Vaida / retro '30 - ' 38

▣ Camarila ?!

" **Camarila ? D-na Lupescu ?** Se poate că vor fi fost unele persoane care se bucurau

de un credit prea mare la Rege. Dar de câte ori am fost la guvern, **fie ca ministru , fie ca prim -ministru , nu am avut de pățimit din cauză de intrigi , decăt din partea unor colegi miniștri** , care intenționat informau greșit pe Rege .
" Îndată ce simțeam că Regele are vreo nedumerire , lămuram situația prin sinceritate , ba - în limitele permise - chiar și cu brutalitate [-----]
Pe D-na Lupescu am evitat să o cunosc personal, cu noroc și dibăcie .
Zadarnic a încercat Puiu Dumitrescu ca să mă prindă , prin situații aranjate . [-----]
Vaida / retro '30 - ' 38

▣ **Coaliția anticarlistă**

▣ **Morală ?! Creștinism ?!**

Pe lângă **divergența de concepție asupra problemei ce este și ce nu este constituțional** , între **Maniu și Rege**, era problema "**moralei creștine**", concretizată în carne și oase prin **prezența D-nei Lupescu în patul regal** .

Firește , în afară de Maniu , **toată feminitatea autohtonă forma o oștire de malcontente , contra lui Carol**.

Cauze de ordin moral ?

Alte erau izvoarele care adăpau această coaliție .

Creștinism ?

Nu cred că babelor iertate și tinerelor voluptoase din București , să le fi tulburat **considerații creștinești**, nuanțarea fierbinte a senzațiilor savurate cândva **ori dorite să mai fie savurate** .

În tot cazul **ipocrizia femeiască** a fost **un aliat puternic al acțiunii anticarliste** .

Nu mă simt competent de a-mi aroga **rolul de arbitru** .E prea străin de sentimentul meu,

de a judeca pe un om prin relațiile lui sexuale și de a-l considera de moral sau imoral ,

în proporția potenței sale . Poate că sunt frivol , cred însă că

în viața politică nu putem să ne arogăm a fi primul stat - de când e lumea - **care să înstăpânească la conducerea guvernării metode de morală creștină** , nici chiar dacă ar încerca să fie puse în practică , **prin oamenii politici din București** .

< În afară de slăbiciunea sexuală a Regelui, acesta dispunea- după cum i-o spusese însăși Maniu la o ocazie - de acele calități de domnitor , care , cumulându-se în descendenții atâtor dinastii - astfel și întrînsul - se moștenesc prin sânge , inspirând soluțiile potrivite în momente grave >

(În 1932, iama, în discuția cu Regele și Titulescu , **Maniu a reușit să-i convingă** pe amândoi

să se aprobe **Majestății Sale Elena**, acordarea **dreptului de a-și vizita fiul** , cu avizul guvernului)

Vaida / retro '30 - ' 38

▣ **Regele Carol II**

" Carol al II-lea dispunea de **o memorie** nu numai **excepțională** , ci și **fidelă** .

Capacitatea lui de muncă era tot atât de mare , ca **priceperea de discernământ logic**.

Munca îl pasiona. Un anteproiect de lege, oricât de voluminos, primit astăzi , era citit până mîine. Astfel, făcându-și observațiile , intra în discuția contradictorică [-----]

După reîntoarcerea sa în țară , Carol al II-lea era foc și pară de **râvna lui de Harun Al -Rașid** .

Simțeau cum e cuprins de **neastâmpărul de a-și ridica poporul și de a-și fericii țara** .

Îndată ce s-a dus vestea că **oamenii necăjiți se pot adresa Regelui cu petiții**, fu copleșit de acestea , în așa măsură , încât - după cum îmi spusese Puiu Dumitrescu- **muncea citintu-le până pe la ora 3-4 în zori** .

Al.Vaida / 1930-1938...

5.) Constantin Argetoianu, "Memorii

Pentru cei de mîine, amintiri din vremea celor de ieri," Vol.I-VIII
Ediție și indice, Stelian Neagoe, Edit. Machiavelli, 1991-1997

Vol.VII,Partea VI (1923-1926)

Vol.VIII,Partea VII (1926-1930)

[**Observ.L.D.**:avînd în vedere că memoriile lui **C.A.**sunt scrise tîrziu,avînd în vedere caracterul lui pătimaș și pronunțat -subiectiv ,avînd în vedere labilitatea lui politică,care l-a desemnat ca tip caracteristic de "fripturist", de "zburător" prin mai toate partidele, voi lua cu toate rezervele posibile ,opiniile lui .În măsura în care ele corespund și unor caracterizări obiective sau au pecete evocatoare pitorească...le voi folosi ...]

C.Argetoianu / '24-'26

▣ **Iorga-Maniu** .

Cu nimeni n-am avut de furcă ca cu **Iorga** și **Maniu** :
amîndoi voiau să fie șefi și n-am putut să-i împac pînă la urmă...

Iorga era un caz patologic ,**acuitatea lui intelectuală** era întunecată de **două mari cusururi: vanitatea și pripeala**. "Cred că n-a existat de cînd lumea un asemenea **vanitos**. Această **vanitate era o boală**,căci se întindea în toate ramurile activității sale,pînă la copilării și la absurdități ce erau în contradicție cu **via lui inteligentă** și cu **darul lui de pricepere cu care îl înzestraseră Dumnezeu**. (Vol.VII,p.85--) /:

(Vezi portret psiho-politic amplu ,**fișier PND-Iorga**)

C.Argetoianu /'24-'26

▣ **P.Țărănesc**

Se socotea "partidul maselor electorale " își "luase nasul la purtare "că,fără el,nu s-ar mai putea forma vreun guvern.In naivitatea lor de oameni politici fără experiență,puneau condiții radicale."Pentru aceasta **trebuia întii să ne înțelegem noi,partidele burgheze**,al lui **Iorga**,al lui **Maniu**,și **al meu**,

ca să impunem apoi răzvrătiților Secerei autoritatea noastră coalizată și **să-l convingem să primească un program realizabil**,

în locul **fanteziilor lor de diletanți năbădăioși**,în materie de guvernămînt ."

(p.90---) (Vezi considerații,portrete,episoade **fișier PNT**)

Argetoianu ,Vol.VII,1925/

▣ **Carol -Lupeasca** (p. 230-263)

[Context:tratatativele pentru **fuziunea P.N** cu **PT**, oct.-dec.'25, discuțiile programatice din **casa lui Argetoianu**]

...Din fericire toate s-au sfișit cu bine,fără bătaie...dar a urmat ... **"bomba cu prințul Carol"**,în ajunul Crăciunului '25, care a modificat raporturile dintre diferitele forțe politice.

Pe la 20 dec.,**Prințul plecase la Londra**(însoțit de col.Condeescu),să reprezinte pe Rege la funeraliile reginei Alexandra (văduva lui Eduard VII,mătușa reginei Maria).

La cîteva zile au început zvonurile despre scandaloasa purtare a Prințului,că ar fi șters-o fără să ia parte la masă,fără să-și fi luat rămas bun dela regii Angliei,

că **fugise la Paris** să se întâlnească cu...**doamna Lupescu**.

Lumea se întreba cine era Doamna.**Argetoianu știa**,dar tocmai de asta nu-i venea să creadă! (Argetoianu dă amănunte ,zvonuri,discuții)

Hiott i-a spus că prințul vrea să renunțe la tron,că vrea să se sinucidă ;

Argetoianu știa că relația lui Carol cu prințesa Elena mergea prost ;

că avea o aventură cu **madam'Tempeanu,alias Lupescu** .*

* **Notă .Lupeasca.**

Ex-soția unui căpitan ,Tempeanu,o roșcovană frumușică ;era evreică; mai era și curvă; devenise **ibovnica lui Carol la Sinaia** (vila "Carola") dar familia regală nu era îngrijorată, iar **Prințesa Elena**,care suferise enorm sarcina și nașterea lui Mihai,**îl cam împinsese în brațele Roșcovanei...**

Alții birfeau că prințul era dezgustat de relațiile reginei Maria cu Știrbei...

Alții birfeau că a fost manevra lui Brătianu și Știrbei,care nu l-ar fi dorit rege...

Aceste "legende" îi conveneau **lui Carol** "ca să acopere mîrșăvia faptei sale"...

Cînd s-a întors în țară,Carol i-a promis că-i va spune ,dar nu i-a spus-o niciodată.

Argetoianu /

▣ Carol -Lupeasca

În interviul dat lui Bogholm (danez), publicat în "L e matin" (Paris ,7 ian.'26)

" s-a arătat ,pe rînd, monarhist,țărănist și fascist ", declarînd că **Brătianu a vrut să-l silească să renunțe la tron.** ("copilării!") (p.234-235)

/ "Dacă **Prințul Carol** ar fi dispărut din Istorie după fapta sa din dec.1925,

e probabil că aș fi rămas și eu nedumerit- asupra resorturilor care l-au aruncat dincolo de graniță și mi-aș fi întemeiat o legendă [...]

Din nenorocire,evenimentele ni l-au readus în 1930 (și cu cîtă nădejde l-am primit!)și l-am păscut zece ani !

Am văzut limpede în sufletul lui de veleitar,și **mi-am lămurit pe deplin și actul din 1925.**

Premeditare ?Brătianu ?Știrbei ?Moralitatea reginei ? Complot ?Mofturi!

Fuga lui n-a fost decît fapta unui **degenerat priapic** ,care a dat cu piciorul la tot ,**ca să satisfacă acea "libido"** pe care Freud a analizat-o atît de bine în lucrările sale.

Că în momentele lui de depresiune nervoasă **s-o fi gîndit la o renunțare la Tron ca să scape** de tot ce îi sta în calea pornirilor sale erotice,

e foarte posibil dar ca **să fi făcut un plan de evadare ,e exclus.**

Că **ura** cu toată încăpățînarea lui de nevropat pe **Brătianu și Știrbei,**

că **nu iubea pe mumă-sa** este iarăși sigur,

dar că **să le fi sacrificat viitorul său de rege-** este și mai **exclus.** [...]

Nu încape îndoială că **toată lovitura a fost pusă la cale de Lupeasca,**

și că **Carol** ,care și-a găsit întrînsa femeia care l-a îngenuncheat pe viață,

s-a supus ca un căzut și decăzut ce era. Fire de masochist,**jidoavca făcea**

dintr-însul ce vrea ,cînd îl strîngea ...în brațe.

Femeie deșteaptă,Lupeasca și-a dat seama [...] că un deznodămînt era fatal.

Carol trebuia să lichideze fie căsnicia lui cu Principesa Elena,fie legătura cu dînsa.[...]

La o precară legătură cu principele moștenitor al României,

Lupeasca a preferat una pe viață cu principele Carol de Hohenzollern,

și a hotărît să se prăbușească cu dînsul de gît, într-un scandal din care nimeni să nu-l mai poată scoate. [...]

Singur între cracii damei - Carol a fost un om pierdut "

Argetoianu /,VII;(p.253-254)

▣ Prințul Carol "Caraiman"

/ "Dacă în fața și auzul regelui **fiecare politician s-a încadrat în plutonul de execuție**

a prințului Carol,departe de ochii și de urechile lui Ferdinand ,

fiecare și-a reluat libertatea de gîndire și de simțire.

Ura împotriva lui Brătianu era atît de mare,încît **mai toată lumea a simpatizat cu**

Prințul, cu tot scandalul dezlănțuit în jurul lui, cu toată plecarea lui ușinoasă.

Părăsirea tronului numai pentru plăcerea unei împerecheri cu o tîrfă,era atît de

neexplicabilă,[...]și **misterul** de care era înconjurată această plecare atît de nepătruns,

încît **legende au început să-și facă drum,legende care transformau trăznaia unui**

erotoman sadic ,în sacrificiul unui suflet de elită dezgustat de turpitudinea familiei

sale.

Lupeasca cădea în născocirea acestor legende pe **planul al doilea.**

O luase martirul ca să nu fie singur[...]" O adevărată psihoză !

Unii scorniseră că Prințul voise s-o ia pe Principesa Elena;

Argetoianu /VIII,Cap III ,'26/'27

/A vorbit cu **Dinu Cesianu**(înfocat carlist ,sosit dela Paris unde se întîlnise zilnic cu

"regele său")la Jockey- Club,nemulțumit și descurajat de faptul că ,în loc să se despartă

de Lupeasca,**Carol voia să divorțeze de Principesa Elena.**

Au insistat mult pe lîngă Carol să se despartă cel puțin aparent de Lupeasca,

să nu mai locuiască împreună.

"Nenorocitul era însă complect sub papucul tîrfei",și nici nu putea să stea cu cineva

de vorbă fără ca ușa de la odaia ei să nu fie crăpată.

Cesianu,credincios lui Carol,spunea că elementele "curate" și "devotate",îl vor părăsi

dacă va divorța de Elena. (p.75----)

Argetoianu /1926

▣ Fuziunea PNT

Vol.VIII,Cap.I,(p-9 apoi 30-31)

Aug.sept.'26,pîna la fuziunea PN cu PT

[Vaida, Cicio Pop, M. Popovici, Aurel Dobrescu, popa Man, ar fi dorit o înțelegere cu liberalii . Cei mai mulți, doreau înțelegere cu țărăniștii . Maniu ,după tratative diverse, înclină spre fuziunea cu P.Ț.]

Ardelenii .

[Context: întâlnire Argetoianu-Maniu-Popovici la Athénée-Palace ,ap.Maniu]
La întâlnire, Popovici tăcuse ca un pește. Ramași singuri la un moment dat,

Mihai Popovici i-a spus:

< Bine, nene, ai să lași să se facă fuziunea asta cu țărăniștii? >
și i-a povestit despre **tratativele și contactele cu liberalii**,
în cursul verii '26, și că **așteaptă răspunsul lui Ionel Brătianu, despre fuziune .**
(Vezi obligatoriu **fișier P.N.L.)**

"M-am întrebat[...] ce vor acești oameni .Cînd vorbești cu **Maniu** nu poți să nu-l crezi convins ,și sincer convins ,de **necesitatea unei fuziuni cu țărăniștii** și de **imposibilitatea unei alianțe cu liberalii**.

Iar dl fost și viitor ministru **Mihai Popovici** -ca și **Vaida**, încă din iunie - **cîntă un alt cîntec**. Ori, de cînd îi știu eu pe acești trei oameni, **Maniu, Vaida, Popovici, [...]** **nu i-am văzut o singură dată în divergență de opinie**.

Stau împreună, mănîncă împreună, mistuie împreună, dorm împreună.

Vaida și Popovici, -mai ales Popovici , **sunt umbrele lui Maniu**.

De obicei, chiar cînd Maniu susține o prostie, Vaida și Popovici îi **țin isonul**.

Și iată deodată că pe o chestiune vitală pentru partidul lor, **îi găsesc în dezacord și pășesc pe poteci deosebite...."**

"Cred că ardelenii au voit sincer o unire cu liberalii.

Toată **mentalitatea** lor, toată **firea** lor, toate **concepțiile lor burgheze** de procopseală, **se încadrau perfect în ideologia și și apucăturile partidului liberal**, și **cîtuși de puțin în ale Partidului Țărănesc**.

Dacă nu s-au contopit cu liberalii, [...]

vina o poartă exclusiv Maniu, ambiția nelimitată a lui Maniu.

Argetoianu/ (@p.32-33)

" **Și Maniu era născut și fusese crescut pentru Partidul Liberal**.

Dar înainte de toate **Maniu voia să fie șef**, și în P.L. chestiunea șefiei sale nici nu se putea pune. [...] nu era Maniu de talia să discute șefia cu Brătianu.

Nici n-ar fi îndrăznit să pună chestiunea.

Ca să fie șef, Maniu și-a călcat pe **conștiința** sa, și-a violentat **prieteniile** și și-a disprețuit **devotamentele**. **Ca să fie șef, Maniu** și-a trădat toate **tradițiile** lui și, în loc să se înscrie la liberali, **a dat mîna cu țărăniștii** și s-a lăsat pradă **celeii mai deșănțate demagogii din cîte a cunoscut țara românească."**

Programul ...

[Context: sept. '26 ,Maniu îi arată programul ce va sta la baza fuziunii]

Programul era cel din '24, cu termeni tot atît de generali și vagi

"Cu el în mîna se putea pași ,indiferent, spre dreapta sau spre stînga"

Paragraful cu **respectul proprietății** (introdus de Maniu), era urmat de paragraful **exproprierei** .Maniu l-a rugat să-l convingă pe Madgearu;

Madgearu i-a explicat că fusese menținut ca să nu se zică că țărăniștii au primit fuziunea ,fără vreo vorbă privind exproprierea;

Argetoianu : <Pentru ce mai introduceți un deziderat deja realizat ?>

Madgearu : <Ca să se spuie ceva!>

... "Frumoasă fuziune cu două grupări antagoniste care se vor tocmi asupra aplicării programului !" (vezi pe larg **fișier P.N.Ț.)**

Argetoianu/ 1926

▣ Liberalii

VIII, p.77-78

Cel care avea mai multă influență asupra lui **Ionel**, era fratele său **Dinu**.

De **Vintilă** se temea, nu se încredea în el, considerîndu-l prea sectar.

Duca, deși desemnat de dînsul ca **succesor la șefia partidului**, n-avea nici o influență asupra lui. **Brătianu îl stima** pentru **corectitudinea** sa, pentru **puterea lui de muncă**, pentru **darul lui de a se împăca** cu toată lumea, dar nu ținea seama de părerile sale.

Îl desemnase ca succesor, fiindcă se gîndea că -l vor primi toți interesajii firmei,

pe care **intransigența și fanatismul lui Vintilă** îi speria.

Și totuși, **partidul l-a preferat pe Vintilă la moartea sa** ...

Alecu Constantinescu ["Porcul"], care a murit în nov.'26, exercita **o mare influență aspra lui Ionel Brătianu**. Îl chema la sfat, oricând da de o greutate. **Prețuit de șef, "Conu'Alecu " a fost disprețuit de toți și defăimat.**

După moartea sa, s-a produs un riviriment și **a fost reabilitat** : a lăsat lui fiu-său,

Atta Constantinescu , **o avere modestă**, dovedind că **nu furase**;

la înmormântarea lui, **sute de oameni scăpătați și nenorociți l-au plîns**, văzîndu-se **cît de generos fusese**; a fost înmormântarea cea mai populară, plină de flori , pe care o văzuse Bucureștiul ; a avut o presă extraordinară (exceptînd Șeicaru care nu l-a cruțat nici mort)

Argetoianu , / dec.'26

▣ **Antipartidismul lui Iorga și Argetoianu**

Hotărîndu-se să nu mai facă politică de partid,

Argetoianu a căutat să se împace și cu "semizeul " **Iorga** .

A vorbit cu coana Catinca .(Iorga nu pune telefonul la ureche sau gură de frica microbilor!) și a primit o carte de vizită în care **Iorga** i-a scris că

pot vorbi oricînd și orice, în afară de "viața politică " (subl.Iorga)

"Prieten personal! Orice chestiune ,în afară de politică!

DI prof.voia să-mi indice că **nu mai voia să facă politică cu mine,**

și nimic nu putea să mă încînte mai mult!

Notă C.A.: Din nefericire a revenit asupra acestei hotărîri în 1931!

Ezitasem două luni să-l întîlnesc numai de frică să nu-mi ceară să continui alianța încheiată cu dînsul în 1924[...] **Bine că nu mai voia !**

Nimic nu ne mai împiedica să ne pupăm! " (p.83-84)

/S-a dus la el, **s-au lămurit, i-a explicat hotărîrea sa de a nu mai avea partid politic, și regretul că nu vor mai colabora .**

"A crezut-o, cum credea tot ce-i gîdila vanitatea, și s-a îmbîlnzit."

- **Iorga** : <Ei dragă , ai dreptate, țara nu mai are nevoie de partide, n-are nevoie de oameni, n-are nevoie de un om!>

Argetoianu: < Dragă domnule Iorga, **politică voi mai face, dar politică de partid nu, m-am săturat.**

Țara românească nu are nevoie de partide care să o zăpăcească, ci de guvernare - de o guvernare care să-i facă toaleta și **s-o așeze în rîndul țărilor europene, din care astăzi face parte numai cu numele.**

Dacă vei fi solicitat într-o zi, să te înhami **la această operă** -după cm nu mă îndoiesc - și vei avea nevoie de mine, **voi fi omul dumitale! >**

-**Iorga** : < **Fără dta nici n-aș înțelege** să iau o răspundere politică ;

ai să vezi la Guvern ce bine avem să ne înțelegem .>

...În 1931 ,cînd Carol l-a aruncat în brațele lui Iorga, și-a adus aminte de această convorbire și de zicătoarea franceză " il ne faut jurer de rien!"

Argetoianu/ VIII / 1926

▣ **Argetoianu - Ionel Brătianu .**

[dec.1926]

/ În acest "ghiveci național", **bucata de rezistență era Brătianu.**

Era **singurul om capabil să împiedice anarhia.**

"În politică, ca să ajungi la ceva, trebuie totdeauna să întărești pe cel mai tare , să cauți să întărești pe cel slab, este o greșală. "

/ S-a dus la el și i-a dat răspunsul la **invitația de a intra în PNL:**

1. Este ferm hotărît să **nu mai facă politică de partid**, deci nici în PNL.

2. **Va da tot concursul pentru menținerea ordinii și liniștii în Stat**

cu prilejul schimbării domniei; (p.86-87)

[apr.'27] **Florica . Hotărîrea lui Brătianu de a debarca pe Averescu .**

Brătianu:<Te-am rugat să te oprești la Florica fiindcă trebuie să luăm

hotărîri importante.[...] M-ai priceput de minune . Cu dta la Interne și cu Prezan

în fruntea guvernului **nu mă mai tem de nimic**, chiar dacă -doamne ferește -

s-ar întîmpla ca Regele să moară [...] >

-**Argetoianu** : < Sunt hotărît. **Primesc.** > .... și am dat mîna...

Brătianu:< Să știi că în afară de **dta**, numai frate-meu **Vintilă și Duca sunt și**

vor fi în curent cu planurile noastre > (p.97-100)

(Vezi pe larg **fișier P.P.-Averescu și PNL**)

Argetoianu /VIII / '26 -'27

▣ **Regele Ferdinand și politicianismul.**

[1926 -27]

[**Context :Tratativele Averescu - PNT** ,duse de grupul ex-conservatorilor (**Grigore Filipescu**) **Maniu**,n-a aprobat colaborarea,pentru că s-a "amestecat puțin și nenea **Ionel Brătianu**" ,care a trimis și el emisari la Maniu pentru "guvern național " ,avertizându-l de posibilitatea de a lua în brațe "un cadru politic"] (vezi **fișier PNT**)

/ Asigurat că Averescu n-avea nici o șansă,**Brătianu** și-a pus toți agenții-**Știrbei,regina Maria,Costică Hiott,Prezan** -să convingă pe **Rege** că era datoria lui "să nu lase" țara în mâna unei fracțiuni,ci să-și încredințeze moștenirea numai unui **Guvern de unire națională.** ,(p.107-110)

[**L.D.Atenție ! culmea ipocriziei și machiavellismului lui Argetoianu !**]

"Această luptă în jurul patului unui muribund conștient de sfârșitul său, această **competiție bizantină** a unor năzuinți personale și meschine, **ascunse sub vălul cunoscutelor interese naționale** gata să acopere toate fățărnicile,constituie **unul din capitolele cele mai tragice și mai dureroase** ale istoriei noastre contemporane.Mulțumesc lui Dumnezeu că **n-am fost amestecat întru nimic în această acțiune îngrozitoare** în care moartea unui om a fost speculată în fața lui însuși, pentru satisfacerea unei nemăsurate ambiții.

Politica a otrăvit ultimele zile ale regelui Ferdinand cu o cruzime care l-a făcut să ispășească toate greșelile vieții lui,și cine știe dacă **sfârșitul atît de neașteptat al lui Ionel Brătianu** ,cîteva luni după al regelui său,

n-a fost **o pedeapsă a Providenței** pentru **tortura sufletească pe care a impus-o altuia**. Încă o dată mulțumesc lui Dumnezeu că colaborarea mea la evenimentele din iunie și iulie 1927 a fost îndreptată în alte direcții [...]" , (p.107-110)

[5 iun'27].**Brătianu** ,sprijinit de **Știrbei** și regina **Maria**,luase în ajun toate măsurile pentru a precipita demiterea lui Averescu.

Dar,la Scroviște,**Ferdinand nu l-a vrut pe Prezan,și Regina l-a determinat să-l numească pe Știrbei.**

"Numirea lui **Știrbei** era aproape **o sfidare** a aruncată de **puterile oculte** în obrazul tuturor.Dacă această numire n-a fost primită mai rău de opinia publică,faptul se datorește [...]unanimei antipatii de care se bucura guv.Averescu [...]

instinctului sănătos al românului [...] fusese în fond o înfrîngere a lui **Brătianu** și o încercare de **emancipare a Coroanei.** ,(p.119-1922)

[6 iunie '27]**Știrbei** a depus jurămîntul ,la Scroviște,la lumina lumînării,ca într-o dramă shakesperiană.

▣ **Fripturistul , răzburătorul Argetoianu !**

(Argetoianu,ministr.la Domenii)

Atenție L.D : acesta era Argetoianu !

/ "Am dormit somnul dreptului,pentru că ,**pentru mine dreptate se făcuse.**

Averescu ,care cu un an înainte **mă porcăise** ,fusese **concediat ca un rîndaș** și **vîrît cu nasul în dejecțiile tuturor. Eram răzbunat.**

[...] **urcasem din nou la putere . Restul, mi-era indiferent.**

Că **Brătianu** fusese păcălit **nu mă durea prea mult.**

O mică lecție nu strica prezumției sale.Guvern **Știrbei**,Guvern **Prezan**,Guvern **Brătianu**,**erau pentru mine ,la urma urmelor, echivalente și indiferente.** [...]

fiindcă nici o patimă politică nu mă mai agita : **ultima mea dorință pe acest plan, sfărîmarea lui Averescu,** fusese realizată și încă într-o **formă atît de înjositoare** încît nici nu aș fi îndrăznit să o nădăjduesc.

Eram pe deplin satisfăcut,și nu mai aveam nici o pretenție." p.123-125)

* **Notă**

Guv.Știrbei (6 iunie'27)nu a durat decît 15 zile.

El a comis trei acte politice,printre care ...**s-a împăcat cu patriarhul Miron Cristea :**

La șed. din 4 ian. '26, stătuseră alături, și când, la apelul nominal, **patriarhul a răcnit "pentru", Argetoianu** i-a strigat "**să-ți fie rușine, popo!**", și a plecat scuișind... De atunci nu-l mai văzuse. În iun. '27, după jurământ, și-a depus cartea de vizită la mitropolie... patriarhul i-a răspuns, ceea ce a produs împăcarea. Pe timpul **regentei**, și mai târziu **sub Carol al II-lea**, a avut cele mai bune raporturi cu el. p.130-131

Argetoianu / VIII, (p.259 și urm.)

* Notă :alegatorul rural "țărănist"

În alegeri, [dec. '28] la sugestia PNL, **a candidat în Vlașca** (Giurgiu), D. Luca (viitor ministru sub Tătărescu, căsătorit cu cîntăreața Rita Doria, a murit tânăr)) l-a primit excelent, **dar a pierdut**: naț.-țărăn. au luat toată lista!
8 zile cît a stat la Giurgiu, n-a putut ieși în județ, la sate, deoarece oamenii îi primeau cu huidueli, iar partizanii lui Mihalache, cu ciomege.

"Am rămas dela aceste alegeri cu **o oroare fizică față de bivolarii vlășceni**, [...]. Îmbrăcați în dimie neagră de parcă erau **cîrduri de ciori**.

Erau **urîți foc**, aveau niște **mutre bestiale** lipsite de orice caracter românec și urlau într-una "Trăiască Maniu!", "Trăiască Mihalache!", "Jos Brătianu!"

/ A mai **candidat la Bârșovia** (Caraș), unde împroprietărise, cu trei luni în urmă, țărani, desființînd o fermă inutilă de stat. "**Bârșovenii îmi juraseră credință pe viață,**

dar **m-au trădat numaidecît**, [...] nu mi-au dat nici măcar un vot."

Argetoianu/VIII

* Notă . Marile adunări populare

/ **Congresul PNL** (1,2,3 mai '30) și **marea întrunire națională** (grădina Societății de tir, în Izvor). **Întrunirea dela Izvor** a impresionat. **PNL a adus peste 100.000 oameni.**

F. bine organizată. Cu venirea la Șosea, cu încolonarea pe județe, cu **marșul .... în tăcere și ordine** spre Izvor, **fără cîntece**: o mare de capete, urechi ciulite la cele 8 microfoane. Au vorbit: Angelescu, Tătărescu, Duca, Vintilă, Lapedatu, Inculeț, Nistor și Aurel Cosma. Prin această manifestație, **PNL începea "campania de răsturnare"** ...

Dacă n-ar fi debarcat Prințul Carol la 6 iunie, PNL și-ar fi atins ținta.

/ **Averescu** care a inaugurat aceste adunări adusesese la Arenele Romane 10.000 țărani, timp de 3 zile! **Nu era mare lucru! Chestie de trenuri, deci de parale, cca 2-3 milioane, care se recuperau la revenirea la putere.**

/ **PNȚ, guv. Vaida**, va aduce și el 100.000 oameni, în '32 și '33), (p.274-275)

Argetoianu / 1922- 1927

6.) Armand Călinescu, "Însemnări politice", 1916-1939, Humanitas, 1990

(prefața și îngrijire Al. Gh. Savu)

[**L.D** voi intercala portrete politice, elemente de doctrină, date f. importante, pentru fișierele problematice, sub formă de comentariu sau Notă.]

Călinescu / 1931

▣ **Carol -Lupeasca .**

(Vaida ministru, Călinescu subsecretar de stat la Interne)

[martie 1931] **Cristescu** îi spune că **dna L.** a sosit în România în **martie 1931**, cu **Manoilescu**, cu automobilul, pe la Sighet. O lună a stat la el. Pe urmă, s-a mutat la **Puiu Dumitrescu**. Apoi s-a cumpărat **casa din Alea Vulpache** (pe numele dnei Dumitrescu, cesionată apoi dnei L.) Regele o vizitează noaptea (automobil cu nr. schimbat) de unde se întoarce la ziuă. Îi spune lui **Mihalache, care este** îngrijorat. Vorbește cu **Vaida**. Acesta merge la rege, apoi îi vorbește de necesitatea de a lua măsuri cu privire la zvonuri.

Se hotărăște o **Circulară** cifrată.

/ **Cristescu** îi spune că **regele culege femeii de pe stradă**, pe Brezoianu

Discută cu **Vaida**: riscul unui atentat; discută cu **Gabriel Marinescu**: a luat toate măsurile pentru paza regelui. Crede că oficina zvonurilor este la "Universul".

Tot de la el află despre oarecari **tentative liberale** de a determina pe **dna L. să-i aducă la putere**.(p.91-93)

[nov.-dec.'32] MSElena ,revenită în țară după 2 ani (vezi **fișier Carol II**)

/ **Titulescu** a fost la **d.L.** la Sinaia ; **Gral Samsonovici** cu soția merg la **d.L.**,unde joacă bridge ;**Regele** pleacă la vânătoare;printre invitați,Dinu Brătianu,fiu-său Dan,Nasta etc.."numai liberali"...

/ **Regele** iese noaptea la Pța Sf.Ghorghe ,pe cheiul Dîmbovița,și ia femeii de cea mai joasă speță.

/ **Puiu Dumitrescu** (la palat),îi spune că **d.L.**,la restaurație,a spus regelui să se întoarcă fără să se gîndească la ea.

/ **Pictorul Stoenescu** ,a făcut **portretul d.L.**(la Paris),la îndemnul prințului.

/ **Cristescu** îi spune că **Maniu** a chemat pe **Bianu** și l-a însărcinat să facă **informații despre d.L.**:unde merge? Ce oameni politici o vizitează?

/ **Regele** i-ar fi spus luiTitulescu:<Nu înțeleg pe **Maniu.Îmi cere să opresc pe d-na L de a mai ieși în oraș.**Cum să fac asta,Titulescu, cînd eu i-am spus să mai iasă din casă! >

Călinescu / **Maniu - Vaida -Mihalache-Carol.** (p.120-131)

[dec.'32-ian.'33] **Maniu - Vaida -Mihalache-Carol.** Calendar ,culise,diferende.

Demiterea lui Gabriel Marinescu și Puiu Dumitrescu,soldat cu demisia Maniu -Mihalache și formarea Cabinet Vaida. (vezi **fișier PNT**)

[27 iul.'33] Madgearu s-a întîlnit cu **prințul Nicolae**(în străinătate)

l-ar fi spus: <N-am plecat din cauza mariajului,căci acesta s-a făcut cu consimțămîntul regelui.**Am plecat din cauza Lupeascăi.** Din ziua cînd ea a intrat în țară,

regele s-a schimbat față de mine. El se înconjoară numai de răi și îndeapărtează pe toți oamenii capabili**E un adevărat Borgia.** [...] > (p.180-181)

[2 sept.'33] **Z.Boilă** publică un **manifest vehement contra camarilei.**

Maniu nu îl dezavuiază formal.Emoție în cercurile politice (p.182)

[8 nov '33] (declanșarea rotativei Vaida/Duca)Mirto (favorit regal!)

a fost la Sinaia să vadă pe rege,dar nu a putut ,fiind "acaparat" de **d.L.**

L-a primit abia dimineața,după baie,spunîndu-i că s-a fixat pe Duca.

Călinescu /febr.'33-mart'

▣ **Afacerea Skoda**

Arestarea luiSeletzski;Sinuciderea gral Sică Popescu;dezbateri la Senat;explicațiile gral Cihoski; opinii mareșal Prezan,Măldărescu, (p.151-157și următ.)(vezi,la nevoie, **cartea**) Călinescu/nov.-dec.'33ian-apr.'34

Călinescu / '33-'34

▣ **Rotativa :gov.Vaida/ Duca**

Culise,mașinații,tensiuni,patimi,violente,anarhie,alegeri,care vor culmina cu **asasinarea lui Duca .... Represiunea Procesul**

(vezi obligatoriu **Fișier G.de F.** asociat cu fișier **PNL, PNT, Carol II**)

Călinescu / '34

▣ **Tătărescu și destinderea**

(p.201- 203)

[6 ian.'34] Tătărescu discută cu Călinescu la guvern:

-**T** : <Sîntem ultima țară în care lumea politică se mîncă astfel.

Din această cauză **au crescut curente anarhiste.**

Am dorit de mult **raporturi normale.**Poate acum,după moartea lui Duca,

să se realizeze aceasta [...] Lăsați-mă să guvernez cel puțin pînă la toamnă

[...]Recunosc... unele excese întîmplate în alegeri.Sînt gata să dau satisfacții [...]

Să aducem harta politică pe masă[...] să stabilim o înțelegere între cele două partide mari [...] pe o decadă,de pildă [...] >

C : "Am ascultat cu atenție la propunere[...] voi transmite-o mîine lui Mihalache

cît de fidel posibil[...] Eu cred că **ar fi existat o stare de spirit prielnică unei**

destinderi,fiindcă unii din noi am fost de acord [...] să vină liberalii la guvern.[...]

felul cum s-au făcut alegerile,a creat o stare de spirit [...] dta faci o greșală cînd crezi

că noi nu am dat atenție mișcărilor extremiste.Deja "Viitorul" ne-a atăcat pe această

temă [...] Aveți dosarele la îndemînă ,consultați-le și veți vedea că am luat aceleași

măsuri.Dar **magistratura nu a înțeles și nu a dat concursul.** "

T :< **Te rog și personal pe dta** ,în partidul dvs,să contribui la o **atmosferă**

favorabilă destinderii.[...]noi,din **generația mai tânără**, trebuie să avem o **altă înțelegere** a marilor interese de stat. >

Călinescu/ :

[22iun.'34] **Mihalache** cere lui Călinescu să comunice lui **Dinu Brătianu**

(ca răspuns la demersul lui) **că este ,în fond,pe aceeași linie cu PNL.**

și că a autorizat pe **Maniu să vorbească cu Dinu.**

[26 iun.'34]La cererea lui **Brătianu,Maniu** se întâlnește la Cameră, vorbesc 2 ore,dar Maniu îi mărturisește lui Călinescu că... nu a înțeles demersul.

O presiune contra regelui? Răsturnarea guv.? I-ar fi spus :

<Noi,dle Brătianu,**sîntem pentru menținerea regimului constituțional sincer** [...]

Dar **inițiativa unei acțiuni vă aparține dv.**,ca guvern[...]>

[3 iul.'34] **Mihalache e plictisit de atitudinea lui Maniu**,pe care nu o înțelege...(p.223-224)

Călinescu/ '34

▣ **Camarila regală -Titulescu**

(p.205-)

[6 ian.'34] **Titulescu** luiTătărescu : < Eu sunt gata să **intru în guv.dumitale**[...] cu condiția **să fie înlăturate cinci persoane**:

Puiu D.[umitrescu](Palat),gral Dumitrescu(Jandarmi),Gabriel Marinescu(Poliție),gral Sfîngaci(Siguranță) și gral Uică.(Armata)>.

Titulescu a plecat la Sinaia spre a pune regelui aceeași condiție.

Au urmat cîteva episoade contradictorii (regele refuza;regele accepta;regele revenea)

[10 ian.] Titulescu obține **înlocuirea lui Sfîngaci și Dumitreștilor.**

Titulescu îi spune lui Călinescu că înlocuirea Dumitreștilor este "**opera " dnei L.,și că, prin ea,"camarila creștină a fost înfrîntă de camarila semită."**

[13 ian.]Titulescu 2 audiențe la rege.La un moment ,**regele** i-ar fi spus,ajungînd la

Gabriel Marinescu:<Acesta **reprezintă garda mea personală**,atîta lucru nu pot avea și eu pentru siguranța mea? >

Titulescu se plînge că ,între cele2 audiențe,**Mirto** l-a încurajat pe rege la rezistență.gral Rizeanu numit la Jandarmerie;se zvonește că col.Tătărescu(fratele) va înlocui pe Marinescu.Maniu f.interesat de schimbări

Călinescu/ 34-'35

▣ **Camarila regală și PNȚ**

(p.255-259)

[**L.D .Atenție !:Lumea în care vin la 23 febr.'35 !Ce știa Ion Dandara ! ?**]

Vezi conflict Maniu -Mihalache pe problemă (dec'34 -mai'35) **fișier PNȚ.**

[8 iun.'35] Serbările Restaurației.**Maniu și Dinu Brătianu** nu participă.

/Seara,la radio,**Gabriel Marinescu** o conferință, critică ofensator guv.PNȚ dinaintea restaurației.**Mihalache** cere sancțiuni.

[11 iun.] Serata dela Clubul Miliardarilor.Gral.Manolescu (aghiotantul princip..Nicolae) spune lui Călinescu că, regele ar fi știut de conf.lui Marinescu.**Marinescu** i-ar fi spus cîndva : <Eu mi-am legat soarta de **d.L** și cad odată cu ea. >

/ **Valer Pop** (ministr.Just) crede însă că regele n-a știut,și-l va concedia.

/ **Madgearu** spune gral.Ilasievici (Palat) că **PNȚ se socotește lovit în demnitatea sa**, că va lua o atitudine dîrză ,nedezarmînd pînă la pedepsirea lui Marinescu ;

/ **Deleg.permanentă PNȚ** ,examinînd situația,hotărăște o atitudine dîrză.

S-a dat un **comunicat drastic.Tătărescu și Inculeț** (Interne) transmit că Marinescu a fost muștrat.PNȚ nu este satisfăcut.

/ **Lupu** ,audiență la rege,cere **concedierea lui Gavrilă;**

Regele refuză net. Lupu crede că regele se gîndește la dictatură....

/ **Consfătuire** (Sinaia) **Mihalache-Maniu-Lupu-Madgearu** hotărăsc atitudine dîrză față de rege.(la 17 iunie,Brașov,se țin discursuri "tari")

[21 iun.'35] **Mirto** spune lui Măcărescu că regele e atît de legat de **d.L.**,încît ar fi în stare să abandoneze și țara pentru ea.Crede însă că ,prin atitudine dîrză,poate fi intimidat.

[23 iun],Cluj,întrunire "Front Constituțional". **Averescu** face declarații antimonarhice , dar strigă < **Trăiască MS Elena și Mihail!** >

[10 iul.] La Sinaia,consfătuire Madgearu-Călinescu-Popovici-Ghelmegeanu

(**Madgearu și Mihalache** avansaseră ideea declanșării

unei "**mișcări insurecționale**" și voia să le cunoască părerea)

Călinescu : "**Sunt hotărât contra**; nici ceilalți nu susțin ideia."

Călinescu / '36

▣ Carol ,Camarila,Partidele

[23 ian.36]

Vaida i-a transmis printr-un amic: <Eu m-am fixat! **Dela rex nu se poate obține nimic**. E pus să facă o trăsnaie.[...]noi ne pierdem vremea [...] iar între timp ni se joacă destinele țării.[...] M-am convins că **politica e condusă de dna L**,care face și desface ministerele. La timp,ea va ști să fie și rasistă. **Regele e bolnav de insuficiență cerebrală cronică**,acesta e diagnosticul meu de medic. >

Mihalache redactează o scrisoare către rege ,nu o trimite,dar transmite **mesajul prin regina Elisabeta** : < **PNȚ** este pe punctul să-și schimbe radical atitudinea sa. În cazul cel mai favorabil,**va triumfa tactica lui Maniu,dar poate să fie și mai mult**. [...]dacă regele a înțeles că după audiența mea [...] eu trebuia să mă închin și la icoanele la care s-a închinat Duca,ei bine,să știe MS că **eu voi prefera să stau 10 ani înaintea porții din față,dar la cea din dos nu mă duc!** >

[5 febr.'36]

Mihalache și **Tancred Constantinescu** (la Răducanu acasă).Fără a fi autorizat de Brătianu,Constantinescu îl întreabă dacă **ambele partide** n-ar trebui să meargă **împreună în chestiunea constituțională**.

(Odinioară [1925/26?],tot el mijlocise aranjamentul dintre

Vintilă Brătianu și Averescu pe această chestiune.

La fel și Duca [1930?] care nu s-a ținut de cuvânt ['33])

Mihalache i-ar fi răspuns că ,**deși programele** partidelor sunt **diametral opuse**, înțelege ca ,**mai întâi "să salvăm țara"**,iar programele să fie amânate pe o conjunctură favorabilă.

Era convins că era nevoie de o înțelegere,dar cu cine?

Întrebat de Constantinescu dacă îl autorizează să-i transmită asta lui Brătianu ,Mihalache a răspuns <Da!>(p.288)

Atenție L.D.! Pentru tot anul 1937 ,vezi machiavelismul lui Carol și oportunistul (sau radicalismul,sau încăpăținarea ,sau contradicțiile ,sau competiția etc etc...) partidelor,a oamenilor politici...care vor duce la erodarea partidelor,la lovitură lui Carol. (fișiere PNȚ, PNL,G de F ș.a.)

Călinescu / 1930-1937

7.) Carol al II-lea , "**Între datorie și pasiune**" ,* Însemnări zilnice,Vol.2,

(18 sept.1939- 31 dec.1940)

Casa de editură "Șansa",București,1996

Ediție îngrijită de M.Ciucă și N.D.Ion.,

[L.D.Cred că este titlul comercial dat de editori .În realitate este microfilmul unor caiete cu aceste notițe .Eu voi prelua notele si ,la orice fișier, o sa scriu "**Carol zice**"

Am ales anume perioada sept-'39-sept '40 , ultimul an de domnie .

/ Voi nota unele inserții despre **Duduia**,pentru a putea ,cumva ,nota ,implicarea ei în viața politică,și oamenii "**camarilei**" ;tot aici,**partidele de vînătoare** frecvente și pasiunea lui pentru **poker și cinema**.

/ Voi extrage alte **concluzii de ordin moral, etic**, caracteristic pentru societatea românească: conduita în clipele de cumpănă (cedarea Basarabiei, a Ardealului) ; comportamentul politicienilor ;credința și devotamentul față de monarh; **ura și răzbunarea ;asasinatul]**

Carol zice:/sept.'39

▣ Asasinarea lui Călinescu

joi,21 sept.'39 (p.4)

După 6 ani ,nu m-așeptam că trebuie să însemnez o pagină de sînge în istoria politică a țării . La ora14 ,**Călinescu a fost mișelește asasinat de o bandă de gardiști**.

"Este îngrozitor ca ,după toate măsurile luate în ultimul timp,să se poată întîmpla așa ceva.**E așa de neromânesc această faptă**,se vede clar că este de **vădită inspirație străină** ,sunt **tipice metode teroriste slave**. [!?!] [...]

Carol II zice / sept.'39

▣ Duduia !

Imediat **Urdăreanu** a telefonat **Duduiei** ,să vie la Cotroceni,

ca măsură de siguranță. [...]

1 oct.'39,duminică:dimineața odihnă.,ne sculăm târziu.**Duduia** nu se simte bine.

4 oct.'39 :**Duduiei**,din nou nu-i e bine ,a stat toată ziua la mine...

9 oct.'39:Violent atac contra Serviciului Social.**Gavrilă Marinescu** a adus chestiunea în

Consil.de min.**Urdăreanu** îl atacă violent pe **Gusti** ,cu obișnuita lipsă de tact față de

[Duduia] În halul de nervi în care se găsește**[Duduia]** dela moartea lui Călinescu,

reperкусиunile sunt triste și violente.De aici și ricoșeuri asupra mea care sunt acuzat...

11 oct.'39:**Duduia** la prînz s-a supărat că am fost trist și n-am luat parte la conversație.

[...]astăzi mi-am călcat oribil pe inimă înaintînd lui **Argetoianu** cererea de suspendare a **Serviciului Social "Fundatia principelui Carol"**..

20 oct.'39:**Duduiei** îi e rău.,o congestie a ovarului,cu dureri destul d mari.,dr.Hortolomei

zice că vine dela o proastă stare a nervilor și dela continuile supărări.

A stat în pat toată ziua.

22 oct.'39:la 51/2 **pokerul** obișnuit cu **Malaxa și Doamna**.Joc f.frumos și liniștit.

25 oct.'39:Ziua lui Mihai ,care împlinește 18 ani ,deci devine ,ca moștenitor al

tronului,major.[...] I-am remis conform cu legea Colanul Ordinului Carol I ,și,

împreună cu **Duduia**,darurile noastre.

26 oct.:la vînătoare de sitari,la periș,vine și **Duduia**...

27 oct.:Dimineața,penibilă pentru **Duduia**,a dormit f.prost [...]

o mică criză de nervi cu plînsese...

3 nov.'39 :La masă a fost din nou scandal între **Duduia** și **Urdăreanu** ,din cauza unei

reflecții inutile ce a făcut-o el.

5 nov.'39:**vînătoare** la Gherghița .**Duduia** ,Mihăiță,Urdăreanu,Malaxa,ș.a.Seara,**pokerul duminical**,cu aceiași ;film ;

26-27 nov.'39:la **vînătoare** la Rușetu și Padina,cu **Duduia**,Mihăiță,Ernst,Malaxa,ș.a.

pentru a dovedi că are încredere în noul guvern,Tătărescu.

&30 nov-3 dec..'39:**Vînătoare** în Ardeal și Banat :Mihăiță,**Duduia**,Malaxa,etc etc...

Duduia vînează,**Duduia** se simte rău;**Duduia** este în bună dispoziție, **Duduia**...

(printre rînduri,cîteva opinii privind războiul ruso-finlandez,în plină desfășurare ...)

5-6 dec.'39:de sf.Niculai,**Duduia** îi face cadou butoni,iar el se "revanșează"campărînd

dela Weiss o f.originală broșă în briliante și safire

17 dec.'39 Vînătoarea dela Periș ...**Duduia**,Mihăiță,Malaxa , seara poker și film

24 dec.'39 .:am dăruit **Duduii** primul ei dar de Crăciun.[...]Pîna a venit ora colinzilor

Duduia a stat cu noi.**Crăciunul.Anul nou**,cu **Duduia**...

27 ian'40 **Duduiei** nu-i e bine.Dr.recomandă schimbare de aer.Plec la Sinaia...

8 febr.'40 : "Am început să pregătesc darul pentru **Duduia**,de 14 februarie,

cînd se împlinește **a 15-a noastră aniversare ,15 ani de dragoste** statornică,de dureri și

de bucurii îndurate cot la cot.[...]Seara cîțiva invitați la masă ,și,pe urmă,s-a jucat

poker.Au fost:**Duduia**,Mihăiță,Wilhelm Wied cu fiul său,Urdăreanu,Stîrcea,Mocsonyi și

Flondor."

13-14 febr.'40 :se împlinesc **15 ani [1925]** dela **prima înfilnire de departe cu Duduia**.

[...] la șosea cu mașina[...],nu ne-am vorbit dar ne-am priceput din ochi[...]

Cam din acea zi s-a schimbat tot cursul vieții mele. [...]

Cum fac ochi,felicitări,urări,flori și darurile mele..."**A fost scris de mîna lui Dumnezeu**

ca așa să fie,15 ani de cînd Duduia și cu mine nu ne-am despărțit și am înfruntat

toate vicisitudinile ,toate urgiile,și unele adevărate bucurii cot la cot.[...]

Această dragoste e așa încît nici nu pot concepe viața fără ea.[...]

27-29 febr.'40:**Duduia** distrusă,îndurerată,de moartea tatălui ei,el profund impresionat de durerea și dragostea ei filială.

17 apr.'40 [...] "Seara ,cină la **Urdăreanu** ,en petit comité,**eu,Duduia,Mihăiță,Mocsonyi**

și Stîrcea. Cînd boierii au plecat,cu **Duduia și cu Ernest** am făcut anumite **ipoteze**

asupra **viitoarei remanieri ,unele idei foarte sănătoase ale Duduii le-am adoptat.** [...]

20apr.-5 mai .'40.Săptămîna Mare ,**Paștele,cu intimii,cu Duduia**,la București,apoi

Reghin,Sebeș,Lăpușna ...la vînătoare,pescuit,odihnă...

"Zi fericită ,fără istorie"-notează el la un moment dat.

21 mai '40.Ziua **Duduiei** :urări,flori,un mic dar..."**da,o iubesc în fiecare zi, mai solid și**

mai tare."La cină cîțiva invitați:Ernest,Malaxa cu coana Natalia,Rusescu cu

nevasta.Poker.Film. Lumea este îngrijorată.

6-9 iunie '40 -10 ani dela **Restaurație**.

Este **prima zi comemorativă** a acestui greu deceniu.Încep a veni oareșcare număr de felicitări.**La 9,cina de sărbătorire:**Mihăiță,**Duduia**,Urdăreanu,Stârcea,Mocsonyi, Flondor,Rusescu,cpt.Iliuță,Predoiu și Plesnilă.

La 10 ,**Urdăreanu ține toastul** ,amintind clipele din trecut..

Decorații :lui **Mihăiță** "Colanul casei Domnitoare"(cu desen făcut de Carol);

Duduiei și lui **Urdăreanu** "**Comandaria pentru Merit**".

Duduiei ,**însemnul special pentru doamne,în briliante,lucret de Weis.**

"Am convingerea că **din toate decorațiile** ce le dau ,acestea sunt **cele mai meritate.**

Ei,**pentru nesfârșitul devotament,credință și dragoste ce mi-a arătat-o în tot acest timp,fiind stîlpul moral de care am putut să mă reazemîn toate aceste clipe grele.**

EI [Urdăreanu] ,**pentru incontestabila muncă** depusă în serviciul meu și al țării."

/ **Tătărescu** îi remite darurile (le eunumerăun Grigorescu,Automobil Zephyr (**pentru Duduia**),un El Greco(dela Guvern), Plachetă de aur 12 kg.(dela BNR), Minereuri de aur (dela soc."Mica"),cutie de aur (soc."Petroșani"),buzdugan de aur (Oștirea)...o serie nesfârșită de obiecte de aur ,de f.mare valoare.

Carol zice / 20-21

[**Discuție despre Partidul Poporului care va deveni Partidul Națiunii]**

L-a însărcinat pe **Urdăreanu** cu **organizarea noului partid.**

Urdăreanu a discutat cu **Duduia** ,spunînd că **nu vrea să fie împins pe linia politică.**

Carol stă mult de vorbă cu **Duduia** ,și hotărăște să-l însărcineze cu șefia de stat major al noii organizații.**Urdăreanu** a fost la **Duduia** și a spus că va accepta șefia statului major al **Part.Poporului.**

28-29 iun.'40 [**Pierderea Basarabiei și nord Bucovinei]**

Duduia ,are zi de depresioni,dureri de cap...

1-2 aug.'40 [tratativele ptr.Ardeal și Cadrilater] :**Duduia** are mari dureri de cap.

Noapțile ,dureri și insomnie. Gemete.. Zile grele.Carol sta cu ea...

printre griji și picături...vînătoare și ,seara,filme...

28-30 aug.'40 [**Dictatul dela Viena]** **Carol** este bîntuit de **gîndul abdicării .**

Am spus o vorbă **Duduiei** și lui **Urdăreanu** despre acest gînd, :

"au respins cu indignare ideea. Eu tot voi rămîne răstignit de crucea mea, voi îndura insultele și prigonirea,**așa cere datoria mea de suveran"**

1 sept.'40 .Am depresiune nervoasă și de chin .Sunt într-un hal de nervi

nemaipomenit ,plîng și mă răstesc la oricine și din orice.(Timbrele,la Mihăiță cu **Duduia**;))

2 sept.'40 **E ziua iubitei mele.**Pe cit de întunecat sufletul,pe atît vremea de frumoasă...

Flori, ,cadou,sănătate,așa să ne ajute Dumnezeu...

3 sept.'40 .După cîte se pare este **o încercare de puci din partea Gărzii de Fier .**

Propunerea de a se apela la Antonescu ia corp,mai ales la Urdăreanu, care e totdeauna gata de a proceda la schimbări .

Eu sunt încă f.îndoit asupra persoanei lui;**care va fi loialitatea lui față de mine?**

Cu concursul lui Valer Pop a fost găsit ,Urdăreanu a vorbit cu el,

apoi Carol l-a rugat să preia guvernul.

Singura persoană care consideră pasul greșit este Duduia,care nu are încredere în

credința lui... miercuri, Joi,4-5 sept.'40 "Aceste două zile tragice ,care **au dat complet**

dreptate îndoielilor Duduiei,au fost așa de pline ,încît n-am putut scrie în fiecare seară.

În 48 de ore ,toată situația mea este răsturnată,

și iată că din nou trebuie să iau drumul amar al pribegiei."

6 sept.'40 **Duduia** trebuie să aibă grijă de lucrurile ei ,**împachetează** cît poate;

o chem la palat;abia plecase că **manifestanții au ajuns la casa ei,**

cîteva minute dacă înfirzia,**n-ar fi putut scăpa teafără.**

Carol zice/ 24 nov.'39

▣ **Dilemele regale ; "Farsa " regală.**

[**După asasinarea lui Călinescu ,Carol s-a considerat "pierdut" , într-atît de total se bizuise pe el ; regimul , instituțiile, politica curentă, totul fusese concentrat în mîinile acestuia.De aici, sentimentul descris...]**

23 nov.'39 .Criză guvernamentală,demisia lui Argetoianu ,sub presiunea lui **Tătărescu.**

"Este **o vastă farsă pe care o joc** și care **trebuie să dea impresia că caut un guvern.**

[discuția cu consilierii regali:Prezan,Vaida,Văitoianu,Mironescu,Iorga, ...]

Ca comedia să fie completă, la 7 a revenit **Tătărescu**,pe care **l-am și însărcinat oficial cu formarea Guvernului."** Din echipa veche **trebuie sacrificați:**

Mitiță,Andrei,Slăvescu,Giurescu,Dragomir,Gafencu,eventual Iamandi...

"Principalul sacrificat este bietul Gavrilă [Marinescu], care nu se va întoarce nici la Prefectura Capitalei. Este necesar din toate p.d.v. Pare-se că jaful patronat de el la poliție a depășit orice măsură."

Carol zice/ dec.'39

▣ Iorga.

16 dec.'39. La inaugurarea **Institutului de istorie Universală al lui Iorga**

Discursuri Iorga, Andrei și răspunde **Carol**.

"Institutul e mic dar poate că va da rezultate frumoase. O sală de conferințe și biblioteca căreia i s-a rezervat mult loc. Alături, într-o altă aripă a casei, este ceea ce Iorga numește **Muzeul, de fapt locuința sa**, [...] Această parte este **o mică escrocherie a dezinteresatului savant**, căci și-a clădit astfel **,gratuit, o locuință nouă**, unde **stă cu toată familia** și care este **întreținut astfel de stat**."

Carol zice/ febr.'40

▣ FRN.

9 febr.'40 După amiază l-am primit în audiență pe **dr. Lupu**, ca să mă puie la curent cu **punctul său de vedere și al prietenilor săi**. "Veșnic același sunet de clopot, **Frontul și tot Frontul**, care împiedică unanimitatea forțelor în jurul meu. El preconizează un **armistițiu politic** pînă la sfîrșitul războiului, armistițiu în care **s-ar pune în adormire FRN**, și o **Uniune Sacră** împrejurul meu.

l-am răspuns că **sunt absolut de acord** asupra fondului, adică asupra acestei colaborări a tuturor forțelor, numai că **ceea ce el numește Uniune eu numesc FRN**

și nu văd de ce se încurcă în forme, căci în acest front toți pot veni să activeze, cerîndu-le numai să adopte **un crez de morală și solidaritate națională** [...]"

Carol II zice/

Malaxa.

9 martie '40. A venit știrea falsă că **Malaxa s-a sinucis**. Face parte din propaganda de minciuni pe care o răspîndesc, cu bani grași, **acoliții lui Aușnit**, spre a-i crea atmosferă.

Carol zice/ mai '40

▣ **Derută și descurajare.**

10 mai '40 **"Ziua națională"**

Cu toate că e sărbătoare națională, și ar trebui să fie o zi de bucurie, **evenimentele de azi** au întins peste tot **un val de îngrijorare și indignare: azi noapte Olanda, Belgia și Luxemburgul au fost atăcate de germani.**

(L.D : Urmează ,zi de zi, un veritabil "Jurnal de front", în care urmărește cu îngrijorare crescîndă, căderea Belgiei, Olandei, invazia Franței...)

Carol zice/:

22 mai '40. Ca și alți oameni politici de la noi, **Tătărescu își pierde cumpătul și este gata să recomande "o schimbare la față completă."**...

La Iași, după retragerea noastră, ce desnădejde cuprinsese pe oamenii noștri mari! Infaibilul și mîndrul **Ionel Brătianu** a vorbit cu mine și, complet demontat, se întreba dacă Marghiloman și Carp n-au avut dreptate...

Așa sunt oamenii noștri, vorba lui Lascăr Catargiu, nu putem aduce alții de la Viena. **Încerc să-l remontez și cred că reușesc.**

23 mai '40. Dimineața am avut **un moment de depresiune**, cu plîns, **ceea ce a supărat f. mult pe Duduia**

Carol II zice/ 27 iunie '40

▣ **Ultimatum sovietic . Examen moral: Rezistență ? Cedare ?**

27 iunie '40 Ultimatumul sovietic .

Pierderea Basarabiei și nord. Bucovinei. (Vezi fișier **Carol II și Polit. externă**)

"Oh! ce **zi îngrozitoare**, de **cumplită durere** și zi de **absolută lașitate** a unor români.

Am ieșit din infernul zilei de azi moralmente zdrobit și îmbătrînit cu 10 ani."

/ La 7 dimineața, un al doilea telefon, cu precizii. **Ni se cere să cedăm**

Basarabia și nordul Bcovinei, și să dăm răspunsul în 24 de ore.[...]

"Oricare ar fi riscurile, **părerea mea este că trebuie să rezistăm** la astfel de injoncțiuni, și să ne ținem la ceea ce am spus atît de des, că,

dacă vom fi atacați, ne vom apăra."

/La 9, discuție cu Tătărescu, Gigurtu, Urdăreanu. Ni se cere evacuarea terit. în 4 zile, dar ocuparea orașelor Cernăuți, Chișinău, Cetatea Albă, începe a doua zi.

"Eu sunt hotărît pentru rezistență, Gigurtu nu vede cum, iar Tătărescu șovăie, înclinînd mai mult pentru cedare. [...]

Totuși nu pot concepe **ca suveran al Țării, cum pot să cedez teritorii care sunt, hotărît, de fapt și istoric românești."**

Raționamentul cu **nordul Bucovinei, pentru cei 22 de ani de "ocupație"** a Basarabiei, "este pur și simplu ridicol"

Carol zice/ 27 iun.'40

▫ **Primul Consiliu de Coroană,**

ora 12. (p.200-201)

Expunerea situației **Tătărescu și Gigurtu.**

Expunerea sit . militare, **Țenescu** (M.St.M)

Vorbitorii s-au situat pe 2 curente: **rezistență / cedare.**

Rezultatului votului (nota din ședință, cu antetul casei regale

11 neacceptarea ultimatumului (Mironescu, Iorga, Angelescu, Iamandi, V. Antonescu, Ciobanu, Dragomir, Pop, Hortolomei, Andrei, Urdăreanu)

10 acceptarea (Argetoianu, Baliff, Christu, Cancicov, Ilcuș, Ralea, Bentoiu, Ghelmegeanu, Mitiță, Macovei)

4 pentru discuții (Gigurtu, Slăvescu, Giurescu, Portocală)

1 rezervat (Tătărescu)

"Nu pot să spun că m-am sculat prea fericit dela acest Consiliu."

Carol zice/ 27 iun.'30

▫ **Al doilea Consiliu de Coroană**

(p.203-204)

"Consiliul are loc și am ieșit din el **amărît și dezgustat, toți cei care făceau pe eroii s-au dezumflat.**

Numele lor merită să fie scris cu aur în cartea demnității românești: Nicolae Iorga, Victor Iamandi, Silviu Dragomir, Traian Pop, Ștefan Ciobanu, Ernest Urdăreanu.

Toți ceilalți, cu orîșicare nuanță au fost pentru acceptarea ultimatumului

Angelescu, Vaida, Mironescu, Argetoianu, Baliff, V. Antonescu, Cancicov, Hortolomei, Christu, Gigurtu, Macovei, Andrei, Mitiță, Slăvescu, Ilcuș, Ralea, Giurescu, Ghelmegeanu, Portocală, Bentoiu. **Discuțiile nu mai aveau rost ...**

A ținut o scurtă cuvîntare ... "este ziua cea mai dureroasă a vieții mele[...] **consider că se face o foarte mare greșală de a ceda fără nici o rezistență,**

aproape un sfert de țară, dar mă văd copleșit de avizul mării majorități a acelor care le-am cerut sfatul. Am plecat fără a mai da mîna cu nimeni, adînc amărît și convins că urmările celor hotărîte vor fi foarte rele pentru țară [...]"

/ Tîrziu, Urdăreanu a cerut din nou să-l vadă, și **amîndoi au fost de acord că**

se face o mare greșală. L-a sunat pe Tătărescu la telefon, și i-a explicat serios și violent, greșala care se comite. Tătărescu i-a răspuns că **nu vede nici o altă soluție și că își ia toată răspunderea.**

...a mai avut un **sentiment dureros, cînd au venit la el mulți ofițeri să-i ceară să cedeze, altfel mergem la un dezastru.**

Carol zice/:

"Oh! de ce românii noștri n-au cea mai mică doză de orgoliu național în aceste clipe într-adevăr grele? **E o zi a rușinei naționale.**

Restul nopții, cu Duduia, am plîns amar. Și ea vede dezastrul ce ne așteaptă."

Carol zice/ 28 iun.'40

▫ **Criza de conștiință : cedarea Basarabiei**

28 iunie '40 **Ultimatum sovietic** (p.205-206)

"Starea de spirit în care mă găsesc azi de dimineață este de nedescris,

nu mă simt om, parcă s-a rupt ceva în mine. Sunt un oareșcare care trebuie să-și facă datoria, atîta tot, **parcă din mine a dispărut Eul.**

Tocmai la 20 de zile după ce-mi ajunsesem **apogeul a 10 ani de muncă**, cu rezultatele care au fost, și **acum prăbușirea**, este parcă ceva ce nu poți suporta.

Mi-e rușine de mine însumi, nu îndrăznesc să privesc pe cineva în față,

totul mi se pare așa un **coșmar**, un lucru pe care nici un cuvânt omenesc nu-l poate descrie.[...] **Mă simt așa de mic și de neimportant în fața acestei nenorociri** ce s-a abătut asupra României.[...] **Frică și lașitate**, poate **prudență sănătoasă**, numai viitorul ne-o va arăta [...] (vezi fișier **Polit.externă**)

Oribilă în toate acestea este **graba pe care o pun Sovietele** pentru ocuparea teritoriului ,grabă care periclitează evacuarea.[...] Azi dimineața , mi se anunță că e vorba și de **un colț din Moldova pînă la Herța**.[...]

Am fost așa de indignat de atingerea unui colț al României Vechi, încît am spus lui Tătărescu că **aceasta nu se poate admite**.

A promis că va lupta cu înverșunare pentru această bucată de pămînt.

Așa cum au mers cedările noastre ,**această făgăduială este gratuită.** "Ultimele mele speranțe s-au spulberat ,**am nădăjduit** că **ciocnirea dela Herța** ar fi putut provoca **alte rezistențe spontane**, care ,astfel, **ne-ar fi scăpat cîntea**.

9 iul'40. Am primit **o delegație de basarabeni**, compusă din **Inculeț, Pelivan, Ciobanu**, cari mi-au adus **o adresă de omagiu pentru gîndul meu de rezistență** în Consiliul de Coroană, și **m-au rugat să iau sub oblăduirea mea pe nenorociți**.

A urmat **una bucovineană** cu **Nistor, Sauciuc-Săveanu**, și **Hakman**, la care s-a adăugat **Șoneriu**, cu același conținut.

Carol zice / 29 iun. -iul. '40

▣ **Comportarea basarabenilor, a comuniștilor, a evreilor,**

▣ **Comportarea militarilor, comandanți și soldați.**

Primele știri ce ne vin **sunt foarte triste** , **purtarea populației basarabene, îndeosebi a evreilor, a lăsat mult de dorit. Coloanele de refugiați și trenurile au fost atacați de hoardele comuniste** , ceeace a **întîrziat și mai mult posibilitățile și așa ridicol de scurte de a putea evacua**.[...]

Seara mă culc amărît rău de tot. M-a apucat o deznădejde cumplită.

Mă gîndesc dacă nu ar fi mai cuminte să abdic.

Duduia protestează vehement, spunîndu-mi că nu am dreptul de a părăsi lupta, **ar fi o dezertare. Cine știe , poate că ea are dreptate.**"

29 iun.'40 "Știrile din Basarabia și Bucovina, **sunt din ce în ce mai triste, dezertări ale soldaților basarabeni, excese de orice fel ale populației minoritare, mai ales evrei, care atacă și insultă pe ai noștri, ofițeri batjocoriți, unități dezorganizate.**

30 iun.'40. "Știrile din Basarabia sunt tot triste. Se pare că **unii comandanți de mari unități s-au purtat destul de prost**, lăsînd comandamentul lor, spre a se pune la adăpost.

[...] Tot aceleași știri asupra **exceselor și agresiunilor** din partea **minorităților, mai ales a evreilor și comuniștilor.**

3 iul.'40 "Știrile din Basarabia sunt f. triste. Astăzi a fost ultima zi a evacuării și a fost hotărîtă **zi de doliu național. Evreii și comuniștii s-au purtat într-un mod oribil.**

7 iul.'40. "Știri din țară sunt unele îngrijorătoare : **purtarea evreilor în Basarabia și Bucovina, a fost așa de rea** cu ocazia evacuării, încît **a provocat o reacție și o indignare care se manifestă prin excese, asasinat și devastări**, la cari, din păcate, **participă și soldați, semn de lipsă de disciplină"**

9 iul'40. După amiază a primit pe **generalul Aldea** (Comisia dela Odessa)

"Ceea ce este trist ,este că a putut constata că **mai mulți dintre comandanții noștri s-au purtat prost, fugind și lăsînd unitățile lor.**

Vor trebui luate măsuri de sancțiune."

Carol zice/aug.'40

▣ **Comportamentul politicianilor.**

2 august '40.

Întîlnirea informală a lui **Manoilescu și Gigurtu** cu **consilierii regali.**

Fiecare a făcut apologia activității sale din trecut, dar nu au prea ascultat expunerea celor doi. Au făcut o impresie penibilă.

Au avut **o întîlnire** și cu **ardelenii**. A fost și **Horia Sima** (f."dinastic" !)

Au venit mulți, în cap cu **Vaida și mitropolii.**

Unii, (Aurel Vlad, Augustin Popa) s-au pronunțat hotărît pentru **necedarea niciunei palme de pămînt**. Vaida, Valer Pop, **au fost mai puțin dirji.**

Neastîmpărul lui **Maniu** este grozav, de data asta " **a găsit un teren** pe care îl poate

specula cu **o reală aparență de dreptate**, cu toate că, mai toți, chiar ai lui, pricep că la mijloc este mai mult **o manevră politică**, **puțin frumoasă în acest moment.**"

Carol zice / august'40 -

▣ "Schimbarea la față" a politicianilor

"E ziua comemorativă a **Mărășeștilor, aniversare dureroasă** astăzi, când se vorbește de ciuntirea granițelor. Această problemă este pentru mine un chin fără seamăn și prea bine îmi dau seama că astăzi **vom trebui să cedăm ceva**, **spre a putea salva restul, și mai ales ființa națională.** [...]

Sunt în sinele meu descurajat și într-o stare de tensiune nervoasă teribilă.

Nu văd și nu aud în jurul meu decât nemulțumiri și critici, și este așa de greu să pot ralia suficiente bunăvoințe."

/ **Gh.Cuza** îi explică de ce nu a intrat în Guvern, pentru că,

ca naționaliști, nu trebuie să participe la știrbirea granițelor.

Cu toată rezistența opiniei publice, **el vede necesitatea unor cedări teritoriale**, în conjunctura dată.

"Mă asigură de tot devotamentul lui și alor lui, **"Generația 22"**,

în cap cu **dr.Dănulescu**. Se plînge de felul cum s-a făcut încadrarea în FRN,

și constată că **prietenii lui Andrei au trecut cu toți la "bolșevici"**.

Astăzi este cu totul la dispoziția **P.N.**, pe care îl consideră salvator.

Îi vorbește de **disensiunile dintre naționaliști**, mai ales de la **gardisti...**

7 aug.'40. După amiază teribilă, timp de 2 ore a discutat "în pustiu",

cu o **Delegație a foștilor gardisti. Sima** i-a invocat iar **memoriul** în care a explicat

demisia din guvern: "cere să nu o iau ca o manifestație contra mea, căci la **legionari,**

legătura cu mine este o axiomă. [...] [demisia] **este un semn de dragoste și de**

supunere." [...] <Conducătorii trebuie să aibă încrederea țării, spre a putea câștiga

maximul, și cei actuali nu o au. [...] <Cea mai egoistă soluție pentru ei ar fi **să aștepte**

să treacă criza, căci răspunderea este așa de mare încît **nimeni n-are dorința de a fi la**

cîrmă. [...] < **Schimbarea** nu se poate face decât prin **generația tînără,**

mișcarea legionară este chemată să dea trup și suflet noii alcătui

< [...] **Forma de stat totalitar este și a lor**, ei sunt chemați să o aducă la îndeplinire. >

Corneliu Georgescu a adăugat că **<viitorul lor este regele, și sunt hotărîți de a sta în**

jurul meu.> Concluzia lui **Sima** este că **<partidul trebuie să fie legionar și eu să fiu**

regele legionarilor.> **"I-am răspuns că eu sunt regele românilor."**

22 august'40. **Am renunțat la legionari.**

Rămîne doar **"generația '22"** [cuziștii] și ardeleni.

Carol zice / aug.'40

▣ Conduita clasei politice.

23 aug.'40. **Consiliu de Coroană.** Toți prezenți, cu excepția lui Prezan.

/expunere lungă și slabă - **Gigurtu**; Expunere **Manoilescu**, care a pus punctul pe i;

/ **Valer Pop** (pe larg), **Cretzeanu** (pe scurt) au expus mersul tratatelor;

/ **Vaida**, a aprobat tot, raliindu-se la p.d.v german;

/ **Argetoianu, Iamandi, V. Antonescu** -apără trecutul;

Iorga, apără atîcînd: **greșala care s-a făcut în 1913**, de a se lua **Cadrilaterul,**

de acord cu retrocedarea ;

pentru Ardeal, **Ionel Brătianu a fost deosebit de lacom, luînd în 1918 porțiuni cu**

ajorități ungurești, dar și obrăznicia ungarilor este mare

/ **Mitropolitul Bălan**, durerea ardelenilor, dar **de acord cu politica guv.**

/ **Gigurtu și Manoilescu** -p.d.v. al guvernului: schimb de populație, cu cedările teritoriale de consecință.

/ **Urdăreanu** -citește **Comunicatul guvernului.**

26-27 aug.'40

/Seara-26 lovitură de teatru: **Fabricius și Ghigi** (la fel ca miniștrii dela Budapesta) au fost

chemați la Berlin și Roma.... /Seara.27 altă lovitură de teatru: **Manoilescu** este chemat la

Viena, pentru discuții cu **Ribbentrop și Ciano.**

"Ce-o fi și asta, ne găsim într-o situație nouă, poate bună, poate rea?"

Ni se va da, poate, posibilitatea de a expune mai clar teza noastră.

Sunt f. îngrijorat totuși de situație. Această **cedare de teritorii din Ardeal**, ce ni se impune, chiar cu perspectiva schimbului de populație, este așa de grea și, bineînțeles,

așa de rău primită în Țară, încît nu știu ce se va întîmpla din p.d.v.intern;
mi-e teamă de o stare de nemulțumire așa de mare, încît cine știe ce pot fi
consecințele." (vezi fișier **Carol II și Polit externă** , pentru Dictatul dela Viena...)
Carol zice / 30 aug'40

▣ Dilema unui rege: Rezistență ? Cedare ?

30 aug.'40."Cînd am auzit aceasta ,**am fost lovit ca de o măciucă în cap**,
și indignarea mea n-a mai avut culme.[...] Urmînd **impulsul meu de luptă**,l-am și chemat
pe **Mihail** [șef M.St.M] pentru a lua măsurile necesare.Totuși trebuie f.multă chibzuință,
am eu dreptul de a împinge țara la un dezastru sigur ?

Era o vreme cînd credeam că o rezistență eroică poate scăpa o țară,
dar astăzi,**după pilda Poloniei și a Belgiei**,[...] țările cu mijloace limitate pot ele oare
rezista ? **cedînd** ,pot să-mi **păstrez armata**,

pot **păstra entitatea statului român**, [...]
pot să nădăjduesc într-un **viitor mai bun**. [...]

Știu ,pe de altă parte,**ce risc personal iau primind această înfrîngere**,
știu că cel puțin mult timp **eu sunt pierdut** ,și că **tot ce voi face și voi zice**
va fi considerat ca **vorbele unui trădător de neam și vînzător de țară**.

La 8 iunie eram la zenit,azi sunt la nadir. "

" Mă chinuie de ieri gîndul dacă am dreptul de a lua această răspundere
,într-un fel sau altul,**dacă n-aș face mai bine să renunț la toate și**
să fac gestul suprem de a abdica. Simt că în următoarele zile se va acumula așa o
cantitate de ură împotriva mea,încît **cu greu voi putea să țin capul sus**."

Atacurile vor fi conjuncte ,din partea lui **Maniu** și a **Gărzii de fier**.

Carol zice/ 30 aug.'40

▣ Comportamentul clasei politice.

30 aug.La ora 12 [24],**Consiliu de Coroană**. Participă și **Maniu** și **Gh.Brătianu**.
Atmosfera grea, chiar încărcată, se simte din partea consilierilor o vădită **ostilitate**.
Am hotărît ca întrunirea să aibă doar un caracter informativ.

/ **Carol**:este hotărît să rămînă cîrmaciul țării,cu nădejdea în viitor;

/ **Gigurtu** :expune faptele.

/ **Nindi** :citește protocoalele;

/ **Argetoianu** :cu fruntea sus să acceptăm inevitabilul;

/ **Iorga**:evocare istorică;acuză trecutul;nu se pronunță contra;

/ **Maniu** : "se răstește ca la o întrunire publică,spre a vorbi de drepturile Ardealului[...]
atacă regimul făcînd incursiuni în politica internă ,pe care **sunt obligat a le opri**";

/ **Gh.Brătianu**:spune lucruri vagi și încurcate,este pentru rezistență.

Carol zice / 1- 7 sept.'40

▣ Abdicarea .

[LD:este de meditat asupra momentului cînd românii înfăptuiesc schimbarea radicală de
regim .Nu se pune problema dacă regele Carol era vinovat sau nu ,
de evoluțiile politice interne.Cu numai 3 luni în urmă , la jubileul de 10 ani ...
fusesse idolatrizat și tîmfiat de toți și în forme penibile...

Acum, alungarea lui se hotărăște într-un moment și pe o temă în care Carol se
comportase demn și patriotic.Mai mult: **alungarea lui fusesse hotărîtă în Germania și**
executată de Antonescu și Gardă...

Cum apar **românii** , în această lumină ?! Cum apare **Antonescu** în acest moment !?

Care trebuie să fie **dreapta judecată a istoriei , privind cei 10 ani de domnie ?!**]

1 sept.'40 ...2 sept.'40... [Atenție L.D.Vezi extrasele separate Carol- Duduia]

Săptămîna umilinței , a patimilor , a răzburărilor , a refulărilor .

/ **Valer Pop**,extrem de agitat :**valul de nemulțumiri** contra mea crește,inclusiv în
armată;**Maniu** și alții cer **plecarea mea** ;trebuie o schimbare de guvern,eventual adus
Antonescu; "Am rămas **uimit de această propunere**, voi putea avea ,oare,**încredere în**
el ? Trebuie să mărturisesc că **m-a pus foarte pe gînduri** "

3 sept.'40incidente ,agresiuni contra jandarmilor (poarta Palatului,telefoane,radio;
Constanța,Brașov,Timișoara,)

/ " După cîte se pare este o **încercare de puci din partea Gărzii de Fier**

propunerea de a se apela la Antonescu ia corp .

Eu sunt încă f.îndoit asupra persoanei lui;

care va fi atitudinea lui, **care va fi loialitatea lui față de mine?**

Cu concursul lui Valer Pop a fost găsit ,Urdăreanu a vorbit cu el, **apoi Carol l-a rugat să preia guvernul.**

Singura persoană care **consideră pasul greșit este Dudaia**, care nu are încredere în credința lui...

miercuri, joi, 4-5 sept. '40. "Aceste două zile tragice ,care **au dat complet dreptate îndoielilor Dudaiei**, au fost așa de pline ,încît n-am putut scrie în fiecare seară.

În 48 de ore ,toată situația mea este răsturnată, și iată că din nou trebuie să iau drumul amar al pribegiei."

/Pe la amiază, **Antoncu** a depus jurămîntul...

/După cină, col. Elefterescu (adjutantul lui Antonescu) aduce **o scrisoare** prin care i se cere ...**renunțarea la tron.**

"Începe pentru mine **o lungă luptă sufletească**, și de conștiință:

care este datoria mea ? [...]

Care este **interesul suprem al patriei:**

dacă rămîn înseamnă rezistență, vărsare de sînge, neliniște

și, peste aceasta, poate ,**o intervenție străină dușmănoasă.**

Am dreptul de a pune țara în această periculoasă situație [...]?

/Am rezolvat-o prin cedare și ,nerăspunzînd lui **Antonescu**,

care **n-a avut curajul de a se înfățișa în persoană**,

am scris o **Proclamație**, prin care **trec puterea lui Mihăiță**,

cerînd țării să-i dea sprijinul să treacă peste acest hop.

"Sunt acte de felonie cari degradează un om;

Ion Antonescu a comis una din acestea. Chiar dacă va face bine țării, nu va putea să șteargă această pată morală "

N-am făcut decît o **delegație**, fără a abdica în mod formal . [...]"

În toată această dramă, **figura cea mai patetică este Mihăiță**, el rămîne singur, victima împrejurărilor, neputincios, fără experiență,

în mijlocul acestei haite de hiene .

El este singurul care s-a opus din răsuputeri, el n-a voit să accepte această soluție

:a trebuit tot talentul de persuasiune a Dudaiei ca să-l facă să priceapă că **acest**

sacrificiu al său este o datorie către România,

că dacă pleacă el, totul se prăbușește. **Disperat a primit... [...]"**

/ A vorbit și el (Carol) cu el, explicîndu-i **datoria lui de prinț,**

de port-drapel al dinastiei și României.

6 sept. '40 .**Antonescu** l-a pus pe **Mihăiță** să depună **jurămîntul**

(în fața lui, patriarh Nicodim și Lupu/președ. Curt. Casație;)

Carol zice / 6 sept. '40

▣ **Detronarea unui monarh.**

[LD. **dacă ai putea să faci o pagină privind felul cum au știut românii să-și ridice și să-și alunge regii :Cuza, Carol, Mihai .Dar nu ceva forțat. Numai dacă este ceva caracteristic , ceva care ține de fondul cel mai profund...**

Sau astea sunt , pur și simplu, episoade istorice ?!]

6 sept. 1940.

/ Sculat, dezbracă uniforma regală, este zi de făcut bagaje și luat rămas bun....

În cursul nopții trebuie să părăsească țara...

/ A dorit să-și ia rămas bun dela cîțiva colaboratori ....

Vaida, paternal ca totdeauna , a găsit cîteva vorbe duioase, terminînd cu "să dea Dumnezeu ca pentru Țară sacrificiul meu să fie folositor".

Iorga, mai serios("am găsit la el o prietenie sinceră"), privește evenimentele sub o prismă "istorico-fatalistă ", e bucurat că "n-am dat abdicare formală", consideră că revenirea pe Tron ar fi ridicolă. Doar ca mentor sau regent al lui Mihăiță...

De mîine nu va mai scoate "Neamul Romnesc", acesta fiind protestul său...

Tătărescu e departe ,la Poiana, n-are timp să vie...

Sidorovici este în Germania... (Antonescu a desființat deja Străjeria !)

Herescu (dela Fundații) ,i-a remis 10 mil. pentru ediția a II-a a Bibliei...

Personalul dela Palat...ultima cină....plecarea la gara Băneasa

(cu **Mihăiță și Dudaia**)... **Antonescu** (promisese dar nu vine)

erau ale lor, dar gloanțele erau străine "....

sîmbătă, 7 sept. '40 .

"Crezusem că ieri a fost **ziua cea mai groaznică** din viața mea,am greșit,
azi a fost mai rău,a fost cea mai oribilă,aceea care mă umple de
dezgustul cel mai cumplit și-ți face rușine că te-ai născut Român și om ."

(Povestește întâmplările dela Lugoș,

**avertismentul legionarilor că nu-l vor lăsa să părăsească țara,
că la Tinmișoara-Jimbolia îl așteaptă...**

**că vor percheziționa trenul și o vor da jos pe Duduia,
trecînd-o peste graniță ;**

continuarea drumului,atăcarea trenului...baricadarea lui în tren...

culcat jos cu Duduia...trecerea graniței în Iugoslavia

...Italia...Franța...Spania...Portugalia..Urdăreanu este cu ei)

"Ce a fost în sufletul meu ,numai Dumnezeu o știe,o **jale** de nedescris și o **scîrbă** cum nu
se mai poate.M-a apucat o **tristețe sufletească nesfîrșită**,gîndindu-mă la tot ce m-am
forțat să fac în acești 10 ani și la ce recunoștință culeg:

gloanțele unor tineri rătăciți și descreați,dar tot gloanțe sunt[...]" (p.262-264)

Carol în pribegie / sept- oct.'40

▣ **Antonescu -prizonierul legionarilor**

▣ **Răzburarea legionară : asasinatele !**

[LD: va trebui să tratezi acest subiect: **asasinatul -ca armă politică la români.**

Nu separat .Nu numai asasinatele legionare. Ci toate.

Asasinarea lui **Manciu...** a lui **Duca...** a lui **Codreanu ...** a leginarilor ...

a lui **Călinescu ...** și acum a demnitarilor carliști : **Iorga, Madgearu, Iamandi,**

Andrei ... Marinescu, Bengliu, ș.a, ș.a.,

Numai astfel se va profila adevărul: întrucît nu este **"specific românesc"**

asasinatul politic !]

17 sept.'40.După 10 zile **s-a format guvernul țării ;**

Antonescu a căzut complect în mîna legionarilor: Pantazi,Jienescu,Dobre,Sima,
Petrovicescu,Lucă Sturza,Brăileanu, Iașinschi....

1 oct.1940,Barcelona .Răutatea celor din țară crește.

S-au dat în judecată :gral Argeșanu,Ghelmegeanu,Titeanu,Victor Iamandi,
gral Ilcuș,gral Țenescu și Sidorovici;

s-a cerut extrădarea Duduiei și a lui Urdăreanu,ca principalii autori ai "dezastrului
țării"."E o porcărie fără seamăn,**este ,în plin,răzburarea legionară "**

Se vede **ura cea mare pe care legionarii o au împotriva mea,**

și desăvîrșita trădare a lui Antonescu.

Chestiunea cu Ernest și cu Duduia,,cît și darea în judecată a lui Sidorovici,
sunt **încercări vădite de a mă implica și pe mine.**

3 oct.'40 ,Barcelona.**Tătărescu** ar fi dintre **arestații din zilele trecute.**

"Cît mai multe excese de acest fel,cu atît mai bine,

căci **vor dezgusta** mai multă lume,

și **vor produce** mai multă **revoltă în suflete."** (p.278-279)

6 oct.'40 ,Sitges,Spania.A trecut o lună dela ziua sfîșietoare a trădării și despărțirii .

În această lună,**gub.nou al României** a făcut totul ca să atingă prestigiul Regelui,
și **să se răzbune în mod meschin.**

Gîndindu-mă la trecut și la **conversațiile cu Horia Sima,**

cu durere mă întreb ce spirit moral are acest tineret dela noi, cînd,

după atîtea jurăminte și făgădueli,nu sunt în stare să-și țină cuvîntul!?

3 nov.'40,Sevilla,Spania .**Procesul a început.**

Pe **Gavrilă Marinescu îl schingiește la Poliție ,**

așa cum a făcut și el legionarilor.

De cîte ori i-am spus să n-o facă !

Intenția este,se pare,a condamna la moarte pe

Gavrilă,Iamandi,Bengliu și Zeciu

[prim-procuror la Tribunalul militar al capitalei ,în 1938],

și la **acest"buchet"**,ar dori să adauge pe **Urdăreanu.**

23 nov.'40,Sevilla,Spania.**Sidorovici s-ar fi sinucis.**

Eu cred că trebuie să fie **o execuție a poliției legionare.**

A fost un credincios,un entuziast,și cu biata mea **Străjerie** a făcut minuni.

24 nov.'40,Sevilla

Petre Andrei s-ar fi sinucis cu ocazia unei percheziții .

Acest fapt,pus în legătură cu cel similar întâmplat lui Sidorovici, întărește și mai mult că **este ceva necurat pe dedesubt.**

Ralea ar fi scăpat,fugind în URSS [??]

27 nov.'40,Sevilla

Am aflat la radio sinistra știre .Azi noapte,la 1,30,**au fost executați la Jilava** , deținuții politici închiși acolo,în număr de **33** :

gral **Argeșanu** [ex comand.jandarmeriei], **Gavrilă** ,

gral Bengliu,Moruzov ; **cei 4 plutonieri** care au executat pe Codreanu .

(Cu ocazia deshumării lui Codreanu și a tov.săi,un grup de legionari, din proprie inițiativă,ar fi făcut asta.

Se declară că Antonescu și Sima ar fi dezaprobat gestul ! Suspect!)

Am aflat că **ar fi fost asasinat și Madgearu.... [pădurea Snagov]**

"Este ,pe lângă **o infamie fără nume, și o prostie fără seamăn.**

Biata țară într-un ciclu oribil de sînge ;un sînge cere altul.

Toți acei care au fost astfel asasinați mișelește,vor cere răzbunare [...]

Spiritul acela de **răzbunare și de teroare al legionarilor**,nu poate ține mult.[...]

Dintre cei asasinați,unii ,poate,au făcut greșeli,dar au fost toți oameni ai datoriei.[...]

Bengliu,care a fost cel mai bun comandant al jandarmeriei [...]

Mi-e inima și sufletul îndoliat de aceste morți;

să ne rugăm lui Dumnezeu pentru odihna sufletelor lor. "

28 nov.'40.

Azi noapte,**Iorga a fost asasinat,de o echipă de 8 legionari**,la Sinaia...

[în realitate,la **Strejnic**,de aceeași echipă de 5 legionari,

condusă de Traian Boieru,formată din i.Tucan,Șt.Cojocaru,T.Dacu și Șt.Iacobiță]

"Această știre m-a trăznit și cînd am auzit-o la radio,**am amuțit,depășește orice**

imaginație ca scîrboșenie.**Este o infamie fără margini**,și care va avea,fără îndoială,

un puternic răsunset în Țară.**Iorga poate nu era iubit de mulți,dar era respectat de**

marea majoritate a țării. El a fost primul care a sunat ,în 1907, din **trîmbița**

naționalismului,a fost **un patriot** în adevăratul sens al cuvîntului și un **om mare în clipe**

mari. Mie,cu toate necazurile ce mi le-a făcut adesea,mi-a fost **un prieten** neșovăitor și

sigur.[...]mă descopăr în fața acestei **personalități.**

Mă bucur că l-am văzut înainte de plecare"

Știri complementare spun că în țară **ar fi fost executați,**

adică asasinați...330 de persoane. [în realitate,66]

Ce-or fi zicînd cei ce se plîngeau de benigna "dictatură" din timpul meu !?

/ **Maniu și Brătianu** se consfătuiesc,iar casele lor sunt păzite....

▣ **2,3 dec.'40 ,Sevilla,Spania.**

Asasinatele continuă... Ar fi fost omorît **Alexianu** (rezident regal),**Gigurtu ,Manoilescu** și unul din **brătieni**

[**L.D Atenție !** în realitate, aceștia **nu au fost asasinați** de legionari ci de

comuniști .**Alexianu** va fi executat la Jilava,1 iun.'46 ; **Gigurtu** moare la Sighet,în

1959; **Manoilescu**,Sighet,dec.1950; **Dinu Brătianu** ,Sighet,1950 ; **Gh.Brătianu**,s-a

sinucis,24 apr.'53.]

6 dec.'40 ,S evilla,Spania,așteptînd Portugalia...

Între cei **asasinați la Jilava**, este și **Victor Iamandi.**

Inculeț și părintele Moța au murit de moarte naturală.

Vaida și Maniu ar fi fugit în Ungaria (știre desmințită de radio București)

"Gîndul meu nu merge numai la țară,dar și la **nenorocitul de Mihăiță, care a rămas**

acolo singur în mijlocul unei bande de trădători și de asasini ".

8 dec.'40,Spania,așteptînd viza de Portugalia...

Între cei asasinați la Jilava,s-ar fi aflat și **Mitiță Constantinescu și Titeanu**

[**aceștia au murit și ei sub presiunea comunistă,după'44]**

"Este **o distrugere sistematică și fără milă** a tuturor acelor care ,alături de mine,

au muncit cu dragoste și patriotism, la ridicarea unei Români mai mari și mai bună.

Număr astăzi cei dispăruți: Iorga,Argeșanu,Iamandi,Gavrilă,Andrei,Sidorovici,

Inculeț,Madgearu,Mitiță, Titeanu,poate și Gigurtu și Manoilescu...."

Carol / 1939-1940

8.) Nichifor Crainic, "Zile albe, zile negre", Memorii (extras I),

Ed."Gândirea",Bucur.,1991 ed.Nedic Lemnaru

Crainic /nov.'38

▣ Crainic - Camarila

[nov.? 1938]

A fost încolțit din toate părțile. "**Vircolacii Coroanei** " ,cum o numise,îi hotărîseră nimicirea."Un guvern de "tineri" liberali îi execută orbește ,numai să se afirme împotriva "bătrînilor" din partid. **Victor Iamandi** [...] anunță că voi fi osîndit pe viață.[...] cu autoritățile militare ,de care atîrnă justiția,sunt la cuțite.

[atăcase pe Uică și Pomponiu în afacerea Skoda;pe gral M.Ionescu, îl scosese dela CFR,după o campanie de 6 luni;]

situația mea e cea mai gravă. [...] după aproape două luni de zacere sub pămînt, a început,în sfîrșit,instrucția" (la Consiliul de război este dus de cîteva ori,fără să fie interogat; uzură nervoasă; comandantul închisorii îi spune că se preconizează împușcarea lui în drumul Jilava-București ;

(av.Gh.Banu protestează pentru acest mîrșav tratament)

/ Abia a 4-a oară i se arată dosarul: **37 articole tăiate din "Calendarul"**,

o scrisoare-memoriu către Carol (scrisă la Jilava) ,în apărarea tinerei generații.

General **Ilie Bădescu**("ignorant și prostănac") îi ia interogatoriul,zbierînd și amenințînd

că ocna îl va mânca! ... intră pe ușă **gral Petrovicescu** ,care îi cuprinde mîinile,

își exprimă fericirea că îl cunoaște și îl anunță că **va fi ...acuzatorul lui în proces** :

< E clar ca lumina zilei .Sînteți complect nevinovat,domnule profesor!>

"Asta a fost tot.Instrucția mea s-a terminat. Pentru atîta lucru am fost ținut trei luni sub pămînt și transportat de atîtea ori la Consiliu.Nepuțîndu-se născoci pretexte,care să susțină infama învinuire a guvernului,se găsisese mijlocul călătoriilor de noapte, și se imaginase fuga de sub escortă!"

(își dăduse concursul defăimător și Șeicarul!) (p.266)

Crainic /: nov.'38

▣ Asasinarea lui Codreanu.

[nov.'38]

A treia etapă nu a întîrziat : "**uciderea lui în tovărășia diabolic chibzuită a**

Nicadorilor și a Decemvirilor, adică **a asasinilor lui I.G.Duca și ai lui Mihail Stelescu**

"Chiorul [Călinescu] și-a făcut sinistra datorie.

Să nu uităm că **asasinarea lui Corneliu Codreanu** a fost **prezidată de primul ministru**

Miron Cristea, din nenorocire Patriarh al României Ortodoxe,care,

știind ce se pregătește,a plecat într-o excursie prin Polonia.(p.299)

Crainic / 21sept.'39

▣ Asasinarea lui Călinescu .Răzbunarea.

[21sept.'39; nov.'40] **Călinescu a fost asasinat** ,la fel cu **I.G.Duca**.

"A urmat **îngrozitorul masacru** al aproape **tuturor fruntașilor legionari** din lagăre,**uciderea a doi, trei** din cei liberi,și **expunerea cadavrelor timp de trei zile în piața fiecărui oraș.**"

"Firește,nici **generalul Argeșanu**,executorul fiorosului masacru,și nici o bună parte dintre **ceilalți asasini,nu vor scăpa cu viață.**"

Crainic/.1930-1940

▣ "Balcanizarea" vieții publice românești .

"**România sub regele Carol II** a trăit o epocă de **cruzime sîngeroasă**

fără pereche în istoria acestui popor.

Pornind dela **dezdrobirea internă** din **ghearele străinismului parazit**,

românii s-au ucis unii pe alții aproape un deceniu, dînd spectacolul fioros al unei

nebulii politice, de care numai bulgarii s-au arătat deopotrivă capabili .

Domnia lui Carol II însemnează **balcanizarea totală** a vieții publice românești." (p.299)

Crainic / iun-iul.'40

▣ Duplicitate politică ? Realism conjunctural ?

[LD : trebuie să realizezi o analogie , deloc forțată, între cele două tabere politice românești - **filo-germană și filo-franceză** - dinaintea primului și celui de-al doilea război mondial. Ce trebuie considerat ca punct de reper ?

Momentul punctual al crizei, sau confirmarea viziunilor la sfârșitul războaielor ?

Condițiile geopolitice , repetabile ?; conduita României, taxată drept "balansare " și "echilibristică" , în istoriografia apuseană ?]

[3 iul.'40]

După cedarea Basarabiei și Bucovinei, regele schimbă guvernul Tătărescu cu **Gigurtu**.

"Regele, care m-a ținut ca pe un paria 10 ani de zile, vrea sa facă din mine un peticîn încercarea disperată de a cîrpi catastrofa țării și a lui."

A refuzat categoric.

[4 iul.'40] **La Gigurtu** acasă. (Vezi fișier **Carol II**)

Un guvern alcătuit din **liberali, țărăniști, independenți și legionari**, un "mozaic incoerent", al cărui criteriu principal era să aibă "**personalități care să fie agreeate, eventual, la Berlin și Roma!**" După depunerea jurământului, regele i-a pus: **< Dragă Crainic, conțez pe tine. Noi suntem prieteni vechi. >**

... "Mi-am adus aminte de prigoanele pe care le-am îndurat **4 ani** și jumătate cît a fost "în exil", și apoi, imediat, suferințele pe care le-am trăit în carnea și nervii mei **10 ani** de cînd e "**Stăpînul " României : prieteni! "**

" Guv. Gigurtu scîrțîia din prima zi din **lipsa de omogenitate a componentelor**, în îngăduiala amabilă și lipsa de experiență a primului ministru care, în orice clipă întreba la telefon pe "dragă Ernest", ce să facă.

Legionarii, scoși brusc din pușcării și din ascunzători, năucii încă de schimbarea totală a situației lor, erau nemulțumiți de locurile obținute și voiau cu mult mai multe. Regele refuza, de teamă!

Nimeni nu cunoștea adresa lui Horia Sima, ministrul Cultelor și Artelor.

În scurt timp, **Horia Sima a demisionat** și locul lui l-a ocupat

Radu Budișteanu, sfătuit de **Palat** să se facă **șeful legionarilor**.

Manevrarea "dizidenților", practică 10 ani cu celelalte partide, Carol o folosea și în acest caz.

/ **Nichifor Crainic**, ca ministru al Propagandei, îi revenea sarcina să încerce

"să consolideze situația regelui, grav zdruncinată de evenimente, și **să pregătească sufletul poporului** pentru acceptarea noilor lovituri în patrimoniul național. **Adică două lucruri imposibile**, atît pentru conștiința mea, cît și ca rezultat practic."

Pentru prima chestiune, fusese chemat la cîteva consfătuiri la **Interne**, unde ministrul **David Popescu** și faimosul **Moruzov**,

propuneau alcătuirea unor **echipe cu "agenți acoperiți "**, care , răspîndiți prin țară , **să vorbească despre rege** , prin cîrciumi și bîlciuri.

"Adică un moff! Divorțul moral dintre țară și rege era un fapt împlinit."

Pentru a doua chestiune, **Manoilescu**, cu lipsa lui de totală măsură, cînd ajungea "mare", **il ataca la fiecare Consiliu că nu pregătea poporul "să accepte cu entuziasm nenorocirile naționale"**.

Crainic a izbucnit într-un consiliu, numindu-l "ușuratec" și "inconștient", silindu-l să părăsească ședința, **Crainic dîndu-și imediat demisia...**

Regele nu i-a primit demisia, forțîndu-l să rămînă, el făcînd "figură de figurant" .

S-a ocupat de ajutorarea intelectualilor basarabeni și bucovineni refugiați ...

Crainic / aug.'40.

...A urmat arbitrajul și **dictatul dela Viena** (vezi fișier **Polit.externă**)

Crainic / : "**Vinovații**"

"Vina o poartă exclusiv politica democratică a României, care a paralizat sistematic orice tendință de apropiere de puterile Axei.

Mulțumită acestei **politici dezastruoase**, România s-a găsit la 1940 cu desăvîrșire izolată într-o Europă trîntită la pămînt și avînd în față puterile ostile ale Axei, animate numai de gîndul sancțiunilor împotriva ei.

Sentința dela Viena e corolarul firesc al acestei stupide și criminale politici democratice.

Autorii pierderii Ardealului și Cadrilaterului sînt național-țărăniștii și liberalii, care au guvernat țara în timpul regelui **Carol al II-lea**

și **au stîrpit în sînge ideea apropierii** de Germania sau măcar de Italia. (p.321)

Crainic / : 3- 7 sept.'40

▣ Abdicarea lui Carol.

[L.D.Atenție ! leagă cele 2 episoade : restaurație și abdicare , cu rolul inversat al lui Crainic !]

[3 sept.'40] **Horia Sima** [4-5 sept.'40] **Ion Antonescu**

Sfîșierea Ardealului a smuls orice suport moral **gouv.Gigurtu**.

"Ridicola încercare de **lovitură de stat** ",a dovedit că **autoritatea regelui** de care tremuraseră politicienii, **nu mai însemna aproape nimic**.

/ Îngrijorat,**Suveranul** încredințează la 4 sept.cu formarea guvernului,pe **Ion Antonescu**

/ Generalul a fost **adus** direct din închisoare ,din mănăstirea Bistrița,

unde fusese trimis chiar **de M.S,fără știrea gouv.Gigurtu**.

"**Sfetnicii** lui au fost în acele zile **Iuliu Maniu,Dinu Brătianu și Stelian**

Popescu. Ei au făgăduit concurs, cu condiția **să ceară regelui**

puteri dictatoriale.

/ **Regele**, constrîns de atmosfera revoluționară,**le-a dat** .

/ **Decretul** din 4 sept.**suspendă Constituția țării** și însărcinează pe generalul **Ion**

Antonescu cu **conducerea statului**. **Autorii morali ai dictaturii antonesciene**

sînt astfel **Iuliu Maniu, Dinu Brătianu și Stelian Popescu**." (Vezi **fișier Carol II**)

"**Antonescu** a discutat din nou cu **cei trei** formarea guvernului.

Ei i-au oferit concursul punînd **o nouă condiție**: generalul să obțină

mai întîi **abdicarea regelui**.[...]au insistat ,pînă **l-au determinat s-o facă**.

[4 sept.'40] S-a produs o nouă **manifestație legionară**, pe Calea Victoriei,cu focuri de revolver,între Teatrul Național și Palat. (**Crainic** se găsea în palatul Cantacuzino, la guvern,chemat de Antonescu.Mărturie directă.)

[ora 21] ,Poliția îl informa despre situație. **<Arestați-i!>**ordona generalul.

Apoi i s-a comunicat că aresturile prefecturii gem de lume.

<Arestați-i pe-o ușă și eliberați-i pe cealaltă ! > ordona generalul.

"În Palat,**regele** asculta extrem de îngrijorat. Înconjurat de ofițeri,

aceștia i-au spus că totul e piedut,ceea ce l-a deprimat.

Atmosfera era făcută pentru a-i smulge abdicarea."(p.322-324)

"**Regele** rezista în absurd. (Vezi **Carol II**)

/ **<Atunci** - îi povestea Antonescu - **m-am și văzut pierdut**.

Puteam să fiu împușcat pe loc.Idioții n-au făcut-o.

Am pus regelui un ultimatum că-i aștept abdicarea pînă la 7,

și am plecat ,singur,pe jos,la **Președinție**. >

/În acest timp,**Regele** a încercat formarea unui nou guvern,cu **Manoilescu** .

Acesta a primit f.bucuros,dar ministrul plenipotențiar al Germaniei,

Fabricius, **l-a oprit s-o facă**.

/În tratativele de abdicare,**Regele s-a tocmit cu Antonescu** ,

pretinzînd ca țara să se oblige a-i servi **cîteva zeci de milioane anual**,

în exil,însărcinîndu-l pe **Manoilescu** cu redactarea **scrisorii de obligație**.

/Pe la ora 7 ,a sosit **Manoilescu** cu această scrisoare

(pe care a citit-o și Crainic), iar **generalul a semnat-o**.

/ "Eu eram chemat **să pregătesc presa și radioul** în vederea **abdicării** și

a **întronării ca Rege a Marelui Voieod Mihai**. Am sculat din somn pe directorii ziarelor

să fie gata,și am dat dispoziții să se pregătească difuzoarele în Palatul regal.

/ "**Capitala** a luat la cunoștință de marea schimbare și **o mulțime imensă** năvălește în

Piața palatului,**manifestînd groaznic de ostil împotriva lui Carol al II-lea**.

Prizonier la palat,pînă la plecarea de a doua zi,**fostul Rege** are,în sfîrșit,prilejul să vadă

care sînt sentimentele adevărate ale țării față de **o domnie care a început ca un delir**

și se sfîrșește ca o tragedie fără sînge." (p.323-326)

Crainic/: **sept.'40**

▣ Antonescu

/ Are loc un **Consiliu de miniștri** ,cu fostul **cabinet Gigurtu**,dar fără acesta ,

în care **Ion Antonescu** face o **expunere a evenimentelor** din cursul nopții .

Se felițează că Dumnezeu l-a ajutat să rînduiască totul fără să păteze Tronul de

sînge.**Vorbește despre sine la persoana a treia**:<Generalul Antonescu a făcut...>

generalul Antonescu a ordonat...generalul Antonscu nu permite...>

Despre noul Rege se exprimă în **termeni nespuse de ireverențioși** ,

ca despre **o biată făptură creată din mila lui**.

Hotărăște chemarea în țară a reginei mame Elena.

Mihail Manoilescu sare ca împins de arcuri să meargă la telefon și să-i comunice în străinătate. În hazul întregului consiliu i-am strigat:

<Potolește-te, domnule Manoilescu, e cealaltă Elenă, nu e Lupeasca!>

Atenie L.D. !Aluzie la faptul că Manoilescu a introdus în țară pe Elena Lupescu, cu pașaport fals, în chip de doamnă Manoilescu.

Nichifor Crainic / sept.'38-sept.'40

9.) Nichifor Crainic, *Programul statului etnocratic*, [1937 ?], p1-56.

Tipografia ziarului "Universul", Colecția naționalistă.

(Vezi pe larg și context la **Naționalism**)

Crainic / 1937

▣ Stat etnocratic.

Numele vrea să definească lapidar ceea ce Nicolae Iorga înțelegea, încă din 1909, prin cuvintele: <România a românilor, a tuturor românilor și numai a românilor > Formula fiind prea lungă, ea a fost contractată în formula: <România a românilor > România a fost și trebuie să fie **statul etnic al românilor**, al românilor "neaoși", care există prin **"voința și puterea neamului nostru"**.

Factorii lui principali sunt: **pământul, sângele, sufletul și credința.** (p. 11-13)

▣ Biserica

Concepția de viață a statului etnocratic este **spiritualistă**.

Ea imprimă un **stil unitar al vieții naționale**, în morală, cultură, legislație, economie, creație etc.

Așezământul prin care se exprimă spiritualitatea este **Biserica**, care este **biserica neamului românesc**. "Statul etnocratic acceptă doctrina ei, fără s-o discute."

Reformarea învățământului religios :

Noul Testament -cartea de citire a tuturor școlărilor ;

Viața lui Iisus Hristos - modelul educativ al tineretului;

Biserica va purta grija morților, grija săracilor, grija copiilor;

LEGEA LUI HRISTOS VA DEVENI LEGEA STATULUI. (p. 21-24)

Crainic /'37

▣ Industrie și comerț

Statul etnocratic este **supremul gospodar al națiunii**.

[Aserțiunea **democrațiilor** că statul ar fi incapabil să gospodărească a fost o **minciună**, pentru a scuza sistemul cointeresărilor]

Naționalizarea bogățiilor naturale ale României

(petrol, cărbune, aur, fer, păduri, pește, industrie de furnituri militare și armament, etc.)

, înstrăinate de democrați, **suprimând dictatura capitaliștilor**.

"Singura soluție radicală a muncii naționale e **naționalizarea**." (p.35--37)

Industria, comerțul particular, meseriile.

/ **Statul etnocrat** se deosebește de cel **comunist**, prin faptul că are la bază

proprietatea individuală; dar se deosebește și de cel **liberal**,

pentru că individul este încadrat în **sistemul profesional**,

armonizând interesele individuale cu cele colective.

(**Marii industriași** și marii comercianți, azi, sunt ultimele

puteri feudale în România, beneficiind de **privilegiile de stat** .

La aceste privilegii se adaugă solidaritatea spiritului evreesc.)

Solidaritatea evreească va dispărea prin aplicarea **proporționalității** ;

-Trusturile și cartelurile vor fi desființate;

-Prețurile vor fi fixate de consiliul patronilor și muncitorilor;

-Meseriile se vor proporționaliza după **criteriul etnic**;

Porturile, transportul pe ape, sunt în mâinile **levantinilor și evreilor**.

"Românizarea la Dunăre și la Mare e un comandament al statului etnocratic" (p.

37-41)

Crainic /'37

▣ Muncitorimea.

"Crima regimului burghez este că a disprețuit pe muncitor[...]

i-a lăsat pradă aventurierilor **socialiști și comuniști.** "

Organizarea muncitorilor în **Internaționalele marxiste** e o pierdere pentru viața națională și un dușman în plus pentru statul nostru ;

Toleranța democratică a lăsat pe **evrei să anexeze intereselor lui Israel** , sub **masca minciunii umanitare** o bună parte din muncitorime".

Muncitorul crede că luptă pentru o viață mai bună, în realitate este înrolat în slujba marilor **capitaliști evrei**, asmuțit contra statului național.

Ministerul muncii , este un corp străin și dușmănos națiunii române.

Socialismul și comunismul în România sînt **paraziți** ce cresc pe trupul acestui minister, sub protecția **biroului internațional dela Geneva"**

Statul etnocratic va elibera **muncitorimea română de acești paraziți...**

Proprietatea individuală, mijlocul de a combate **comunismul iudaic.**

- Organizarea în **sindicate naționale.**

- Măsuri de îmbunătățire a vieții materiale, spirituale și culturale (p.42-45)

Crainic / '37

▣ **Statul și moralitatea .**

Statul etnocratic este **stat moral creștin.**

LEGEA LUI HRISTOS E LEGEA STATULUI.

/Acest principiu este valabil în familie, societate, cultură, legislație, administrație, economie :

Căsătoriile vor fi civil-religioase ; divorțul, în cazuri extreme,

Nu va legifera păcatul [prostituția] , pentru venituri bugetare ;

Va sancționa abuzurile și traficul de autoritate, "nenorocirea României" ;

Va pedepsi ca trădători de țară delapidatorii, șperțarii ,afaceriștii politici;

Va revizui procesele de control al averii ;

Se va face controlul tuturor foștilor demnitari;

Nichifor Crainic /1937

10.) IPSS Miron Cristea , discurs senatorial, 17 febr.'33.

(Guvern PNȚ, Vaida -Voevod ; legea de reducere a salariilor)

"Biserica , ca instituție divină, este **o necesitate de spiritualizare a întregii mentalități a poporului român.** Acceptăm această spiritualizare -avem viață !

N-o acceptăm, ne prăbușim în materialismul care a înmormîntat atîtea popoare.[...]

Vă rog să ne întoarcem la spiritualizare ,

să nu bagatelizăm importanța Bisericii și a culturii [...]

Clericii să rămîie la sfințele altare, unde mereu să se inspire din dragostea evanghelică a scripturilor [...] și **cînd ies din biserică** în viața socială ,

să nu intre în partidele politice și să fie pentru unii mumă , pentru alții ciumă,

ci **aceiași buni părinți pentru toți.**[...]

Nu poate reprezenta **învățăturile lui Hristos** , pe pămînt,

un cleric înfeudat într-un partid politic.[...]

deoarece poporenii sunt împărțiți în partide [...]

și atunci **cel din alt partid nu se mai uită la el cu ochi buni**, de fiu sufletesc[...]

Rezultatul ? mulți se răcesc și de preot și de Biserică ."

Miron Cristea / 1933

11.) Vint.Brătianu, "Memoriu " prezentat C.C. al PNL.,23 sept.'30

(analiza celor 2 ani de guvernare PNȚ)

Vezi fișier PNȚ.critica punctuală,pe capitole.

Vint.Brătianu / sept. 1930

▣ **Destrămarea instituțiilor fundamentale**

(pag.21-23)

A.)Viața parlamentară a fost **falsificată** prin **amăgirea țării** întregi și a speranțelor, întru **nimic justificate** ,de întreg trecutul partidului, prin **făgăduelile lui demagogice.**

Prin **demisiunile în alb**,a distrus orice control serios al parlamentului,fără de care nu se

poate concepe un regim democrat. (vezi fișier Parlament)

B.) Justiția : imixtiuni neîngăduite, crearea de legi ad-hoc în interes de partid

C.) Aparatul administrativ: prigoana împotriva funcționarilor de carieră, suprimarea statutului, numirea tuturor nechemaților, în interes de partid sau căpătuială.

/ Tocmai de aceea este necesar să abordăm **latura morală** a guvernării PNT.

"Sigur, au fost și în trecut încercări de **folosire a mijloacelor statului în interesul partidului sau partizanilor**. [...] în întreaga viață constituțională

nu s-au mai încercat **acțiuni atât de îndrăznețe și de dăunătoare intereselor permanente ale Statului ca în această vreme de guvernare [...]**

Afaceri mari cu cunoștința însuș a șefului partidului , au fost făcute după:

"Finanțări a unor soluții , pentru **afectarea fondului de partid**.

Politicii de concesiune, pentru **folosirea personală**.

"**Politica Boilă**" de satisfacere a pretențiilor din afară sau din țară, în folosul **samsarilor, birouri avocațiale, transferuri de funcționari**.

"Este de fapt proclamarea **acțiunii de jaf și corupție ca politică a unui partid de guvernământ**."

Vint.Brătianu / 1930

12.) Zotta, N. Tulceanu, "Partidele politice din România. Istoricul și programele lor.", 1934

▣ Blocul Cetățenesc pentru Mîntuirea Țării. (președ. Gr. Forțu)

Fondat în 1930, din membrii unor asociații profesionale din București, avea ca scop :

controlul politic și întronarea legii, în locul bunului plac,

pedepse mari pentru oricine se mai atinge de banul și cinstea statului.

Propunea "**rezistența cetățenească**" contra abuzurilor administrative.

1. Lege aspră a **răspunderii ministeriale**

2. Lege pentru **controlul averilor actualilor și foștilor demnitari**,

3. Trimiterea în **judecată** a vinovaților cuprinși în Rapoartele Rist și af. Skoda

4. **Pedeapsa cu moartea** pentru cei ce fură averea Statului.

b) **Bogățiile țării** nu vor mai fi ale "samsarilor naționali"

e) **Protecționismul industrial**, în favoarea consumatorilor.

j) **Viața socială** , liberată de parazitismul politicianist,

așezată pe **temeliile moralei și omeniei**

Gr. Forțu / 1930.

---

13) Gh. Tătărescu , "Mărturii pentru istorie",

Editura enciclopedică, București, 1996

(ingrijită de Sanda Tătărescu-Negroponte; cuvînt înainte de N. Ș. Tanașoca.)

Atenție L.D. Partidul este condus succesiv de C.I.C Brătianu, de I.G. Duca apoi de Dinu Brătianu. **Tătărescu** este în complet acord cu tradiția PNL, cu linia "brătianistă".

Chiar și după venirea la putere în 1933, după asasinarea lui Duca, Tătărescu va continua , multă vreme această linie. Trebuie să decantezi "începuturile "sau "evoluția " prin care Tătărescu se va converti la ideile "pro-dictatoriale" ale lui Carol și va deveni "Homo regius"

Manuscris[Craiova? Tg. Jiu?], mss. Poiana Gorj, **august 1930**. (p. 114-140)

Tătărescu / 1930 **Vezi fișier Carol II , Sistem de partide)**

▣ Carol II : Atacul contra partidelor politice.

O nouă domnie începe . **Începutul acestei domnii** a răscolit **năzuințe himerice și dorinți de aventură în lagărul politicianismului** .

Autorii formulelor noi au început **acțiunea lor de agitație** printr-un **asalt concentric împotriva partidelor politice**.

Zilnic, în presă și întruniri, se dau atacuri împotriva "**politicii de partid**",

împotriva "**spiritului de partid**", , împotriva "**regimului de partid**",

pentru a se conchide zgomotos "**falimentul partidelor**."

/ **Campania împotriva partidelor** a fost determinată **și de dificultățile interne** , de dezastrul economic și financiar... din care **oamenii caută "vinovații"** .

Massele au adoptat ,întotdeauna,fără discernământ, **formulele simpliste** :
vinovați sunt guvernării ...partidele politice...toți și toate.

Se deschide ,astfel,**procesul sistemului politic**, se pun în cauză nu numai **oamenii și partidele**, sistem practicat la noi trei sferturi de veac,
ci și **ășezămintele** care chezășuesc **regimul constituțional**
răzimat pe **sufragiul universal și guvern parlamentar**.

Violența luptelor politice a contribuit enorm la deschiderea crizei de azi.

Campaniile de ură și violență,insultele personale și atacurile care n-au cruțat nici
viața particulară,**luptele sălbatece din presă,pugilatele din parlament**,
au provocat atmosfera de discredit ,care apasă astăzi asupra partidelor politice.

Revărsare de insulte,de injurii,de acuzații ,care n-au cruțat pe nimeni,nici pe oamenii
care au făurit întregirea neamului.

Alegerile generale ,în loc de lecții de civism,transformate în **încăerări periodice** ,
cu învrăjbirea sufletelor, **ura de clasă, regionalismul dezagregant**, discreditarea vieții
publice.

Insuficiența personalului politic ,a jucat și ea un rol precumpănitor în formarea valului
de ostilitate și aversiune față de partidele politice.

Opinia publică a văzut ,cu uimire,pe "**modeștii învățători**" de pe plaiurile Regatului,
pe "**umilii doctori**" de la judecătoriile de pace de prin văile Ardealului,

pe "**timizii funcționari de zemstve**" din Basarabia ,

rupți din cadrul unei vieți patriarhale ,**împinși în prim-planul vieții publice**,

cu o pregătire insuficientă,ducând și la scăderea vieții parlamentare și guvernamentale.

(Vezi pe larg **fișier Sist de partid și Carol II**)

Tătărescu /Concluzii ,1930

"Nu desființarea partidelor sau slăbirea lor,ci **întărirea partidelor**.

Desființarea și slăbirea partidelor - a partidelor de conservare,mai ales -

înseamnă întărirea curentelor extremiste și anarhice,

care nu vor mai întâlni în calea lor stavilă și rezistență.

Dispariția partidelor înseamnă nașterea coteriilor,a facțiunilor și a camarilelor,
mult mai primejdioase decât acțiunea politicianistă a tuturor partidelor."

"Nici guvern de dictatură,nici guvern personal.

Interesul țării nu poate accepta un sistem de guvernare **care ar deschide drumul**
aventurilor și aventurierilor și

ar arunca persoana suveranului în reacțiunile frământărilor politice."

Să se pastreze **tradiția populară** care spune "**rege bun,guvern rău** ".

Să nu slăbim această tradiție prin experiențe ușurate.

"La noi,istoria politică de după război,nu este decât **o serie de mituri care nasc și de**

mituri care mor ,de **idoli care se ridică și de idoli care se prăbușesc** în aceleași

accese de entuziasm și exaltare ,în aceleași accese de deznădejde și deprimare ."

Sufletele credule sunt agitate ,periodic,de **mistice și de legende**.

/ Trăim într-o epocă care supune unui **criticism necruțător** ,

toate ășezămintele și credințele pe care ni le-au transmis generațiile trecute:

familia,religia,proprietatea, statul,doctrinele...

În mijlocul acestui prăpăd ,întreagă a rămas doar **ideea monarhică,încrederea mistică în**

Dinastie și Rege. Datoria partidelor este să întărească această încredere.

Tătărescu / 1930

---

14) **Grigore Gafencu**, "**Însemnări politice**",1929-1939 ,Ed.Humanitas.1991

(Ed.Stelian Neagoe)

[LD: consider ca fiind cea mai valoroasă carte de gen .Spirit de observație remarcabil ;

obiectivitate , foarte rar trădată ; luciditate remarcabilă ; spirit critic , nu criticist ;

finețe de analist;fler și farmec evocator ; cunoscător al politicii interne;

viziune larg- europeană ;

Singurul lucru pe care nu mi-l explic este ... trecerea lui în tabăra "carlistă "]

Gafencu /[23 dec.'30]

▣ **Vintilă Brătianu**.

Amintind lupta "Argus"contra lui,exprimă respect pentru însușirile sale alese:

"caracterul ,curajul moral și înverșunata lui dragoste de țară."

...Pe neașteptate a dispărut din viața noastră publică **"personalitatea cea mai jenantă"**. Jena pe rege, partidul său, pe Duca, PNT, viața politică, parlamentară, viața economică, financiară străini. Prima impresie va fi că fiecare se va simți mai comod...

"Simt totuși [...] ca un gol, o pierdere - pierderea unui element specific românesc al vieții : o provocare la luptă , un subiect de critică, un motiv de nemulțumire.

De 10 ani de zile ,toate sunt din vina lui Vintilă.

A cui va fi vina de acum înainte?"

/Mare ceremonie în Cameră . Toată lumea plînge marele dispărut:

Cicio [Pop] - Vintilă este al "nostru", al "tuturor românilor" ;

Mironescu - trist, zîmbește, plînge, zîmbește printre lacrimi... ;

Iorga - improvizație emoționantă, vorbește de el și Vintilă, de el fără Vintilă, se cufundă într-o jale adîncă la gîndul că generația sa poate să dispară, lăsînd o moștenire uriașă unui tineret nepregătît..;

Goga împletește, într-o limbă frumoasă nu cununi de laur, ci floricele de stil;

Lupu, sincer și banal;

Cei doi moștenitori prezumtivi și rivali, citesc 2 declarații deosebite ca ton ,fond și formă :

Duca , foarte afectat , amintește anii de muncă și de cîrmuire alături de tovarășul lui dispărut;

George Brătianu, rece și neîndemînat, mai mult ca întotdeauna, citește cîteva cuvinte de condoleanțe, .Va pronunța cuvîntul "național liberal"? !

Toată lumea nădăjduiește că îl va omite , în semn de doliu.

Îl pronunță totuși cu apăsare .<**În numele PNL...**>

După condoleanțele de rigoare ale partidelor minoritare, 10 minute pauză , în semn de doliu.....Pe culoare , durerea este mai puțin vie... Situația s-a limpezit...

Toată lumea e de acord că **Vintilă merită funeralii naționale**. (p.25)

/L a redacție ("Argus") , bătrînul **Pisani** , tulburat de ceremonia din parlament:

< E un obicei antic să plîngem și să laudăm morții -și e bine să fie așa.[...]

Doliul e mare ,omul e mic. Cu spiritul său strîmt , bănuitor și pătimăș a zădărnicit toate eforturile de refacere , a înveninat toate relațiile dintre oameni, a încurcat toate situațiile. **Toleranța în fața morții e o datorie** -ea e datorată însă morții ,și nu mortului.>

/ **Gafencu** : "...acest om atît de **pătimăș în viața politică**,

era **timid și delicat în viața sa privată** și în relațiile sale particulare cu lumea."....

Dispariția sa l-a tulburat adînc.(p.26)

Gafencu / febr.'31

▣ Conflict CFR - Poliție

[5 febr.'31] **Ciocnire între cfr-iști** (protest contra curbei de sacrificiu) și **poliție**.

Mirescu (PSD) acuză guvernul. Vinovat : prefectul poliției , Gavrilă Marinescu (protejatul regelui) . Polițiștii atacă muncitorii cu bastoane de cauciuc. Se trag focuri de armă.

2 morți și răniți. "Majoritatea [PNT] tace. [...]

pe banca ministerială, **Mironescu** în jachetă zîmbește jenat.

Ceilalți miniștri au aiere de doliu [...]**Mihalache**, de două zile nu părăsește casa .

E gripat.[...] Răspunde **Armand Călinescu** [...] Situația sa e de altfel jenantă , rolul său ingrat. Pomenește de "comuniști , agenți provocatori"[...] **regretă moartea celor doi** muncitori cu totul nevinovați , din care unul, **Crăciun, era membru PNT!** [...]

Prefectul e "omul regelui"[...] Incidentele sîngeroase se datoresc lipsei sale de experiență, de tact, de cuviință și de sînge rece.

Guvernul însă trebuie să tacă, să înghită și să acopere [...]"

Pompiliu Ioanițescu i-a spus că **Mihalache a cerut ca să scoată pe Marinescu "basma curată"**.(p.65-66)

Gafencu / mart.'31

▣ Nae Ionescu "creier cenușiu " sau vizionar ?

[mart.'31 .... retro '30] Întîlnește la Cameră pe Nae Ionescu.

" Nae confidentul, filozoful misticismului monarhic, Omul Palatului."

Gafencu îi cere informații despre chestiunile curente, pe care "Cuvîntul" nu le mai potrivește! **"Nae zîmbește satanic**. Îmi dăduse pe vremuri informații bune.

De o uimitoare și deconcertantă exactitate [...]

/ Nae [...] mi-a vestit [1930] căderea lui Maniu : **va pleca Maniu, va veni Mironescu**. De ce Mironescu? **Fiindcă regimul național-țărănist trebuie compromis definitiv**.

Va fi un provizorat.

/ **Apoi va veni Titulescu.** De ce Titulescu?

Fiindcă trebuie compromiși toți falșii semizei. Alt provizorat.

/ **Apoi -ochii adânci ai lui Nae scînteiau - vom veni noi ! " [L.D.??]**

...prima parte se îndeplinesc...a doua suferise modificări ! .....

-Nae: [1931] < Sînt numai modificări,modificări ce nu schimbă programul.

S-a întîmplat un fapt neprevăzut :**Mironescu s-a luat în serios.**

Era menit să fie o fantoșă provizorie[...] și ce e mai ciudat este că Mihalache s-a solidarizat cu el.[...]De ce și-a legat oare soarta de el?

[...]Acum vor cădea cu toți împreună. [...] Ai auzit de chemarea lui **Titulescu ?**

[...]Actul al doilea ! >

...Așa grăește Nae...Am dreptul să zîmbesc...planul care a dat peste cap pe Maniu , a fost răsturnat de Mironescu !.....(p.121-122)

Gafencu / iunie'31

Sistemul Nae Ionescu

Maniu stîrnise contra lui și furia "doctrinarilor".

"Nae Ionescu,sfătuitorul tehnic al Palatului, vedea în Maniu un pericol serios în calea realizărilor planurilor sale .

Desființarea tuturor centrelor de rezistență:partide,bărbați de seamă,legături externe,ce se ridică în calea unei lumi noi.

Ce este această lume?

!/? Tirania înțeleaptă a unui rege,stăpîn de drept divin,

cum stă scris în unele articole?

!/? Sau o anarhie în care,după ce regele,unealtă supremă de anarhizare,

va cădea și el,după ce va fi distrus celelalte forțe organizate,

vor veni ,în sfîrșit,forțele "noi" ,pe care le visează Nae

în aventurile sale mistice ...?

Toată starea de spirit a lui Nae,[...] pare că șovăie între absolutism și anarhie.

Singurul fel de a-i concilia teoriile ar fi următorul: **spre anarhie,prin absolutism.**

Gafencu / iun.'31

▣ **Carol-Nae Ionescu**

Se poate ca gustul amar,dizolvant,pe care îl au **teoriile monarhice ale lui Nae ,** să fie un farmec mai mult **pentru rege,** care datorește ascendenței sale slave, **o tendință** deopotrivă de mare pentru **autocrație și dezordine.**

Nu e oare **regimul de azi** o pregătire pentru o liberă desfășurare a acestor două elemente : **un guvern personal,**compus din prieteni personali ai regelui,pe de o parte, și ,de alta,a **curții în plină anarhie socială și morală?**

Doctrina lui Nae e o sinteză a lumii celei noi:Argetoianu și Puiu Dumitrescu "

...era firesc ca săgețile doctrinarului să se îndrepte contra lui Maniu... (p.153)

Gafencu / 20 mart.'31

▣ **Eșecul lui Titulescu .**

/ A venit chemat de rege.**De ce a fost chemat?** Întrebarea dăinuește 10 zile,

circulă versiunile cele mai ciudate.**La sosire ,îl întîmpină jumătate de oraș,**

la plecare,tot orașul,în frunte cu Mironescu;

/ Zece zile și nopți,**Titulescu a vizitat și a fost vizitat de toți oamenii politici:**

Duca,Argetoianu,Iunian,Mihalache,Madgearu,George Brătianu, Micescu,

Văitoianu,Lupu I.Th.Florescu,Lugoșianu,Crișan,Hațieganu,Tilea...

"toți foștii,toți viitorii,toate speranțele,toate amintirile,toate regretele..."

În jurul lui,vechea sa gardă:Savei,Buzdugan,Tabacovici,Ottescu , "aghioțanții de ieri,demnitarii de mîine,șuetarii de azi "

/ Din convorbirile ce le-a avut cu **Titulescu,Gafencu** a constatat:

1.Dorința lui de a forma un guvern,dorință destul de vie.

După unii,**regele ar fi însărcinat pe Titulescu** cu încercarea de a constitui un "guvern de concentrare" ,pentru ca ,în ziua cînd țara va vedea că nu este posibil,

"să formeze ,în sfîrșit, un guvern personal".

Alții cred că regele vrea ,mai departe, **gub.Mironescu ;**

Alții ,că vrea chiar un **gub,Titulescu ;**

2.Deziluzia pe care i-o provoacă oamenii politici. **"Nu greutăți de program,de**

principii,ci de persoane,ambii,invizii,pretenții nejustificate,dușmării neîmpăcate."

Titulescu o fi dorit să strângă laolaltă "lupul, capra, varza".

Se poate ca **deziluzia lui să fi fost simulată**, pentru că la inteligența lui, nu-i de crezut că și-a imaginat ca, în 10 zile, **să împace pe Duca cu Georges, pe Goga cu Vaida, pe Lupu cu Mihalache!**

"Cine cunoaște însă **maniera titulesciană de a pregăti succesele**, într-o atmosferă de înmormântare, nu-și bizuie concluziile pe **oftatul marelui nostru european.**"

Îi lipsește doar Maniu și ...s-a dus să-l întâlnească la Paris... (p.126-128)

Gafencu / apr.'31, Paris.

▣ **Carol-partidele politice.**

În 10 luni de domnie, **regele Carol a obținut slăbirea celor 2 partide de guvernământ**, pe liberali, ținându-i departe de putere,

pe naț. țărăn. prin îndepărtarea lui Maniu, și cîrmuirea lui "Bombon" [Mironescu]

Slăbind cele 2 partide, **regele a slăbit și lupta dintre ele** (nu și pe cele de presă!).

El nu a reușit, însă, să întărească partidele mici:

Averescu, Iorga, Lupu, George Brătianu ... **și-au descoperit o nebanuită demnitate de șefi de partid...**

El Gafencu, de la Paris, a urmărit criza, încercarea lui Titulescu, demisiile, variantele ...

și ... **gub. Iorga-Argetoianu!** (p.139)

Gafencu / iun.'31

▣ **Minoritățile Cadrilaterului - în alegeri**

[16 iunie '31, Caliacra (Balci), hotar Durostor.

/Cu prietenii Toncu Pencov, Hristu Ștefanov, col. Gorski .

" **Bulgari** tăcuți și hotărîți ascultă cuvintele noastre (în regimul PNȚ au avut mai multă libertate și siguranță) [...]

Coloniștii români discută cu aprimdere binefacerea și greșelile guvernării național-

-țărăniste. Unii sunt mulțumiți fiindcă li s-au clădit case. Alții au suferit de căderea

prețurilor. S-au exploatat mult și dușmăniile de rasă.

<Mihalache nu e om rău, ne declară un agitator colonost.

La ce folos, însă, deoarece e bulgar! >

Macedonenii sunt cu toții grupați în partidul **liberal georgist**. Disciplinați, solidari, vioi, gata de ceartă și de bătaie, lăudăroși și plini de viață, sunt cu toții, cu însușirile și defectele lor, foarte simpatici.

Din nefericire, **s-a făcut politică cu naționalismul lor, politică pe pielea bulgarului**. Au

fost aduși și băgați în casele oameilor. **Au primit misiune să desbulgarizeze**

Cadrilaterul ...

Și s-a pregătit, de sus în jos, **o situație revoluționară**, care, **fără a întări românismul în**

Dobrogea, dezvoltă, sub protecția autorităților, cel mai calificat banditism.

Regimul nostru [PNȚ] a încercat să îngrădească banditismul, [...]

macedonenii au fost scoși astfel din pîine ...

Li s-au dat, ce-i drept, pămînt și case. **Li s-a oprit însă libera mînuire a cuțitului și**

puștii. [...] De vină nu sînt, **nici bulgarii care își apără pămîntul și pielea,**

nici macedonenii, căroră li s-a vîrît în cap că nu e virtute mai demnă de trecutul lor

roman decît prădarea și alungarea bulgarului.

De vină e politica noastră, atît politica de stat, "apărarea intereselor de neam",

lăsate pe mîna unor incapabili și neisprăviți,

cît și politica de partid, care a exploatat în avantajul diferitelor liste electorale

diferitele antagonisme de rasă și de credință. "

...El a cutreierat atunci, multe **sate turcești**, a cutreierat **mahalaua tătrească** dela

Balci. a intrat în cafenele curate și văruite unde se strîngeau **turci și tătari sfioși,**

tăcuți și binevoitori... a gustat tot farmecul înduioșător al Orientului...

Apoi a venit **ziua alegerilor**... "o urgie absurdă și barbară **dezlănțuită de sus în jos,**

peste o **populație pașnică**... (p.141-143)

Gafencu / iun.31

▣ **Alegeri "Argetoianu"**

[iunie'31] (Caliacra)..." Și apoi a venit cealaltă față a Orientului :

mai grozavă decît năvălirea tătarilor sau invazia lăcustelor, a venit **ziua**

alegerilor; de alegeri cum sînt **înțelese și practicate la români, de administrația**

română, de **armata română, de magistrații români.**

A fost o **urgie absurdă și barbară dezlănțuită de sus în jos**, peste o populație liniștită...
S-au arestat delegații și candidații, s-au furat urnele și cărțile de alegători, s-au bătut, s-au schingiuit și snopit sub lovituri de ciomege, sute și mii de alegători. Îngrozită, populația se ascundea în pădure.[...]

Am fost respins dela secțiile de votare cu baioneta în piept. [...]
Pretutindeni, **jandarmii și armata**, comandați de bătăuși, brutalizau, amenințau și împiedicau dela vot cetățenii. Sub ochii mei se petreceau scene barbare, de vulgaritate, de lașitate abjectă.

Părea o **revoluție a uniformelor militare și administrative**, o revoluție a statului, prin organele lui conștiente și inconștiente, **împotriva cetățeanului civil.**

Un prefect timpit și șchiop -dr Stere - conducea războiul civil.

Militarii, magistrații, comisarii executau comanda.

Nici o conștiință nu s-a revoltat, nici un om de onoare nu s-a împotrivit.[...]"

▣ "Conștiința" românească

"Cîte **gropi, cîte șanțuri prăfuite și înglodate** mai are **biata noastră conștiință națională.**

Cîte **moravuri** din alte vremi, ce **educație neisprăvită**, ce **lipsă desăvârșită de simț al dreptății și al demnității individuale ! "**

(dă exemple cu episoade de abuzuri, brutalități, ciocniri, (pag. 144-145)

/A dat o telegramă regelui; Alta lui **lorga** care i-a răspuns:

< **...nu pot dela o zi la alta moravuri bune! >**

"Mărturie de neputință și inconștiență. **Moravurile electorale** se strică de sus în jos, prin ordine și măsuri anarhice. Ele se pot îndrepta într-o zi [...]

Nu poporul tulbură alegerile. Le tulbură reprezentanții statului, luînd în slujba lor toată **drojdia orașelor de provincie, bătăuși și ciomăgași profesionali și sprijinindu-se** în această rușinoasă manoperă pe **armată și magistratură.**

E o compromitere a statului, a tuturor înaltelor instituții, o anarhizare a țării, de sus în jos, care pornește, chibzuită și socotită, **din birourile Ministerului de Interne."**

/ rezultatul acestor nelegiuiri!? : guvernul = 22.000 voturi

Gafencu = 200 !

Astfel a rămas el, Madgearu, Andrei, în afara vieții parlamentare (p.144-146)

Gafencu / iun.'31.

▣ Grandomania lui Carol.

Decorații... uniforme... În fiecare lună inventează cîte o decorație, medalii și cruci, inclusiv una pentru "merite" față de ...rege

Armata și-a schimbat cu desăvîrșire înfățișarea. Șepci ca la ruși și la japonezi; Culori violete; regimente de englezi, de suedezi, de germani imperiali !

Doi diplomați polonezi au rămas consternați de defilarea dela 10 mai :

"O revistă de Music Hall -uniforme ciudate, multicolore, neobișnuite, în afara de tradiția și datinile armatei noastre"...

"Regele, primea defilarea. **Călare pe un cal alb, cu buzduganul în mîină, coiful imperial pe cap, șireturi, fireturi, zorzoane și decorații, părea Wilhelm al II-lea pe calul lui Napoleon"**

Iar în spatele **armatei de paradă**, împodobită cu atîtea zorzoane netrebuincioase, **armata de luptă lipsită de toate!** (p.148)

Gafencu / iun.'31

▣ Lupeasca- Carol- Elena

[23 iun.'31] "

Jocul lui Argetoianu e clar: simțind, cu intuiția justă a robustului său oportunism, că **grija cea mare**, cea mai chinuitoare a regelui e **îndepărtarea Elenei**, a hotărît să exploateze această grijă regală pentru a ajunge la putere.

Calculul lui a fost just : **problema Elenei** e tot atît de hotărîtoare azi, cum a fost pe vremea **războiului troian.**"

Maniu a pierdut încrederea regelui, pentru că a sprijinit-o pe prințesă.

Argetoianu a ciștigat, fiindcă a jerfit-o.

Ura regelui contra Elenei și prigoana împotriva prințesei este inspirată de "cineva". "Acest cineva nu poate fi decît o femeie -firește, doamna Lupescu.

Doamna Lupescu, fie direct, **dacă e la București**, fie indirect, prin prietenii ei credincioși

dela Curte ,singurii "intimi" pe care regele îi vede (soții Dumitrescu și soții Wieder !) **duce lupta împotriva Elenei."**

Prezența doamnei la București ,deși nu oficială,nu mai poate fi pusă la îndoială.
Se va mulțumi ea cu **îndepărtarea prințesei Elena?** Se va resemna ea să păstreze în umbră legătura cu Carol? Poate regele va dori o **căsătorie morganatică?**
Poate ei și sunt căsătoriți! Până unde merge înțelegerea dintre rege și **Argetoianu?**
Va schimba el statutul casei regale? (p.150-151)

Gafencu / 1931

▣ **Carol -Maniu**

[25iun.'31] **Maniu vrea să părăsească șefia partidului și parlamentul.**

"Lupta dintre Maniu și Rege e deschisă,pe față.

Împins de sfătuitori necoptți și pătimași,**regele a urmărit pe șeful național -țărănist** din primele zile ale domniei sale.**Nu i-a iertat** nici amânarea continuă a întoarcerii sale,nici **primirea șovăitoare** ce i-a făcut-o,nici **propunerea** de a-i da un loc **în regență**,nici **refuzul** de a prezida primul minister al restaurației,nici mai ales ,**sprijinul** stăruitor pe care l-a dat **cauzei pierdute a nefericitei prințese Elena** [...]

Banda Lupescu descoperise în Maniu ,cu bună dreptate,pe cel mai primejdios adversar al ei. [...]" . (p.152-153)

[10 sept.'31,Sovata; Gafencu , 3 zile cu Maniu]

convorbirile dramatice cu Carol,în momentul retragerii sale din Parlament și șefia partidului -guv.lorga. G.G.le reconstitue.L.D.-sub formă de dialog)

Maniu : [...] **M-am retras din viața publică** fiindcă **nu vreau să mă asociez** la dezastrul către care mergem.! Și mergem la dezastru din două pricini ,una politică, alta de ordin intim.**Pricina politică:guvernul personal al M.V.**

care [...] nimicește toate eforturile pe care le-am făcut în anii din urmă pentru a asigura o normală desfășurare a vieții noastre politice,în **cadrul constituțional**, izvorînd și sprijinindu-se pe **suveranitatea națională.**

Guvern personal,lipsit de bază politică,de program,de credință,[...]

M.V. e de părere că viața ei intimă nu privește pe nimeni. [...]

Eu sunt de altă părere. Credința mea e că **viața particulară a unui suveran** , ca și viața oamenilor de stat în vază,**privesc întreaga țară.**

Viața destrăbălată a unui om suspus înfrurăște și tulbură viața publică[...]

-Regele: La ce faci aluzie? [ton supărat]

-Maniu : La doamna **Lupescu** [răspuns liniștit]

-Regele: Nu e aicea și nu a fost aicea!

-Maniu : [...] Știu cînd a venit și cînd a plecat .

-R egele: Repet cu toată hotărîrea:**doamna Lupescu nu e în țară** [...]

-M aniu: [...] [...] Țara vrea o dinastie puternică,sănătoasă și bine așezată.[...]

Am rugat pe **M.V.să se împace cu prințesa Ellena** [...]Azi chestia este definitiv închisă. [divorțaseră] [...] **cer însă ca atît M.V.,cît și prințul Nicolae, să întăriți tronul prin căsătorii demne de dinastia noastră și țară.**

-Regele: În ce privește pe Nicolae,ai dreptate.[...]

În ce privește pe mine,e cu neputință.Niciodată!

Gafencu / 1931

▣ **Regionalismul : regățeni-ardeleni**

[iunie,iulie'31]

(la 25 iunie '31,Maniu demisionează din șefia PNT și din parlament , și se retrage la Bădăcin -vezi **fișier PNT și Carol II**)

Iorga ,din primele zile ale guvernării,nu a admis ca **Ardealul să nu se supuie autorității sale politice și morale.**

" El ,Iorga,e România Mare și toate provinciile țării fac parte integrantă din neîngrăditul său eu.**O abținere a Ardealului ,o solidarizare a ținutului de peste Carpați cu Maniu** ,e mai mult decît o **dovadă de "regionalism"**, e un **act de trădare** împotriva celei mai curate expresii a **naționalismului integral**, împotriva preafecitului **prim-ministru și cărturar N.Iorga ."**

Și-a pus candidatura la Alba Iulia,fieful electoral al lui Maniu,și pentru că a avut cel mai mic procentaj din țară,**a aruncat anatema asupra Ardealului**

A tăgăduit aportul Ardealului în viața publică (la Mesaj);

"A sărit ca ars ,împroșcînd pe adversarii săi ardeleni ,cu o uimitoare lipsă de măsură și

de tact,cu tot **artificiul dialecticii sale satirice și veninoase**;

A atins paroximul la retragerea lui Maniu din parlament ;

Titulescu vede problemele din afară.Elementele ce-i par mai importante, sunt cele ce dau o consfințire vie și puternică existenței **României noi**, încheigate prin **tratatele de pace** ,în **noile hotare**.

El prețuște argumentele pe care viața politică română le dă pentru a apăra cauza românească în afară.

Aportul pe care Ardealul ,politica lui Maniu,

I-au dat cauzei românești ,este deosebit.

"Străinătatea ,obișnuită cu diferențieri ,pricinuite de o dezvoltare politică,administrativă și economică deosebită,

nu privește "regionalismul" lui Maniu,adică felul său de a căuta

în tradițiile provinciei sale un îndreptar și un suport politic și moral,

drept un atentat la unitatea statului român.

Politica lui Maniu,care leagă sorta Ardealului de soarta României

întregite,și caută să dea,țării întregi,țeluri pe care el le consideră mai înalte

și mai demne de a fi urmărite,**pare străinătății** o mărturie vie despre

trăinicia și valoarea politică a României celei noi."

De aceea, **Titulescu pune preț pe colaborarea cu Maniu.**

Iorga vede lucrurile dinăuntru. Punctul de plecare este el.

"Prin el,prin mintea și sufletul său,vede și simte națiunea,

o vede unită,unitară,mulțumită[...]

oricine a rămas nemulțumit ,e un răzvrătit ,

oricine luptă împotriva lui este un trădător al cauzei naționale.

Orice deosebire ,orice diferențiere [...] îi pare un atentat contra statului

[...] **Egocentrismul lui Iorga** ,uriașa sa vanitate și politica sa atât de emotivă și personală

sînt în mare ceeace ,în mic,constitue

"fieful" fiecărui politician din Vechiul nostru Regat ."

"Regionalismul ardelean" - așa cum se manifestă la Maniu -

"politica democratică" - tradiție în lupta contra stăpînirii maghiare -

pare politicianului regățean (dela marele Iorga pînă la cititorul obscur

al ziarului "Universul") **o politică "separatistă"**,

iar **din afară apare drept cel mai viu și folositor sprijin**

al unității naționale

Carol a înțeles acest lucru,dînd semnalul destinderii cu ardelenii ,

de îndată ce Maniu s-a retras,**corectînd astfel necuviința lui Iorga** (dă exemple), vorbind cu simpatie despre Maniu (chiar dacă nu o avea).

Ex.:**"Cheia Ardealului "** (de care Iorga se plîngea că ar fi ascunsă în buzunarul

lui Maniu) **regele a găsit-o la Popovici,Crișan,Man,Vaida .**

Ex.-:Coltor (cucernicul canonic dela Blaj) ,ieșind dela audiența la rege,

i-a spus lui Gafencu : i-a explicat regelui că

Ardealul nu cunoaște alt conducător decît pe Maniu.

"Faptul că Maniu își găsește inspirațiile sufletești în biserica unită și

că Blajul nu are un fiu mai iubit și mai reprezentativ decît Maniu ,

nu e rău,dat fiind rolul însemnat pe care biserica unită ,

în fruntea întreg **românismului din Ardeal**,chiar aceluia de altă lege ,

I-a jucat pentru **apărarea și izbînda cauzei naționale."**

(a argumentat cu îngrijorarea țărănilor față de retragerea lui Maniu!)

Gafencu / iun'31

▣ **Doctrina "Naistă" pentru Ardeal**

Nae Ionescu a pregătit suveranului **"doctrina pentru Ardeal"** (ca atîtea alte doctrine susținute în "Cuvîntul"),**după primele ciocniri dintre Rege și Maniu.**

Doctrina "vremii noi", care cere

"înlăturarea cadrelor istorice învechite în apărarea unei tradiții și a unor drepturi naționale pe care azi nimeni nu le mai contestă ,

și înlocuirea acestor cadre prin elemente noi,oameni tineri,

care să nu aducă în politica nouă a României întregite amintiri regionliste,

ci numai un **spirit nou,orientat spre viitor,și același în toate ținuturile românești "**

Teorie excelentă ,de pe urma căreia s-a născut și a crescut **"legenda"** simpaticului

hidrocefal **VVTilea**, nepotul menit să înlocuiască pe unchi .

/ Regelui i-a plăcut această teorie. "Viorel" era "Ardealul tânăr", al generației sale, echivalentul transcarpatin al Moldo-Valahiei tinere, întruchipate de George Brătianu. **Ce nu putea el face cu Viorel și George?!**

"Mai întâi se pot dărîma două partide istorice - două obstacole supărătoare în calea vremii noi și în calea triumfală a unui rege tânăr ,dornic de o desăvîrșită libertate de mișcare[...]"

Numai că **Viorel și-a dat seama** că **acel rol** poate să-l joace numai la București (între Palat și "Cuvîntul") ,nu și în Ardeal, și **s-a mărginit la un rol mai modest** ,de mijlocitor între unchi și palat, lăudînd patriotismul lui Maniu și Vaida...

/ Regele și-a dat seama că **Ardealul e mai greu de cucerit decît PNL**, că **Maniu reprezintă nu doar o șefie,ci "o credință"** care nu poate fi grăbită,nici îndrumată pe alte căi, și că nu înseamnă că **Ardealul "nu simte și nu gîndește românește"** , dacă se apără cu hotărîre să nu fie ,dela o zi la alta , "moldo-valahizat " (p.166-173) Gafencu/ nov.-dec.'33

▣ **Camarila .**

[5 ian.'34 ...retro nov.- dec.'33]

Toată **criza politică s-a desfășurat în culise** :

"pe scara de serviciu " a fost dat afară **PNȚ**,

"pe scara de serviciu" a fost adus **PNL** la guvernare.

" Camarila ajunsese la apogeu : Oamenii de serviciu din partidul care pleca , o rugau să rămîie.Oamenii de serviciu din P.L.pregăteau venirea.

În iatacul "Duduiei" și în biroul lui Puiu,se petreceau drame sfîșietoare Stăpînii țării mîngîiau durerea unora ,încurajau speranțele altora....

Interese de afaceri,temeri jidovești,planuri machiavellice de politică văzută numai și numai prin prismă personală,iată factorii care hotărau destinele țării.

Vaida a fost prins în vârtejul acestor ape tulburi,prin surprindere, descoperind prea tîrziu firea adevărată a celor pe care i-a slujit și în care s-a încrezut.

Gafencu / 1930-1933

---

15) **Liviu Rebreanu, "Jurnal", 1927-1940,Ed Minerva, 1984.**

Ed. Îngrijită de Puia Florica Rebreanu, Nic.Gheran.

[LD: mărturia lui Rebreanu - demonstrează caracterul "ardelenesc" , de preferat greco-catolic, imprimat de guvernarea Maniu , în toate segmentele societății românești. Nu pot generaliza, există și componenta "țărănistă" -regățeană, dar elementul ardelenesc predomină.Sigur , chestiunea trebuie văzută obiectiv, echilibrat, fără speculații gratuite]

Rebreanu (la 43 de ani) **Scriitorii"Funcțiile"**

[11 nov.'28] "Tot politică.Tot nimic.Tot zvonuri " (p.56- 77)

Rebreanu / 1928.

▣ **Scriitorii , funcțiile - guvernul.**

/ **Crainic** îl sfătuește să meargă la **Maniu**. Refuză.I-a spus că **Maniu I-a propus pe lista candidaților în jud.Năsăud**,dar el nu știe nimic.

"Partidul [N.Ț.] nu are prea mare alegere de oameni culturali cu nume mai sunătoare și ar părea puțin probabil ca să facă apel la mine.

Dar,iarăși, cum știu că interesele politicianisto-electorale primează, nu pot avea prea multă încredere,ca să nu zic deloc.**Maniu** mă cunoaște îndeajuns și **n-are decît să hotărască cum vrea.Eu nu sunt solicitator și nu am nevoie de leafă."**

Minulescu vine de la nunta lui **Marin Sadoveanu** ,unde a cununat **Madgearu**.

Au mai fost **Mihalache și Vaida**...

/ În legătură cu numirile la departamente (teatru,Arte etc.) află (de la **Ilie Lazăr**) că **a căzut la "Arte"** din cauza împotrivirii **Patriarhului ortodox Miron**, pentru că **este greco-catolic**,

iar la "teatru" ,pentru că **Mihai Popovici îl sprijină pe Eftimiu**.

[15 nov.'28] Continuă zvonurile cu numirile.

Mihalache îl sprijină pe nepotul lui, **popa Cercel**...;

Vinea ,furios că nu i se dă direcția "**Dreptății**", face propagandă contra lui **Madgearu** care favorizează pe armeni [16 nov.'28] **Crainic** și el se zbate pentru "Arte"

-Rebreanu : "**Eu n-am știut nimic,nu voi cere nimic și nici nu aștept nimic.**

Eu n-am văzut absolut pe nimeni de când a izbucnit criza și de altfel nici înainte..."

"Pe mine nu mă interesează, **n-am candidat ,n-am cerut,nu vreau să cer ...**"

-Crainic : <Foarte rău.Ar trebui să vorbești cu Maniu.**Eu credeam că tu vrei teatrul și ar trebui să ți se dea.**Rău faci că nu te duci la Maniu[...] >

...Din toate astea e sigur că **Crainic se zbate să vie la Arte**,și,socotind pe Brădișteanu un adversar redutabil,**îl împinge pe Rebreanu să-l combată la Maniu**, ca să curețe locul ,pentru...el

...Se întâlnește la SSR cu **Eftimiu,care vrea Teatrul**,dar **scriitorii se mănîncă între ei** (contracandidați Kirițescu, Marin Sadoveanu) și **totul depinde de Maniu.**

-Rebreanu : "Dar de **ce ții atîta să iei slujbă**,cînd n-ai nevoie? [...]"

nu e demn să te oferi ,că nu ție ție se face o onoare,

ci tu faci onoare cînd primești o slujbă,

că conducătorii partidului își cunosc oamenii și vor face apel la cine trebuie".

Coborînd ,îi spune că lui i s-a raportat de prieteni,că el ,Eftimiu, îl combate...

Pare perplex! Nu se aștepta la o asemenea demascare directă !

Se bîlbîie ,spune că i-a spus lui Maniu că ,etc etc..

Eftimiu : <**Ție ți-i ușor**,tu n-ai nevoie să vezi pe nimeni și nici să ceri sau să vorbești ,căci nu te lucrează nimeni,pe cînd **împotriva mea lucrează toți !** >

...Cine va citi aceste însemnări,ar putea crede că se prăpădește după funcții !

În realitate,el are numai **un interes pur sociologic** :vrea să vadă cum se manifestă

oamenii.**Dacă nu va fi numit,s-ar simți jignit în mîndria lui,deoarece el avea simpatii pentru guvernanții de azi,și considera că merită.** Slujba ,în sine ,este un fleac.

Rebreanu / '28

[19 nov.'28] **Minulescu** îi povestește întrevederea cu **Vlad** (ministru),care nu știe pe cine să numească,din cele **5 nume!**

(Eftimiu,Rebreanu,Adrian Maniu,Manolescu,Marin Sadoveanu) .

Minulescu l-ar fi susținut pe Rebreanu .Insistă să se ducă la Vlad.

-Rebreanu : "Îi mulțumesc dar **refuz categoric.**Nu pot să mă ofer și nici măcar să par a mă oferi.Libertate e să facă ce vrea ministrul,dar eu nu pot să-l caut "

...în zilele următoare discuții,bîrfe,zvonuri similare..

[21 nov.'28] **Chemat de Maniu** (vor urma și alte întâlniri) ,curtenitor,îl întreabă de ce nu a venit pe la el,că vrea să-l consulte în legătură cu conducerea teatrelor,

Rebreanu își spune părerea,

Maniu îl vrea un fel de consilier pe probleme de artă și cultură

(impresia că la teatru are pe altcineva),fiind gata să modifice și legea pentru asta.

[27 nov.'28] E ziua lui de naștere.Are 43 de ani. Îl cheamă ministr.Vlad să-i încredințeze

...**Teatrul Național ! Rebreanu** "cade din pod!"

Îi explică încurcătura ,propunerea lui Maniu,etc etc etc...

[30 nov.'28] **Este instalat la Teatru.**Este **chemat la Maniu** care-i spune că"**voi sta la**

teatru cît vreau eu,și tot eu îmi **voi desemna succesorul,cînd voi cere să plec la**

cealaltă însărcinare." Îl sfătuiește să țină seama de caracterul irascibil al actorilor ;

să facă un program cultural pentru Ardeale tc,etc..... (p.56-77)

Rebreanu / ian.30

▣ **Scriitorii , funcțiile , politica .**

[24 ian.'30] Pe 22 ian.a fost instalat la **Direcția Educației Poporului.**

Maniu i-a făcut mari elogii .

[11 febr.'30] **Șeicaru,la "Curentul"** , a continuat atacuri permanente și triviale la adresa lui.

Rădulescu-Motru a făcut o interpelare în Senat,secondat de **Bianu**

(președ.Academiei) , asupra "Educației poporului"

(apartenența la Minist.Muncii;bugetul enorm ,etc) ;

atâcat și la SSR.

Toți îl hărțuiesc,dezgroapă faimoasa lui închisoare din 1910

(pentru deturnare de fonduri) , devenit subiect de șantaj.

Crainic îi vizează postul.

[24 febr.] **este reales președ.SSR.**

[27 febr.'30] **Scandalurile se țin lanț.**Campania contra lui continuă concentric, dusă de câțiva **scriitori și ziarele opoziției.**

"Sunt astăzi **cel mai atacat om din România** [...]

Mi se pare că sunt **cel mai dușmănit scriitor de azi** .Astea sunt reversele gloriei.[...]

Arghezi,Camil Petrescu,Perpessicius și alții îl apără .

[Moțiunea celor 92 de scriitori] (p. 125)

Rebreanu /:

[6oct.'30] Regele a primit **demisia lui Maniu.**

[oct.'30] Zvonuri,sforării,bărfe, cu desființarea DEP,cu SSR,cu teatrele,cu Opera...

Fiind vorba de el,au apărut tot felul de "**jurnale revolver**", care îl atacă și-l șantajează , vor bani ,subvenții...combinat cu "scandalul" de la filmul "Ciuleandra")

În frunte ,"Curentul"("țiganul" ,"onanistul" Șeicaru), cu "Luta"

("bătrînul escroc Fagure") (p.156-165)

[19 nov.'30] **Rebreanu demisionează dela DEP !**

[9ian'31] perseverează,dezgustat ,cu demisia...

ministrul **Hațieganu** i-a acceptat demisia.(p.174-175)

Rebreanu /iun.'32.

▣ **Sinecure scriitoricești**

[12 iun.'32] cade gov.Iorga.**PNT revine la guvern,Vaida** ...(p.240)

La cultură, **Gusti. Ce vrea Rebreanu ? :**

comisia de cenzură a filmelor(de la Gusti);

comisariatul la radio (de la Periețeanu),

comisariatul loteriei de stat (dela DRloanițescu).

"**Afita vreau.Voi reuși ? Ce Dumnezeu,afita nu mi se poate refuza dacă voi cere.**[...]

nu mai vreau nimica [...]**Să nu-mi ia nici timp și să-mi producă un venit lunar**

care să nu fie plătit de stat.[...] " (p.241)

Rebreanu / 1928-1932

16.) Nae Ionescu, "Între ziaristică și filosofie" Texte publicate în "Cuvîntul",

(15 aug.1926- 26martie 1938)

Editura Timpul, Iași, 1996

Nae Ionescu / mai.'29

▣ **Regele- "existență mistică "**

[Cuvîntul,23 mai '29] Problema "constituțională " este pusă mereu în discuție.

"**Greșala fundamentală** stă probabil că se consideră **constituția**

ca un **contract bilateral.Asta e fals.**

Constituția nu este un **contract** de drepturi și îndatoriri **între rege și țară,**

ci o **cartă ACORDATĂ țării de rege!** (vezi **fișier Carol II**)

Nae / iun.'29

▣ **România Mare - dreptate imanentă , "mistică"**

[C,8 iunie'29] La Senat, **Sever Bocu** (ministrul Banatului) a ținut un lung și inimos discurs, ca răspuns la o interpelare a generalului Moșoiu,

privind prezența lui Bocu la Guvern .

/Sever Bocu publicase într-o revistă ardelenescă un articol festiv privind

marea unire.Spusesese că, peste toate elementele care au contribuit la aceasta

(războiul,Brătianu,800.000 morți)se mai adaugă

un element de natură mistică "un fel de dreptate imanentă a istoriei" .

Împotriva acestor adevăruri elementare "s-a ridicat larma tristă a **protestelor liberale**, care a culminat cu **interpelarea generalului Moșoiu**

[... Cîndva ,**Iorga** a fost beștelit pntrucă a "îndrăznit " să spună despre

Mihai Viteazul că a fost un "condotier" !]

S-a spus că e o poliță "politică" ...se poate.

S-a spus că este vorba de rea credință ...asta este mai puțin probabil .

"Nu e numai rea-credință ;ci altceva :**simplicitate** . Oamenii aceștia nu înțeleg.

Ei nu au gîndit niciodată.[...]pentru ei **patriotismul** nu depășește patosul gestului

cu pumnul în piept;iar **cine înfrînge un clișeu** ,

[...]este -doamne ferește ! un trădător ." (p. 56-57)

17a.) Nichifor Crainic, "Zile albe,zile negre",Memorii (I),Ed."Gîndirea",Bucur.,1991

ed.Nedic Lemnaru

Crainic / nov.'28

▣ **Alegerile - stil românesc**

După 10 ani de opoziție,**PNT** ia cîrma ,sub o regență pe care Crainic o numise "**racul,broasca și știuca**". "

Iuliu Maniu a găsit cu cale ca în **parlamentul democrației** să invite și cîțiva **ziariști independenți, care au dat un concurs de presă partidului său crud încercat.**

Iuliu Maniu,fără să-l întrebe,l-a pus pe listă la **P.Neamț. El a refuzat.**

Dar la **alegerile parțiale din Vlașca** (județul natal,el era din Bulbucata) ,

Maniu a insistat sentimental , și **el a acceptat.**

Campania electorală i-a arătat cum este "democrația pe teren"

/ Adversarul lui era **liberalul D.luca** ,care "trudise ca nimeni altul pentru nevoile județului .

Dar el trebuia înfrînt "cu orice preț", pentru "onoarea" PNT .

Agentul electoral făcea propagandă ,făcîndu-l pe **luca "albanez"**,

iar pe **Crainic ,român**, comparîndu-i :

<Căci ce este el? El este un **venetic**,un **comitagiu pripășit** pe aici. Ca să nu-l auziți voi că e străin,se încuie în casă și **cîntă** toată noaptea **Riki-tiki-tavi ,imnul albanezilor**.Să-l trimitem la urma lui ! .>

(Riki-tiki-tavi era numele unei drame ,de pe un afiș dela teatrul național !)

Auzind această grozăvie neînțeleasă,**țăraniii strigau :**

-<Afară cu el! Nu ne trebuie! >

<Pe cînd candidatul nostru ,el cîntă din zori și pînă în seară numai **deșteaptă-te române! pe ogoarele voastre>**

-<Ura!să trăiacă!> -strigau țăraniii

....apoi șeful PNT județean îl prezenta:

< Candidatul nostru e profesor universitar adică d'ăia care face pe studenți.

Candidatul nostru este **scriitor ,adică cum aveți și voi la primărie>**.

-<Ura,să trăiască !>"

<Dacă am pune în balanță ,nu pe **luca albanezul**,dar pe **Brătieni**,

cu partidul lor cu tot,și în alta pe candidatul nostru,**tot el ar atîrna mai greu!>**

-<Ura! Să trăiască !>

<V-am chemat fraților **să alegeți os de țaran**,căci **candidatul nostru e fecior de plugar d'aci din Bulbucata**,precum eu sunt fecior de țaran din București,

-Ura,să trăim!.>

.....Țăraniii erau fericiți că **plugarii din București au dat o odraslă ca oratorul.**

Apoi adăuga ,adaugă:

-<Vorba românească : ce? mă uit eu la cîine sau mă uit al cui e cîinele?>

(și arătînd spre Crainic) **Cîinele este al PNT !>**

-<Hura! Să trăiască! >

....apoi și-a cerut scuze lui Crainic ,spunîndu-i că "ăștia"

nu ar înțelege ce este "independent"...

Crainic / nov.'38

▣ **Demagogia.**

A doua zi după "biruință",curtea unde locuia era plină de căciulile vlăscenilor.

Miile de făgădueli ale demagogului ajungeau la soroc:

/ unii cereau să-i scap de pușcărie pentru omoruri și furturi;

/ alții cereau pămînt ,că au fost nedreptățiți la reformă;

/ mulți cereau să-i fac pădurari sau sergenți de stradă în București ;

-Cît pămînt ai ?

-Douzeci de pogoane.

-În Vlașca înseamnă o mare avere .Cui o lași s-o muncească?

-O dau în parte.

-Și de ce vrei să te faci sergent de stradă?

-Mi s-a urît cu munca.Să mă mai odihnesc și eu că a venit partidul la putere.

...**Țăranii** ,așa cum îi știam eu ,aveau bun simț și o anume înțelepciune.

"Cei care mă asaltau zilnic cît am fost deputat ,**erau exemplare ale demagogiei.**"

O lungă propagandă le-a stîrnit **pofta în afară de rostul lor** [...]" (p.208-210)

Crainic / 1930.

▣ Carol-Lupeasca -Francmasoneria

[1930] Situația era coaptă pentru **întronarea noului rege** ,(vezi **fișier Carol II**)

La trei luni dela restaurație,**Manoilescu introducea în țară pe Elena Lupescu**

și **Iuliu Maniu nu știa nimic** .

"A fost una din **cele mai otrăvite decepții ale mele** [întrevederea dela Neuilly!]

[...] **Juram față de atîția tineri că Prințul Carol va veni singur.**

Țara l-a primit ca pe un mîntuitor și de-acum încolo,**sentimentul ei cel mai pur**

românesc va fi **permanent jignit din umbra Tronului**.[...]

În jurul suveranului se organizează **francmasoneria**. Pretutindeni ei colindă

orașele și țîrgurile ,înfiiințînd pretutindeni **loji în numele regelui**.

Neîncrezător în partide,își face din aceste elemente un **partid ocult** [...]

Francmasoneria ,prin glasul autorizat al ei,**C.Argetoianu**,devine sprijinitoarea

publică a **mezalianței** sau a **concupinajului** din fruntea statului." (p.216)

Crainic / '31-'32

▣ Camarila - sciziparitatea partidelor.

[1931/'32] / Noua domnie,urmărea instituirea **dictaturii regale**.

În jurul tronului,se formase o clică de afaceriști -**camarila** - care voia să dispună de bunurile țării,neștingherită de controlul vreunei puteri politice.

Ascendentul ei asupra oamenilor politici era covîrșitor.

"Între **politicieni** s-a pornit o **întrecere nelimitată pentru cucerirea acestor grații**.

Partidele democratice s-au făcut puzderii.

Liberalii s-au rupt în două ,apoi în trei.

Averescanii s-au rupt în trei.

Național-țărăniștii s-au rupt în cinci sau șase.

"Am numit acest fenomen **înmulțire prin sciziparitate** și termenul a făcut ocolul

presei .Cine a vorbit ulterior că **mișcările de dreapta au ucis democrația**,

a mințit dela obraz. **Democrația s-a nimicit singură ,prin lipsă de convingere și prin**

arivism sălbatec. [...]"

"[...] a **îngenunchat fățiș în fața camarilei ,ea s-a sinucis**.[...] ea a devenit

instrumentul orb al poftei nemăsurate de rapt în averea publică ,pe care o reprezintă

camarila.Nici scînteie de credință și nici pic de moralitate n-a mai rămas în tabăra

democrației.**Lichelismul** a inundat viața publică asemenea unui canal infect și **statul**

român în anii aceia a duhnit a stîrv."

"**Elena Lupescu** ,zeița grațiilor politice și patroana afacerismului universal,

cobora în lux orbitor în localurile de noapte și dansa pînă în ziuă,trecînd din brațe în

brațe-**dansa pe ruinele democrației!** [...]

(Crainic a stat o noapte la "Colonade",la Șosea,ca să privească

această camarilă jubilînd în frenezia voluptăților!) [...]

" **Era ciupercăria colorată ,crescută din putrefacția democrației**".

"**Liga Vlad Țepeș**"a lui **Gr.Filipescu**,a feciorului de bani-gata,

care avea ca simbol **țeapa**.Nimeni din România nu a găsit exagerat

acest simbol ! Dar Filipescu avea să sfișească repede acțiunea sa ...

Într-un **gras consiliu de administrație,oferit de camarilă**.

Prof.**Grigore Forțu** ,cu un curaj unic,în discursuri puternice ,

de revoltă morală, "spunea lucrurilor pe nume,**atingea buboiul camarilei**

divulga pe Elena Lupescu " .**Întemnițat la Văcărești**,mulțimea i-a făcut la

ieșire un alai ca prințului Carol,dar ...

"cetățeanul "a fost incapabil să organizeze acest val de revoltă...

Crainic / '31-'37

▣ Crainic - Calendarul - mișcările naționaliste.

"**Calendarul**" cu cine și împotriva cui să lupte?Pe cine să sprijine?

Pe Nae Ionescu ,din camarilă, care a devenit peste noapte arhimilionar, dintr-un "golan" [în sensul "sărac"] ca și Crainic?

Pe Pamfil Șeicaru ,care ridica în inima capitalei un "zgîrie nori" ?

"Problema care mi se impunea ,era ca ,peste prăbușirea unei democrații sinucise, să ajut din răputeri **cristalizarea unui mare organism politic naționalist, de o moralitate desăvârșită**, în stare să regenereze viața statului cu orice preț"

"În consecință,"**Calendarul**" a susținut toate mișcările de caracter naționalist și de reînnoire morală, întemeiate pe ideea creștină:

pe Octavian Goga ,despărțit de Averescu ; pe Grigore Forțu;

pe Corneliu Codreanu ; pe A.C.Cuza." (p.234-237)

(Vezi fișier **Naționalism G. de F. PNC-Goga**)

Crainic / 1928-1937

17.b) Al.Cantacuzino / '37

▣ **Iubirea, solidaritatea , legionară**

▣ **Dragostea de moarte legionară**

" Unii critici se mai vaită că **naționalismul vără ură** , vrajbă și zăzanie între oameni .

Am mai spus că **noi nu simțim ură pentru vrăjmașii noștri** [-----] .

Oare **creștinismul** nu a fost **asaltat de ura evreească ? Nu a turburat creștinismul** armonia , pot zice **ecumenicitatea păgânătății** , nu a creat **bariere confesionale** între creștini și necreștini , nu a **împărțit lumea în două tabere** ideologice adverse :

Creștinătatea și Păgânătatea ? [-----]

Dacă credința în Dumnezeu a fost întovărășită de atâta vrajbă și de atâta ură ,

cu atât mai mult **credința naționalistă va avea parte de asemenea încercări** .

Vedem însă în zări un universalism , o ecumenicitate naționalistă , înflorind în respectul demnității , a onoarei , a hotarelor și a geniului iecărui trup de neam. [-----]

" **Dacă nu erau neamurile** , dacă ele nu erau **investite cu un talent** și nu ar fi avut conștiința acestui talent, adică **spirit naționalist** , ar fi fost , poate , mai multă **iubire de oameni** , o bună apropiere , mai puține diferențieri , o dreaptă **frăție, solidaritate și blândețe** .Omenirea ar fi avut o **existență mai ușoară** , mai rațională , mai liberă , fără aceste **născociri tolerate de divinitate** . [-----]

" **Nu s-a deslușit** , încă , fără șovăire și **nu s-a precizat** fără înconjur , ceea ce exprimă **substanța sufletească proprie și temeinic nouă a generației noastre** . Ei bine, această expresie nouă este **visul morții visat de tineretul legionar** . Această **atitudine nouă** față de hotarele vieții, această **viziune nouă** a exaltărilor răpitoare în exercițiul morții , **despart fără punct de trecere , lumea legionară de lumea trecutului** . Însăpăimântătoarea groază a morții , cu tot cortegiul ei de povești sperietoare , a imprimat ecetea ei pe sufletul , în existența și creațiile generațiilor vechi , mai multe secole de-a rândul .

Efectul a fost urât . [----] **Ce înseamnă pentru noi dragoste de moarte ?**

Înseamnă **iubirea pentru oportunitatea celei mai luminoase jertfe** [-----]

Moartea este deci **plăcerea și prilejul de a se dăru** . Fără recompensă [-----]

Astfel **iubirea legionară** înseamnă mai mult decât a iubi, **înseamnă de a fi pregătit pentru moarte** . **Convețuirea aceasta intimă cu moartea** , această **plăcere a dăruirii în moarte** , sorbită cu nesaț , **sculptează** , în chip de o domnitoare unicitate , **toată figura morală a generației noastre legionare** . [-----]

Această **simțire de zei** , este o **creație legionară** . [-----]

Cu inima îmbelșugată de aceste scânteietoare comori de gândire și de simțire , și-au dăruit viața **Ionel Moța și Vasile Marin** . "

////////////////////////////////////// **Cum suntem** //

Românismul nostru (Congresul General Studentesc, Craiova , apr.'35) , mart.'37

Românul de mâine(Congresul General Studentesc , Târgul Mureș , apr.1936) mart.'37

[LD : **29 iul 2004**. Prelucrez această broșură în strictă singurătate . O am de la Ion, care ,la rându-i a căpătat-o de la dl Naum ,bătrânul legionar pe care l-am cunoscut și eu , în 1994, la Montreal. Iată-mă prelucrând cuvântările lui **Alec Cantacuzino** în fața studenților, din anul în care mă nașteam . Din scrisul lui și al lui **C.Papanace**, am înțeles mai bine spiritualitatea în care s-au format legionarii.Mai ales așa-zisul **cult al morții** și motivația **răzburării** (până la asasinat) , ca act moral-politic .

Ce a apărut mai târziu , nu mai reflectă această trăire]

C.) **Românismul nostru** (**Congresul General Studentesc, Craiova , apr.'35**)

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **Omul nou = visul , viziunea profetică a unui om mare**

" Domnilor studenți,
Sunt chemat să vă fac un raport despre **românul nou** , despre **românul de mâine**.
În zămislirea unei **făpturi omenești superioare** , eu cred că **întâietatea , preeminența , aparține sufletului** și numai apoi vin influențele biologice.
Omul nou trăește întâi creat în vis , trebuie visat . Acest vis **este uneori o revelație dumnezească** .Eu cred că la începutul creației unei făpturi de om , este **viziunea profetică** , este **visul unui om excepțional , a unui om mare** , este **imaginea ce și-o închipuie omul mare despre făptura omenească** , trăind pe linia vremurilor. Natura sufletului imitează creația imaginară . **Lumea sufletului are nevoie de ficțiune.**

Mii și mii de tineri s-au sinucis fiindcă **Goethe** a socotit nimerit să pună sfârșit zilelor lui **Werther**. Gândiți-vă ce datorăm **viziunilor lui Christos** , și ce datorăm **închipuirilor lui Cezar** .Dimensiunile vieții trăite de **Napoleon** s-au răsfrânt și au dominat covârșitor asupra spiritului european , dealungul secolului al XIX-lea. [-----]

" **La fel va fi să stăruie , în viitor , în simțirea românească a românului de mâine , mândria cucerită și oțelită în luptele generației noastre pentru învierea națională .[---]**
Prin urmare eu văd **trei condiții** pentru **crearea românului de mâine** :

1. **-Un om excepțional** care să viseze profetic și să conceapă lucid **românul de mâine** , românul cerut de **destinul Nației românești** și **să sădească în suflet visul său** , printr-un **prozelitism în fapte** , de pilde , de cuvântări .

2. - O înmugurire , **o eflorescență spirituală virulentă** , în substanța românească .

3. **Momente sociale de zbucium , de clocot , de cutremur .**

" Am convingerea că toate aceste condiții se află în prezentul mediu românesc."

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **Rase de stăpâni - rase de robi**

" Eu cred , domnilor , că trăim în **zilele de răspântie ale geniului omenesc** . Prima cerință a timpului nostru este pretutindeni **crearea unei făpturi noi de om** . Acum se vântură , de o parte , **rasele de stăpâni** , de alta , **rasele de robi** . [-----] se pregătesc rase și temperamente viitoare . [-----] **Se disting deja în Europa câteva rase cu suflete împărătești , dominante** .Acestea sunt în **Italia și Germania** . [-----]

" Vrem să fim între **ființele stăpânitoare** ? Atunci trebuie să începem asupra **caracterului nostru** , asupra **sufletului** și asupra **obiceiurilor noastre** , o supraveghere și o educație aspră și totodată o neiertătoare chirurgie. Ne așteaptă o operă dublă , un de vindecare și de curățenie , alta de creație . [-----]

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **România " legionară " - românul "legionar"**

" **Ca să ctitorim o Românie legionară** , trebuie să creăm mai întâi **românul legionar** .

Își pun câțiva întrebarea dacă această operă creatoare a unei noi sensibilități românești , este **o operă de regăsire a eului etnic românesc** sau de **depășire a lui** . Se întreține inutil asupra ei **o ceartă stearpă și scolastică** , o ceartă de cuvinte .Eu cred, domnilor , că **românul de mâine** trebuie nu numai **să-și găsească firea sa românească de acum 300 de ani** și să se mulțumească cu atât , el trebuie să vrea totodată și **să regăsească și să se întrecă** . [-----] Cred că **o creștere la voia întâmplării , necontrolată , desfrânată , nu împlinește destinul omului românesc** . [-----] **Prin exerciții spirituale severe și flagelând toropeala sufletului românesc** , facem o operă de grădinărie , de plivire , de **curățire a înrâurilor cari opresc o creștere optimă a făpturii omului românesc** .

[-----]**Omul românesc de mâine** trebuie să fie **cu totul diferit de românul de astăzi** **Românul de mâine** trebuie să aibă **gustul și experiența existenței severe , dure , eroice** ,

să aibă **simțul eului colectiv** și al **binelui național** și să mai aibă cele două însușiri atât de sgomotos blestemate , **să fie violent și să fie extremist**. Românul de mâine va avea **conștiința că s-a născut spre a muri pentru Nația lui** . [-----]

Sunt **germeni de moliciune** care s-au încuibat în nervii acestui Neam , sunt **fermenți care descompun** voința lui și **infiltrază slăbiciunea** în sângele românesc . **O blestemată boală** de sânge , **un vierme atavic** paralizează nervii motori ai firei românești și oprește pornirile la luptă fățișă pentru o viață mai bună și zvâcniturile de mândrie și de răscoală sufletească ale acestei Nații . [-----] În piepturile românești , **tăciunile revoltei mocnește** sub straturi groase de cenușă și sgură . [-----] Românul de astăzi **are o fobie, o repulsiune** bolnăvicioasă **față de orice opunere sau cionire mai violentă** cu adversitățile vieții.

[-----] Trebuie să sfârșim odată cu **tradiția asiatică** care cere **răbdare de vite** și **spinări încovoiate** sub biciul stăpânirii . [-----] Să sfârșim o dată cu **resemnarea învinsului** . [---] Prima noastră izbândă va fi **să deșteptăm din amorteala** Nația românească . [-----] **În opera de reeducare sufletească** ce ne este dată să **împlinim**, trebuie deci să creăm **o nouă tradiție de simțire românească** pentru **cinci sute de ani** .

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **Viziunea despre istoria și conducătorii României** .

[**LD** : este foarte semnificativ acest p.d.v. **Și este spus, în sfârșit, clar și fără echivoc** , cum n-a spus-o nici un alt legionar. Dar tot nu înțeleg temeiul pentru care își extrag rădăcinile eroice dincolo de epoca modernă , în urmă cu peste 300 de ani . Va trebui să mai meditez ...]

" Să găsim **leacul năravurilor iobăgiei** . [-----] Cred că numai astfel poate pieri acel **complex de inferioritate** , acel **complex de robie** care copleșește firea românească . **Microbii de servilism și de neputință** cari mănâncă vloga sângelui românesc , **nu pot fi arși decât la înaltă temperatură** , de **clocotul fierbinte al unei revoluții** . [-----] Încrezători în destinul Neamului nostru **am așteptat resemnați** și fără pregătire , **dreptatea istoriei care s-a împlinit** . Românul s-a obișnuit să se lase în voia soartei . [---] Acum , după **ciocnirea crâncenă** care a sfârșit forțele marelui state cari ne împresurau , acum , după **sângerosul război al întregirii neamului** , după năruirea întregului **sistem de stăpânire** al lumii de ieri , **Națiunea română a scăpat de orice protectorat , de orice tutorat , de orice vasalitate** impuse din afară . Suntem la o răscruce . Pentru întâia oară în istoria românească **întreaga răspundere** și îndreptarea destinului nostru apasă numai și numai **asupra noastră** . [-----]

Pentru aceasta , prima cerință este **o desprindere de trecutul apropiat** . [-----] Avem deci **o slabă tradiție morală , de caracter, de ținută** și de valori de viață românească , și chiar această slabă tradiție **trebuie să o căutăm dincolo de ultimii 300 de ani** ai istoriei noastre . **Nici una din figurile mari ale celor cari au muncit pentru a face România modernă , nu ne poate sluji drept model de om pentru viața de mâine.**

Nu ne pot inspira exemple pentru un trai legionar , nici viața lui **Kogălniceanu** , nici viața lui **Maiorescu** , nici viața lui **Ion Brătianu** . , deși le respectăm .

[-----] Avem deci să ne desprindem de **moravurile și de influențele turcești , rusești grecești , ungurești , franțuzești** , de obiceiurile de gândire și de simțire ale străinilor . **Să ne cioplăm un eu al nostru românesc** după **visul legionar și după modelurile** ce le găsim **dincolo de istoria ultimilor trei sute de ani** ai neamului românesc .

Găsim pildele necesare în viața lui **Ștefan cel Mare** , în viața lui **Matei Basarab** , în viața lui **Mihai Viteazul** , în viețile lui **Horia , Cloșca și Crișan** , în viața lui **Tudor Vladimirescu** , în viața lui **Avram Iancu** . "

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **Nărav românesc ; trădarea !**

"Trebuie **să ne liberăm de spectrul , de vedenia trecutului apropiat** , **să ne desrădăcinăm** și apoi **să ne replantăm** viața și voința noastră de a trăi , în impulsurile și cerințele vremii noastre . [-----] " **Românul de mâine** va avea să se lepede de următoarele **năravuri : îngăduința , șmecheria , incorectitudinea , repulsiia** pentru efort , **pasivitatea** în reacțiuni , **resemnarea** , dorința de **căștiguri lesnicioase** și repezi , dorul după o **viață tihnită** , în general **calități burgheze** . Toate

aceste feluri de purtare micșorează sau chiar anihilează vigoarea revoluției naționale. Păziți-vă, camarazi, de aceste defecte, dar mai cu seamă vreau să strig, păziți-vă de **lepra trădării**.

Cu stigmatul rușinii în suflet, trebuie să **admitem că cei mai vrednici eroi ai neamului nostru au murit trădați**. Trădarea mănjește cele mai frumoase pasiuni din istoria nației românești. Trădat a murit Mihai Viteazul, **trădați au murit** Horia Cloșca și Crișan, **trădat a murit** Tudor Vladimirescu. Gândiți-vă **ce chin, ce sugrumătoare amărăciune** au pățimit oamenii aceștia, cari, dând totul pentru Nația lor, **s-au văzut opriți** în înfăptuirea marelui lor vis românesc, **vânduți și îmbrânciți la moarte de Români**.

Cu o tragică regularitate, de câte ori nația românească a început să respire, **a fost doborât prin trădare** Românul care a îndrăznit să vrea să trezească o suflare românească pe ogorul românesc. Mă întreb dacă **această vină a trădării** nu este **greul păcat pe care îl ispășește de atâtea veacuri Neamul Românesc**. Gândiți-vă care ar fi fost desfășurarea istoriei românești, dacă Tudor Vladimirescu nu ar fi fost omorât, vândut de Români?

Acum, în vremurile noastre, **trădarea a devenit o industrie națională**.

Se creează **pepinieră de trădători**. Se cultivă cu premeditare și cu știință **baccilul trădării**, cum se cultivă ciupercile cu gunoi. Mediul românesc de astăzi, spre rușinea noastră, încurajează și permite **creșterea și propășirea trădătorilor**. [-----]

"Generația noastră are datoria să cauterizeze această bubă, iar cel ce poartă lepra trădării, va fi să fie ars pe rug."

Al.Cantacuzino / apr.'35

▣ **Românul de mâine = anti-intelectualist, anti-raționalist, anti-individualist, mistic, eclesialic, colectivist, naționalist,**

"Românul de mâine va fi desigur făurit dintr-un **material mai dur, mai stâncos, mai dens**, decât cel care compune generația părinților noștri. **El va fi mai puțin sinuos, nu va fi plastic, maleabil** ca un miez de pâine sub constrângeri dușmane.

Lesnicia în succes, **tentația îmbogățirii** repezi, **atracția facilităților** de trai, ușurința câștigului fără străduință, **frivolitatea, deșertăciunea** ambianței sociale, **au moleșit, au scăzut vitalitatea combativă a generației precedente**.

Dimpotrivă, **greutățile economice, transformările sociale, cutremurul revoluționar** care zguduie temelurile civilizației noastre, vor da **o temperatură mai înaltă, mai febrilă, mai multă fierbere, mai mult foc, un puls mai activ, o mai vâjnoasă putere de lovire**, românului de mâine. El va fi desigur **mai puțin înclinat către echilibru și măsură** în poftă și în convingeri. El **nu se va mai simți discipol al raționamentului** cumpănit geometric - elen. **Românul de mâine** va fi într-o oarecare măsură **antiraționalist**.

Întâietatea **credinței**, accețiunea docilă a unor **adevăruri primare**, imanente sau dovedite prin revelațiune sau instinct, **o stare sufletească quasi-eclesialică**, pătrunsă de **certitudini teologice și naționaliste**, aceste sentimente **vor frâna mult acțiunea creerului, criticismului și raționalismul Românului de mâine**.

"O învinuire grea va apăsa asupra **intelectualismului**; aceea că **ceretările rațiunii**, cât și **predilecția pentru jocuri cerebrale**, deseori fără rod, **predispun la o viață tihnită**, vătuită, capitonată, în afara imtemperiilor și pasiunilor pământești. **Intelectualismul sterilizează curajul**.

Numai **suflarea mistică** permite **o viață eroică**. Oricum, este o observație deprimantă aceea care constată **simultaneitatea desvoltării intelectualismului și lașității la oameni**.

Din contra, **chemarea către irațional**, s-a dezvoltat odată cu verificarea facultăților și **destoiniciilor fizice**, cu **plăcerea riscului, a aventurilor**, a plenitudinii de viață și a dărnicii de sine. O aplecare către **simplicitate**, către **biruințele fizice sportive**, către **realitățile sângelui**, o chemare către **operele de putere și de tărie** ale naturii omenești, către vâcniturile **infraconștiente din adâncul uman**, acestea vor fi **attribute constitutive ale personalității românului de mâine**. [-----]

"Românul de mâine va avea **simțul colectivității**, un simț viguros al **eului colectiv**.

Activitatea și energia sa nu se vor mai putea desfășura pe o linie de eforturi tinzând la realizarea unui țel particular, la înfăptuirea unei preconceptuate ambițiuni de viață. [---]

Creșterea simțului eului colectiv și exaltarea națiunii ca o entitate superioară, vor înlesni o **viață națională unitară, ecumenică**, preferabilă extinței individuale

sfârșamate , cu țeluri de fericire în odihnă . Pentru românul de mâine , **fericirea individuală va apare ca o idee învechită** , iar **goana după câștiguri** [-----] va apare ca **un atentat la binele și unitatea colectivă** . **Destinele individuale se vor împleni strâns cu soarta colectivității** .

Al.Cantacuzino / apr.'35

▫ **Românul de mâine = aliberal , creștin intolerant, antisemit, recunoscător și răzbuțător**

" **Sentimentele** care vor trebui cultivate în **românul de mâine** sunt : **intransigența, tenacitatea , mândria, violența , vitejia , ambițiunea, cinstea excesivă , dragul muncii, rigiditatea, voința puterii, voința de afirmațiune, încrederea în sine, simțul demnității de om , intoleranța , creștinismul și antijudaismul** [-----]

" Trebuesc stimulate , tonificate , **simțurile volitive , gustul de întreprindere , gesturile de risc, de luptă și de sacrificiu** în eul românesc. Trebuie **răsculat dinamismul acestui neam și dezmoțită firea sa blândă și iertătoare** , trebuie promovat prin cuvinte , prin pilde , **modelul eroic neânfricat , firea impulsivă , combativă** , a cărei vitalitate să crească în proporție cu adversitatea întâmpinată și a cărei străduință încăpățanată să sporească pe măsura obstacolului [-----]

Românul de mâine va fi aliberal .

Românul de mâine va fi **intolerant** față de el însuși, față de orice slăbiciune, față de oricine , prieten , rudă sau chiar Domnitor . E bine să amintim aici că **creștinismul a fost singura religie intolerantă** din timpurile vechi . [-----] **Românul de mâine** va fi **antisemit** și dușman neșovăelnic al păcatelor **spiritului judaic** .

" Bine înțeles **aceste transformări** suflați urmează să se desăvârșească **o dată cu renașterea fizică a neamului românesc și cu reclădirea întregii societăți** românești pe **temeiuri legionare** . [---] **Românul de mâine** va avea **două calități : va fi recunoscător și va fi răzbuțător** . Amintiți-vă domnilor, el **va fi nemilos** . "

" **Românul de mâine** va fi **răzbuțător** al celor **9 morminte** astăzi așa de hulite și **recunoscător** martirajului ce l-au îndurat atâtea mii de luptători , **tineri creștini naționaliști** , pentru vina de a fi visat învierea Națiunii românești [-----]

Al.Cantacuzino / apr.'35

▫ **Misiunea tineretului legionar : învierea neamului românesc ; o nouă tradiție de existență ; rangul de mare putere europeană ; rasă superioară**

" **Mulți mă vor acuza că fac apologia înapoierii la animalitate și la barbarie** , că vreau să trezesc **patimi primitive, instinctive , bestiale** , de mul sugrumate de civilizație. **Mă vor învinui că predic distrugerea întregului echilibru sufletesc și rațional creat de cultura burgheză** . Este adevărat că **repudiez cea mai mare parte a aportului de cultură** care a fost **băgat pe gâtul Nației Românești** de mai multe sute de ani .

Repudiez mai cu seamă **genul de morală** sintetizat de următoarea frază a lui **Platon** , care reprezintă **preceptul unor societăți prea înstărite** , de ex, a societății **franceze și engleze , burgheze**, de azi : **< În primul rang al virtuților este moderația și cumpătarea , curajul nu vine decât după . >** Acest gen de morală îl resping în deosebi pentru generația noastră și pentru timpul ce suntem chemați a trăi . [-----]

" Ceea ce trebuie să **ne mistuie sufletul** în fiecare clipă , este dacă **învierea românească** se va săvârși . **Această înviere românească s-ar putea întâmpla să se împlinescă mai în depărtare** , după înfrângerea străduințelor multora dintre noi . [-----] Să nu credeți că nu **vor răzbi până la generațiile viitoare** și nu vor fi împărțite de ele, **exemplele noastre de viață dezinteresată și vitejească** , aspirațiunile noastre de **a mântui păcătoșenia noastră de azi** .

Dacă nu vom birui fizicește, putem învinge în spirit . [-----]

Eu nu prea cunosc, în istorie , jertfă fără rod. **Porunca generației noastre este să trăim o tensiune extremă** , o tensiune **excepțională de viață , o hipersforțare de voință și de energie** , spre a crea **o nouă tradiție de existență românească** și a **înălța acest Neam la rangul de mare putere în Europa** .

Cu violență și cu extremism să ne înfăptuim menirea de a **ridica Națiunea Română în rândul raselor stăpânitoare** . "

- **finis Rapotul de la Craiova / apr.'35** -

D) Românul de mâine.(Raport la Congresul General Studentesc , Târgul Mureș,

apr.1936)

Al.Cantacuzino / apr.'36

▣ Nația română , în rânduiala lui Dumnezeu

[LD : Se poate admite că aceasta era **viziunea romantic-creștină legionară** ,despre destinul românesc. Textul a fost citit și adnotat de Nae Ionescu - păstrându-se câteva observații marginale -față de care Cantacuzino se distanțează prin nuanțe și accente semnificative ..

Sunt interesante raportările la doctrina hitleristă și mussoliniană .Cât de împărtășită era doctrina lui de alți legionari, este greu de precizat . În orice caz, la congresul studențesc, Cantacuzino prezintă viziunea lui,făcând o impresie tulburătoare (după reacția presei) .]

" Neamurile, cred eu , **nu sunt rezultatul unor jocuri întâmplătoare ale hazardului** , nici **creația inteligenței** sau unor **patimi oarbe ale oamenilor** . O națiune nu este înfăptuirea unei **oportunități vremelnice**, a unor închipuiri sau unui **capriciu al naturii** "

Înainte de evenimenetele istorice care au dus la triumful lui Iulius Cezar în Galia ,

" **în înțelepciunea Celui de Sus erau deja hărăzite nașterea și destinul Franței**" ;

Înainte ca împăratul Traian să fi trecut Dunărea și Decebal să -și curme viața , pentru

că Dacii și-au pierdut libertatea, "**Dumnezeu torsese deja firul Vieții sortită Nației Românești care, de la leagănul ei imperial roman** , trece prin nesfârșite încălcări ale năvălitorilor și asupritorilor din atâtea noroade străine și **duce , prin învierea legionară ,**

la rodnicia semeață a românismului de mâine .După cum conceptul de arbore și menirea specifică a stejarului au preexistat seminții de ghindă , tot așa, credem noi ,

că în rânduiala Dumnezeirii , **există o imagine a ursitei noastre de Neam**

Românesc.Vom crește și ne vom dezvolta în limitele și portivitatei acestei imagini

dinadins zămislită de Dumnezeu pentru noi , **vom purta flori și vom da fructe românești** și rău va fi de ne vom încumeta

să fim altceva , decât **înfăptuirile vii ale unui gând Dumnezeesc**. [-----]

" **Dacă** acesta este adevărul , **cum îndrăznesc internaționaliștii și comuniștii** să scrie și să vorbească de **un neam european** , despre **o patrie universală** , despre o limbă " esperanto" etc etc , și **să opună concepția minții lor** ,

învățămintelor istoriei și hotărârilor cerești ? [-----]

" **Dacă** lui Dumnezeu **nu-i plac naționalitățile** ,dacă Dumnezeu nu are dragoste și milă pentru ele și nu le-a luat sub binecuvântata sa oblăduire , **dacă nu ar fi conceput lumea sub aspectul unor specii naționale** , fiecare cu destinul său separat ;

Dacă Dumnezeu **nu ar fi hotărât pe pământ fiecarei națiuni sălașul ei potrivit** ,

cum de nu s-a topit Nația Românească sub invaziile atâtor năvălitori: goți, gepizi, huni, avari , unguri, ruși, poloni, turci , tătari și evrei ? [-----]

Dar numai o dată , la cucerirea romană , Dumnezeu a sorocit timpul obârșiei

noastre prin întruchiparea elementelor romano - thracice , iar din momentul

acela, deși peste Români s-au perindat **încă 16 veacuri de cotropitori și**

stăpâniri străine ,

nici un neam nu s-a mai putut naște pe aceste plaiuri și nimic, nici o influență , nici o vijelie , nu a mai putut desface ceea **ce a fost zămislit dintr-un ordin** care nu greșește .

" **Acesta este adevărul** , deși apologeții științei vă vor oferi sute de alte explicații

nesatisfăcătoare . [-----] Mai cu seamă la țară , **eul romano -thracic s-a păstrat**

aproape neântinat Influențele străine au rămas semne de suprafață , cusururi și năravuri cari se pot lecu , n-au atins încă adâncimea sufletului fraged și împede al românismului .

Cultura , obiceiurile , ingredientele civilizației străine , au fost maimuțării la modă , ce pot fi ușor lepădate . [-----] **Acest metal are în ordinea scopurilor Dumnezești ,**

întrebuințarea și menirea lui rezervată .Miracolul persistenței elementului românesc este înățământul cel mai peremptoriu de naționalism .

" **Dar dacă Pronia Cerească a lăsat Neamului nostru un destin de împlinit** , o slujbă în care trebuie să servim spre desăvârșirea însăși a ființei noastre românești ,

aceasta nu înseamnă că purtarea noastră nu mai contează ,

deoarece este hotărâtă de fatalitate și că **ne este răpită libertatea de a săvârși fapte potrivnice destinului nostru și de a nu-l înțelege .**

<Dumnezeu a dăruit neamurilor **numai posibilitatea de a viețui , nu și dreptul** .> *

* Observație pe text, Nae Ionescu

" Dreptul de a trăi trebuie meritat prin vrednicia noastră ." [-----]

Al.Cantacuzino / apr. '36

▫ Spiritualitatea legionară creștină

▫ Delimitări de național-socialism și fascism

" Cum se va îndruma tineretul român ?

Tineretul român va descoperi în zarea sa **trei țeluri** pe care le va sluji :

1. destinul românesc ; 2. măreția Nației ; 3. înnobilarea Neamului . [-----]

Ni se cere să purtăm în suflet un mănunchi de trei făclii împreunate , strâns îngemănate , neconținut aprinse , care să mistuie orice altă poftă lăuntrică :

1 spiritul creștin , 2. spiritul naționalist , 3. spiritul eroic revoluționar .

" Acestea , compuse , laolaltă , fac un tot spiritual indisolubil , anume

spiritul legionar pe care-l disecăm aici numai momentan ,

spre a ușura lămuririle noastre

[-----] " Subliniez de pe acum că **simțirea și gândirea legionară**

se deosebesc fundamental de **țări național socialistă și de cea fascistă ,**

prin spiritul nostru **creștin** și prin spiritul nostru **naționalist** ;

ne apropiem numai prin **spiritul eroic revoluționar** . [-----]

" Sunt unii care sunt ispitiți să încerce **comparații pripite** între **mișcarea revoluționară**

a tineretului român și **ideologia hitleristă sau mussoliniană** . Vă fac atenție că

mistica noastră a răsărit din țărâna românească , simultan și chiar anterior mișcării

fasciste

sau naționalist -socialistă germană . [-----]

[**celor care îi consideră farisei și lăudaroși cu creștinismul lor ....**]

" Răspundem : **Creștinismul ne este specific** nouă deoarece , **însămânțat în teren**

legionar , dă roade specifice .Aceleași învățături de două ori milenare , același rit

strămoșesc , **inspiră în sufletul nostru legionar, o trăire nouă și în adevăr**

superioară .

Cultivăm deci această **sămânță creștină sădită pe brazda sufletească legionară** ,

iar prin educație și deprindere , înlesnim creșterea acestui **minunat spic creștin** , și

vegheam asupra roadelor **spiritului creștin** , produse din **seva legionară** . [-----]

" Dar **ce ne mai deosebește** încă de tineretul celorlalte țări și însăși **tineretul italian**

sau german , este **morala noastră a ispășirii** , este cumplita noastră certitudine că ,

pe acest pământ, ceea ce nu este clădit **cinstit și drept** , clădit pe **adevăr** , pe

probitate și pe **onoare** , este neapărat sortit să se năruie.[-----] **Noi credem în**

superioritatea legii morale. [-----] **Noi credem în virtutea mântuitoare a**

mormintelor . [-----]

Pe scurt : **tinerii italieni** exaltează mai cu seamă tinerețea lor, perpetua renaștere și

primenire a vieții ,bucuria lor de a cuceri , după tradiția spiritului roman . [---]

Tinerii germani exaltează rasa lor, disciplina lor, puterea lor de dominațiune.

Noi, tineretul român exaltăm mai cu seamă **credința noastră creștină și națională** ,

virtuțile de dreptate , de omenie și de nobleță ale sufletului românesc , rănilor noastre ,

restrângerile și renunțările noastre , ascetismul , strălucirea jertfelor făcute Nației

noastre , măreția anonimă a obidei zilnice ce a îndurat-o veacuri de-a rândul acest

neam necăjit de soartă , ruga mormintelor noastre [-----] **Elementul moral**

creștin , spiritualitatea interioară eroică și ascetă , sunt pietrele fundamentale ale

operei legionare . [-----]

Hitlerismul vrea să creeze un **tip reprezentativ al rasei sale** și un **soldat folositor**

măriei și supremației germanismului în lume.**Fascismul** vrea să modeleze un

om pionier, rezistent și desăvârșit în aptitudini , pentru **realizările imperiale** ce și le

propune statul .**Noi sculptăm un tip superior de umanitate după concepțiile**

creștine și

o filozofie nouă a vieții , concepută ca un efort continuu , ca un impuls **neraționat și**

persistent de a ne elibera de cerințele materiei , spre **a servi pe Dumnezeu și**

Națiunea legionară . "

Al.Cantacuzino / apr. '36

▫ Naționalismul legionar : supraomul, supra-națiunea

▣ Delimitări de alte naționalisme

"**Îndrumarea noastră trebuie să fie naționalistă .**

Dar nu un naționalism asemănător celui **național-liberal sau național-tărănist** . Nu e firmă mai curentă și de care **s-a abuzat cu mai multă nerușinare** , decât firma naționalistă . [-----]

Veți face deosebirea **între naționalismul apărător de interese materiale și particulare de clasă , și naționalismul înțelegător al menirilor românești , apărător și creator al rosturilor românești în lume.**

Numeroșii noștri naționaliști : **liberali, național-tărăniști** , și alții, concep națiunea ca un produs de fabricație omenească , cu un capital , un bun juridic și teritorial .

Pentru noi însă națiunea e ceva mai mult , e o vietate cu legile ei de creștere datorite de Dumnezeu . Naționalismul nostru nu este numai iubire de țară , iubire de pământ strămoșesc , el este o împărtașanie a existenței veșnice sortită Neamului nostru . Naționalismul nostru nu se limitează în a fi un instinct de conservare , el este un robust instinct de viață clocotitoare , de erupție și de creație . [-----]

Deci ferți-vă , domnilor studenți , de falsul naționalism . fals în doctrină , fals prin oamenii care-l susțin . Ca să fiți siguri de a nu vă fi înșelat , căutați , descoperiți unde sunt **cele mai grele suspine, cele mai multe răni , lacrimile cele mai fierbinți, încleștări de pumni și scrâșnituri de dinți** , și veți ști că ați dat de adevărata oaste națională , de **oastea creștină românească** .

"**Naționalismul nostru acceptă numai supraomul și supranațiunea** , alese și însemnate prin **har Dumnezeesc și numai în funcții de ispășire și de mântuire** .

[-----] La fel ca oamenii , **neamurile pot cădea în păcat contra legilor Dumnezești** . Iată ce nu vor să admită **fasciștii și național-socialiștii** . [-----] **să nu uităm legile de iubire** date nouă mântuirea creștină și pilda de răscumpărare sfințită prin chinurile de pe Golgota. Spre a judeca purtarea unui om sau a unei națiuni , trebuie luate în considerare atât **vrednicia pământeană cât și vrednicia cerească** . Ori, în raporturile dintre națiuni , la fel ca în raporturile dintre oameni , **legea Dumnezească este dragostea.**

Ea apără pe cei slabi și pune în expansiunea celor puternici , hotar de iubire .

Acest adevăr întreg nu-l prea pricep adepții lui Nietzsche sau național-socialiștii germani și fasciști . < Lupul este lup tocmai fiindcă mănâncă oaia ! > *

* Observație pe text , Nae Ionescu .

"**Dacă ne suim în lumea creștină , lupul e lup numai dacă iubește oaia .**

[-----] **Noi, legionarii, nu ne recunoaștem dreptul să biruim prin orice mijloace.**

Suntem cu credință și fanatism în slujba destinului nostru , însă **nu înțelegem** pentru aceasta **să servim la ordinele oricăror patimi ale firii telurice** . [-----] Un instinct de viață , oricât de ascuțit ar fi , are o prevedere limitată în timp , o viziune care nu poate cuprinde toată veșnicia unui neam . **Acest instinct , el însăși, trebuie cârmuit .**

În gândirea și în simțirea **național-socialistă și fascistă** , el **este lăsat liber.**

La noi, acest instinct este dirijat .El este călăuzit de Dumnezeu "

Al.Cantacuzino / apr.'36

▣ Spiritul eric revoluționar , mesianic : eul romano-thracic

▣ Antiteză cu valorile liberale , masonice

[LD :Dincolo de procedeul literar , minat de urmărirea efectelor oratorice , alegerea lui Ion Brătianu , ca simbol al liberalismului, etichetat ca prim satrap , dezvăluie fără echivoc **filonul antiburghez , antiliberal, al conservatorismului românesc** , căruia îi adaugă **noile valențe ale viziunii legionare**. În ce măsură optica lui era împărțită de Codreanu sau de alți lideri legionari, aceasta este mai greu de stabilit .

Cu atât mai mult cu cât , în pledoaria lui, sunt asimilate și **valori ideologice de stângă radicală** , nespecifice conservatorismului .Indiferent de speculațiile ce s-ar putea broda ...important este ținta, locul, timpul și atmosfera în care el își rostea raportulul , și , mai ales, **mesajul , semnalul, mobilizarea ...]**

" **1. Înlocuște** motivul **interes** prin motivul **onoare** , atât pe plan individual cât și pe plan național .

2. Disprețuște tihna , fericirea individuală , potolirea.

3.Voește chinuitor , voește cu **fanatism mesianic** , să elibereze firea din amorf , din banalitate , din amorțire, din întuneric, din sterilitate , din așezările înguste , și să **fecundeze un rod durabil** , **propriu și unic românesc** ;
Voește împlinirea unui sens românesc și dreptul la glorie .

4. Caută vijelia

5. Iubește moartea

 ."[----- -]

Un exemplu : **Dacă** Ion Brătianu , primul satrap, nu ar fi fost condus de **idei raționaliste** , masonice și materialiste , **dacă** nu ar fi întrebuințat la ctitoria organismului românesc **principiile ateiste ale Marelui Arhitect**; **dacă** nu ar fi lăsat urmașilor săi afurisita succesiune a unor **dezonorate și sugrumătoare boli sufletești** ; **dacă** , în loc să fi creat prin necinste , lăcomie , prevaricațiuni , slugărnicie și amoralitate , **clasa stăpânitoare română burgheză de azi** , **ar fi spus atunci Țării Românești** :

Ce mă preocupă pe mine , în primul rând , este **nemurirea Nației mele**.

Vreau ca forțele de creație ale vieții românești să fie bine turnate **în tiparul pregătit nouă de prevederile divine**. Mai întâi mă interesează **potențialul de onoare al Neamului meu** .

Mă interesează , nu ridicarea de fortărețe bancare și economice liberale , ci crearea unor **cetăți sufletești în lumea românească** : bastioane de neânvins , de aspră și severă **sobrietate** și de **intoleranță absolută** , față de orice ar fi tentație , într-o viață moleșită , o existență de rând. **Un neam nu-și dobândește nemurirea** asigurându-și prin orice mijloace **îm bogățirea clasei conducătoare** . **Vreau să educ tineretul țării mele ca o aristocrație** , în disprețul banului și **în gustul privilegiilor sufletești** .
Măestria Marelui Arhitect este insuficientă pentru construirea sufletului românesc. **Vă propovăduesc dragostea de moarte , spre a vă dezvolta gustul veșniciei** [etc.etc.---]
"Închipuiți-vă **cum ar fi astăzi societatea românească** dacă ar fi fost **educată după asemenea directive** .Aceste directive , izvorâte din spiritul eroic revoluționar , nu sunt numai oportunități ale vremurilor noastre , ci **se înoadă cu tradiția întreruptă a vieții Geto-Tracice** , care înflorea pe acest ogor **acum 25 de veacuri** . [-----

Generația noastră va da probe că cel mai prielnic climat pentru înmugurirea eului romano -thracic , este climatul eroismului .[-----]

Noi preconizăm **izbirea în creștet** , tactica **bătăliei deschise**, aruncate fățiș în vârtoarea luptei .

[-----] **Fiecare fel de luptă** cere o specie anumită de oameni .

Conducătorii noștri, de aproape **300 de ani încoace** , caută să ne învețe să întrebuințăm de preferință **tactica ocolirii și a vicleniei**. **A venit timpul să o schimbăm.** "

Al.Cantacuzino / mart.'36

▣ Tripticul spiritualității legionare ; creștin, naționalist, eroic

▣ Treimea demnității legionare : de om, de român, de legionar ;

▣ Treimea surselor morale : Dumnezeu , strămoșii daco-romani , Căpitanul

[LD : Nu mă joc cu cuvintele. Formula aceasta 3 X 3 X 3 este o categorisire a sa.

Este singura dată când Cantacuzino rostește explicit numele simbolic al lui

CZCodreanu :

" **Căpitanul**" , ca treia sursă de putere legionară .

Dar că la el se gândește când vorbește de " **omul predestinat**" de Dumnezeu ;

că la " **visul** " lui se referă când articulează principiile spiritualității legionare ;

și că în numele lui vestește " **vremea revoluției legionare**" .... nu am nici o îndoială .]

" Deci , domnilor studenți, **spiritul creștin ne-a dăruit demnitatea de om** ,

Spiritul naționalist ne-a dăruit demnitatea de român,

Spiritul eroic revoluționar , ne dă demnitatea de legionar "

" Și **spiritul naționalist** și **spiritul revoluționar ne înobilează** , deoarece , **la primul rang** de noblețe dobândit de creștinism prin înălțarea omului pe treapta de ființă iubită , crescută de Dumnezeu și în legătură cu el, **noi am mai adăugat încă două titluri de fală** :

demnitatea de român și **demnitatea de legionar** . [-----]

" Camarazi , anotimpul rodirii românești este însemnat în calendarul veșniciei

pe care îl poartă cu sine Dumnezeu .**Acest anotimp** , cred eu , **se apropie**.[---]

Nu veți fi creatori Români , dacă nu ați trecut prin școala suferinței .

Aceasta este calea trasă pentru noi de degetul lui Dumnezeu , este calea sortită în Istorie și făpturii românești și Nației noastre , este calea deschisă de strămoșii noștri , este calea aleasă și încercată de Căpitan.

Aceasta este **calea creației rezervată omului român. E calea ce v-o vestesc "**

-finis " Româanismul nostru "

Vezi și celelalte opinii la fișierul G de F f 1 bis .

E)Ianuarie1937."Pentru Cristos" (Spania)(pag. 156 - 182)

▣ 7 legionari -în căutarea jertfei

[LD : este o descriere lipsită de romantismul exaltat.Participarea lor îmi apare anonimă,de hărțuială,fără țintă ,fără noimă ,nu are nimic eroic . Iar **moartea celor doi ,îmi apare inutilă și absurdă** .În schimb ,încă din prima clipă **se țese legenda** , care va transforma sacrificiul lor în simbolul martirajului **Clime(47 de ani),părintele Dumitrescu(39),Moța(35),Vasile Marin și Cantacuzino(34),Nicolae Totu (32),Bănică Dobre (28 ani).Duseseră ,toți,o viață intelectuală** ,lipsită de sărăcie ,mizerie ,foame. Pe cealaltă barcadă, vom avea **evocările voluntarilor comuniști:Valter Roman ș.a .ș.a** Cu legendele lor. **Vezi la fișierul PCR.]**

Când au plecat în Spania ,gândul care munea sufletul lui **Ionel Moța și Vasile Marin** ,îngrijorarea tuturor , era "**să avem norocul,să fim ajutați de Dumnezeu ,de a da o pildă de jertfă cutremurătoare**".Ceea ce umbrea ,din vreme în vreme ,albăstrimea limpede a privirii lui Ionel Moța ,era **tema să nu fim admiși , să nu fim lăsați ,să fim opriți de ordinele Căpitanului**

de a ne îndeplini datoria cum o înțelegea el față de Christos anume :"**să nu ne întoarcem în țară decât soldați învingători, ori răniți ,ori morți**"

[---] **Spre deosebire de Ionel Moța și Vasile Marin ,eu nu țineam la viață [LD?!?]**

Sacrificiul meu ar fi fost mult mai lesne și jertfa mai mică .**Dar lui Dumnezeu îi place** ,când culege suflete ,să aleagă pe cele mai pline de sevă și mai sănătoase .[---] **În Spania** au avut de ales între **calea ușoară** (în uniforme ofițerești, la State Majore, la adăpost) sau **calea cea mai spinoasă** ,pe care se plimba moartea .**Au ales calea a doua.**

Legiunea Străină Spaniolă era o **armată de elită** ,a cărei faimă înspăimânta inamicii . Multă **disciplină și vitejie** .Cântecul legionarilor era "**Sunt amantul Morții**"[---]

Au vrut ca muncitorii,țărani și copiii ,să știe că **comandanții legionari și-au câștigat dreptul la comandă prin lupte,suferințe,sacrificii** .Elita legionară renunța la familie,la o viață tihnită ,

la prieteni ,tentății ,bucurii și ambiții .și caută "**lecția aspră a mizeriei și moartea pentru reînvierea României** " .Erau mult mai în vârstă decât ceilalți voluntari (care aveau vârsta medie 19 - 25 ani !)**Clime** avea 47 de ani ,**părintele Dumitrescu** 39 ,**Moța** 35 ,**Vasile Marin și Cantacuzino**,34,**Nicolae Totu** 32,**Bănică Dobre** ,28 ani .

Duseseră ,toți,o viață intelectuală ,lipsită de sărăcie ,mizerie ,foame, frig ;echpamentul ce li s-a dat a fost de proastă calitate și insuficient

/Jertfa lui Moța și Marin

Pe 13 ianuarie se aflau pe o poziție dealungul **șoselei Majadahonda** ;apoi au cedat poziția marocanilor și au intrat în tranșee ;erau veseli ,au mâncat din gamele conserve ; **Moța scria o scrisoare Căpitanului** ...după amiază participă la schimbul de focuri de artilerie

[**descrie în amănunte lupta cu dușmanii,cu comuniștii:tancuri, mitraliere,ghiulele ,explozii**]

Atunci a murit Moța...iar la un metru de el , Vasile Marin El urlă vestea lui **Clime** și **părintele Dumitrescu**

Moța a vrut să dea o pildă de mucenicie ; a vrut să moară ca **ostaș al creștinătății** , pentru a **răscumpăra păcatele neamului** ; peste haina cu stropi de sânge ,ceasul lui s-a oprit la ora 5 ...

prin haina străpunsă ,se văd **culorile drapelului românesc** pe care era s cris :

Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier ,cu care se prezentaseră generalului

Moscardo [-----]"Simt în adâncul ființei mele mă atrăgea ,fără rezistență ,**vraja morții** .

[-----] **Clime , părintele Dumitrescu și Cantacuzino ,trag înverșunat cu grenade** ...

Brancardierii ridică trupurile celor doi Părintele îi însoțește

[povestește lupta ce a urmat ,paza de noapte ; retragerea comuniștilor, gândurile lor]

/Generația tineretii legionare

Ne gândeam :nemiloasă a fost soarta generației noastre și în deosebi a lui **Ionel Moța și Vasile Marin**. În copilărie :războiul,pământul nostru sub **invazia dușmană** ,doliu mult și lacrimi în jurul nostru **De-a lungul tineretii noastre ,entuziasm , lovituri primite** de la cei chemați să ne iubească ,**cântece ,tinerete, visuri cu soare , frați de-ai noștri uciși și iarăși închisori , trădare , mișelie ,mizerie , bubuit ,gloanțe , schije ,Moarte .** Ionel Moța și Marin !cioclul încercării voastre s-a închis ! [----] Așa și-au dat duhul Ion Moța și Vasile Marin .Ceea ce dă rang de unicitate morții acestora , e conștiința cu care ei și-au dăruit viața , ieșind în calea morții .[----]**Ionel Moța și Vasile Marin au murit liberi** ,cu gândirea lucidă ,cu inima fierbinte și înflorită de iubirea ce o purtau celor caro le erau dragi și lui Dumnezeu . **Ei au murit cu mărinimie**.Ei nu au fost duși de șuvoiul unei exaltări colective .Dimpotrivă ,Ionel Moța și Marin s-au rupt voluntar dintre cei mulți cari , în marea lor iubire , îi desleagă , îi strângeau de pământ .Ei au avut forța să se desfacă de contemporanii cari , nici în Țară , nici în Spania ,nu au putut ajunge să-i înțeleagă .Aceasta a fost superioritatea lor supraomenească " Ionel Moța și-a prefigurat și și-a trăit apoteoza morții lui .El și-a zis : **<Astfel ar trebui să mor ! > , < Slujba mea e să mor ! >** [----] **Dumnezeu a vrut să dea morții acestor doi , o însemnătate hotărâtă** , arătând că le-a ridicat viața .În clipa aleasă de El .[-----] **Dar moartea lor folosea prevederilor Dumnezești** și determina împlinirea destinului de glorie a Românilor.[-----]

...**Proștii [LD: mă număr printre ei]** vor zice :**mai bine mureau în țara lor , în serviciul și pentru apărarea ei .Ei nu pricep** însă că **sufletele sanctificate** ale lui Moța și Marin au o putere uriașă care **ne păzește granițele și patrimoniul național** , ca o pavăză de mii și sute de mii de ori mai puternică decât ne-ar fi putut da bietele lor piepturi omenești ."

/Majadahonda:o rea amintire legionară .

Noi nu am îndurat încă toată partea de mișelii și de răni cari poate ni se cuvin .
" Noaptea nu am avut pături. Au mai rămas în tranșee, dintre români, doar domnul **Clime și eu** .Stăm împreună **de sentinelă până la ora 12**. Ne proptim sufletește unul de altul . Ne gândeam la ei ,la trupurile lor reci ,cu carnea ruptă și chinuită .Căutam să deslușim pentru ce **Dumnezeu îi apăraseră** cu o atât de ocrotitoare și vădită protecție ,îi păstrase neatinși ,cu viață , în furtuna de gloanțe cea mai ucigătoare ,**ca apoi să-i cheme la El în ziua de 13 ianuarie** , în clipa sorocită de El. [----]ne dorea durerea celor din țară ,durerea părinților ,a doamnelor bătrâne Moța și Marin ,a Căpitanului ,a soțiilor ,a legionarilor . [----] **"Nu m-aș întoarce în Țară dacă** nu aș avea convingerea că **pilda vieții voastre va brazda simțirea și închipuirile generațiilor cari vin** și dacă nu aș întrezări în viitor cum crește

o românească și legionară vrednicie în sufletul nației noastre .[-----]

" A doua zi ,ies la raport la **căpitanul Banderei [LD: atenție!]**

Îi gras,în fața unei sticle de coniac .Obțin,după explicații penibile[!!!] ,**dreptul de a transporta la Toledo corpurile legionarilor români morți** și autorizația pentru noi trei , să le însoțim.

Acest om nu găsește nimerit să zică un cuvânt de condoleanțe [!!!] Numele acestui căpitan îl însemnă pentru **o rea amintire legionară .[!!!]Îl cheamă :Aranda** ."[-----] Corpurile lui Moța și Marin sunt întinse într-o **cameră săracă și devastată** din satul **Majadahonda**.Părintele Dumitrescu i-a vegheat toată noaptea ,făcându-le rugăciunile după datinile Bisericii noastre .[--] Seara pe la cinci, plecăm cu un camion vechi în care sunt puși grămadă vreo 20 de morți .[**descrie condițiile macabre ale călătoriei**]

/Posteritatea lui Moța și Marin

"În cele ce am scris,**am cerut încontinuu , cu mândrie , dreptul la glorie pentru nația mea**. Acum, mai temeinic ca oricând ,**am certitudinea și o spun : Nația care a zămislit pe Ionel Moța și Vasile Marin va fi aleasă de Dumnezeu pentru o misiune nobilă și împărătească în lumea oamenilor** .

Am această siguranță fiindcă **cei simpli și necultivați** ,mai mult ca ceilalți ,**au iubit în inima inimii lor cu lacrimi de jale** și și-au însușit **mărinimia de cugetare , simțire și faptă ale lui Ionel Moța și Vasile Marin** .Ar fi fost într-adevăr de disperat de nația noastră ,dacă mulțimea Românilor,pusă în fața unei fapte care scoate din umbră

măreția sufletească a rasei pământului nostru ,nu ar fi iubit această faptă și nu ar fi recunoscut-o **ca o faptă românească** și nu ar fi simțit plecându-i-se genunchii **spre slăvirea celor două inimi nemuritoare** împodobite cu o atât de înduioșătoare frumusețe **Neamuri îndepărtate cinstesc memoria lor [?!?]** ,gestul lor fulgeră strălucitor pe întinsul lumilor străine **și Românii să nu-i fi înțeles ?!**

În ciuda îndemnurilor pângăritoare ale stăpânilor noștri corupți ,
nația mea nu s-a împovărat cu acest păcat

/ finis Pentru Christos /

F)Febr.1937:Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin,

Casa Verde,febr.'37 (p. 183- 189)

[LD : Asistă preoți ,părinții lui Ionel și Vasile, Căpitanul, camarazi .Nu ar trebui să stărui pe această cuvântare care , la urma urmei ,este o cuvântare de doliu.Și totuși, cuvântul lui Cantacuzino face lumină într-o chestiune eludată ,atunci și mai târziu,când era vrba de "autorii morali" ai faptelor legionare.Este mărturisirea respectării de către legionari a "**liniei Căpitanului** " privind jertfa și.un fel de **culpabilizare a lui** (își cere iertare !)
că ....s-a întors viu !]

" Este pentru mine îndatorirea cea mai apăsătoare din câte mi-au fost date în cei 34 ani ai existenței mele ,**să mă aflu viu** și să vorbesc în fața trupurilor reci și întinse în sicrie ale lui Ionel Moța și Vasile Marin .[-----]

/Moța –Marin :jertfă pentru Dumnezeu

" **Și-au închipuit mulți** ,și străini ,și prieteni de-ai noștri ,că noi nu **ne ducem în Spania** decât pentru a **îndeplini un gest simbolic de unitate naționalistă** și de simțire frățească ,față de pericolul de ucidere care amenință creștinătatea și trăirea națională pe pământul Spaniei .[---]

Ionel Moța însă s-a simțit dintru început ,că ceea ce cumpănește mai presus de toate ,este **jertfirea totală pentru Dumnezeu** și binecuvântarea astfel dobândită de la Christos , prin această jertfire .[---]

Ionel Moța și Vasile Marin au ieșit în calea morții pentru Chrisos , și au căutat-o .[----]
...Ni s-a spus aci :*cum nu v-ați gândit ? Ionel Moța și Vasile Marin ar răspunde :*
< *Iartă-ne , Căpitane, nu am vrut să ne gândim - cu mintea oamenilor Am refuzat să raționăm , să cumpănim , să socotim .Când Legiunea Arhanghelului Mihail sare în ajutorul lui Dumnezeu , ea nu se târgușete și nu pune condiții .Nici condiții de grad, nici condiții de timp.>*

/Jertfa vieții = linia Căpitanului

"**Ionel Moța ,ca șef al echipei noastre**, a cerut o singură favoare.**Să fim în prima linie** , sub drapelul cel mai ciuruit de gloanțe, **în locul cel mai ucigător**.Așa a fost simțirea lui .
Aceasta este, Căpitane, linia de înălțare legionară pe care ne-ai deschis-o acum 17 ani .

[--] **Nu se poate** , gândeau ei și gândim noi ,**ca Dumnezeu să nu însemne** cândva pe răbojul recompenselor divine meritate de națiunea română, **ținuta legionară a celor șapte ostași** români ,luptători pentru El,pe frontul creștin din Spania.Aveți aminte , camarazi ,că , în acest ceas,**Ionel Moța și Vasile Marin spun sus în Ceruri o vorbă bună și hotărâtoare pentru izbăvirea și mântuirea României** .[----]

/Regretul de a fi supraviețuit

"**Eu am cutremurătoarea durere de a fi contribuit să îndrum echipa pe linia neascultării ordinului Căpitanului și a morții și de a nu fi murit** .Tu știi însă Ionel și Vasile ,voi știți că nu este vina mea.**Dumnezeu a vrut ca la temelia mării viitorului românesc să fie două suflete gigantice și de granit** .Și le-a ales pe ale voastre ."

/Gânduri testamentare

" Din cele ce vorbeam , desprind câteva cuvinte pe care sunt sigur că ni le-ar fi zis cu sufletul morții, dacă nu s-ar fi stins din viață atât de fulgerător :< **Nu mă jeliți** >... < **Sângele meu cumpără biruința legionară și Învierea Românilor** >< **Dați mângâiere mamei mele și soției mele** >

<Spune-le că mor cu inima plină de mulțumire >< Alecule, Clime ,aveți grijă de Căpitan >
[-----]"**Voi sunteți învingătorii Ionel Moța și Vasile Marin** . Voi ați biruit .
Onoare și glorie vouă în veacul veacurilor "
/finis cuvântarea la înmormântare / Alexandru Cantacuzino ,Opere complete.

---

18 a) Ilie Moscovici Antologie din "Mișcarea Socială"

▣ "**Succesul Liberal**" (M.S.mart.'30)

În alegerile județene,s-a datorat în mare parte neonorării de către PNȚ a promisiunilor din cei 10 ani de opoziție.

▣ "**Crima de la Lupeni**"

(6 august'29)-tărăgănată,mușamalizată,banalizată,vinovații nepedepsiți.
Vinovati :Maniu,ramura ardeleană a PNȚ

▣ **Legea presei.**

/ Sugrumarea presei, pentru a ascunde tîlhăriile unor politicieni.

Național-țărăniștii s-au aruncat în afaceri,din cele mai necurate.

"Bacșișurile și comisioanele ,la afaceri mici și afaceri mari [...]

"oamenii noi" își cumpără în fiecare zi case,se primblă în automobile,intră în consilii de administrație,fără nici o rușine . Spiritul acesta de parvenire** ,încurajat de sus,**

[...]pentru a lega mai mult pe conducători de diferite grade ,de partid,

pentru a forma o "bază economică" a partidului ,după model liberal,

a pătruns pînă în cele mai umile sate și a deziluzionat și dezgustat masele."

/ Certurile din guvern,din partid,dintre tabere,dintre "naționali" și "țărăniști",

dintre concurenții la afaceri...toate au știrbit popularitatea PNȚ.

////////////////////////////////////

Moscovici/1930.

▣ "**Patriotism,alarmism și...prostie** " (M.S.,apr.'30)

Comentariu la **Legea pentru apărarea liniștii publice și a creditului țării.**

Nervozitatea guv.PNȚ s-a transformat în "boală nervoasă"

Conform legii,**vor fi pedepsiți :**

/Cu închisoare (3luni-2ani) pe cei ce vor răspîndi în presă sau vor colporta prin viu grai fapte neadevărate,de natură de a produce panică sau de a turbura siguranța ,ordinea și liniștea cetățenilor.

/Cu închisoare (6 luni-3 ani)pentru atingerea prestigiului instituțiilor de credit de stat sau particulare.

/Cu închisoare (1-3ani)cei ce vor face publice "fapte secrete" prin natura lor

"Pentru a cruța nervii dlor Maniu și Madgearu ,nu vei mai putea spune deacum

înainte ,nici în cărți ,nici în reviste,nici în ziare,nici în afișe,dar nici prin viu grai,în

tramvai,la un pahar de bere,la o ceașcă de cafea ,sau în timpul masajului în baie,

ă dl Manoilescu,dl Goga,dnii Mihai Popovici ,Virgil Madgearu sau general Cihoski

s-au întîlnit ,indiferent pentru ce,cu fostul moștenitor al Tronului ;

ă dl.Titulescu,sătul de directivelelui Mironescu ,vrea să dimisioneze

că acțiunile "IRDPAu fost trîntite la zero ,ca să poată intra în Consil.de administr.Mihai

Popovici,Manoilescu și Vasilescu Notara....

Și că Creditul Minier este presat tot de acești domni..

nu se va mai putea spune nimic despre **sinecuriști,despre afacerile necurate ,**

Bine-nțelesele cele care privesc PNȚ și oamenii lui ...pentru că

despre oamenii liberalilor se poate spune orice!!

Pînă ce situația se va inversa.(vezi fișier PNL poziția lui Vint.Brătianu)

Moscovici/ 1930

▣ **Trădarea și vînzarea de țară .**

/A cerut cîndva unui prof. de istorie "care scria cărți despre chestiuni în care nu se pricepea " ,să cerceteze istoria țărilor românești și să scrie o carte despre **patriotismul românesc ,adică "**o istorie a trădărilor de neam făcute în toate timpurile** " ,**

de cei ce pretindeau că apără **integritatea și interesului țării** .

Membrul nostru a preferat să studieze doctrina comunistă,să devie profesor de teologie ...[L.D.presupun că este vorba de P.Constantinescu-lași]

Și o atare istorie nu avem...

/"Afară de **rare excepții onorabile** ,cu figuri luminoase,**toată istoria țărilor românești** este un **lanț nesfârșit de vânzări și trădări** ,de lupte pentru interese personale ,pentru căpătuială .

Chiar cărțile de istorie oficială [...] ne dovedesc aceasta cu prisosință iar istorianouă,contemporană,cea trăită,ne dovedește asta **la fiecare pas.**"

(**invocă istoria "revoluționară" a cuceririi puterii de către PNT**)

Moscovici/1931

▣ **"În plin haos" (M.S.mart.apr.1931) [Guvernul Iorga]**

/ Dictatura partidelor .Deformarea vieții democratice.

/ "Timp de două săptămîni am asistat la **farsa guvernului național** ,

în care toți **partenerii s-au tras pe sfoară** ,

toate **declarațiile și declamațiile au fost false** ,

toate **gesturile au fost calculate** pentru a împiedica formarea acestui guvern ,

așa fel încît răspunderea să cadă asupra celorlalți.

/ **DI Titulescu** , care a descălicat ca un **Messia salvator pentru burghezia română**,

cu afit mai salvator cu cît **promitea poporului ceapă cu mămăligă**,

s-a demascat repede ca un **simplic politician** care vrea să-și facă un partid

pe spinarea celorlalți.În două săptămîni **mitul Titulescu a pierit** și a ieșit ...

Guvernul Argetoianu -Manoilescu [sic!],cu dl.Iorga în frunte.

Lipseasc Gh.Brătianu și dr.Lupu...

Moscovici / 1929-1931

---

18 b)Șerban Voinea, Antologie din "Mișcarea Socială"

▣ **Lupta de clasă - "compromisul", colaborarea de clasă .**

"Compromis și luptă de clasă" (M.S.febr.'30)

/Era o vreme în care **PS din România considera orice contact cu elementele**

dinafara mișcării muncitorești "ca o abatere dela principiul luptei de clasă."

Colaborarea la un guven sau cartelul electoral erau o "trădare".

Refuza participarea la organele de **Asigurări, la congresele OIM,în Parlament,la Comună,fiind considerate "inutile","primejdioase"...**

/ Epoca aceasta de **"splendidă izolare"** , considerată necesară în perspectiva cuceririi puterii , **a trecut** ,cînd PSDR a conștientizat că această posibilitate întîrzie.

/Acum **necesitatea activit. practice nu mai este tăgăduită** ,ba chiar se

exagerează :vrem parlamentari ,consilieri,comisii și comitetenegljînd creșterea

organizatorică a muncitorilor.Acum ne preocupă "cartelul electoral"...DAR...

/ Problema de căpetenie a social - democrației este **"conducerea proletariatului în lupta de clasă"**,ceea ce presupune independență organizatorică și independență de gîndire.(explică marxist problema)"**Compromisul întunecă în masse conștiința luptei de clasă"** (dă de ex.colaborarea cu PNT în 1928)

"Părerea că slăbiciunea mișcării muncitorești impune colaborarea ,pentru a asigura ,

prin **combinațiuni electorale**,o reprezentare factice a proletariatului ,

este deci greșită [...]este o erezie ,o abdicare de la principiul luptei de clasă." **[!!!]**

Șerban Voinea/ 1930.

▣ **"Masa și conducătorii" (M.S.,mart.'30)**

[**Atenție L.D.Obligatoriu citește prima parte la fișier SOCIALISM unde el explică,teoretic acest raport masse/conducători cu exemplificări din mișcarea muncitorească.deosebit de semnificativ.Aderarea la Internaționala a III-a**

Democrație/majoritate/minorități/masse/conducător

Interesant este că revista a ținut să dea o **NOTĂ *** ,după articol în care își făcea public dezacordul cu ideile lui Voinea,care , nu corespund realităților de "astăzi"]

/ "Una și aceeași atitudine poate să fie corectă sau ba, după cum izvorăște dintr-o convingere intimă sau este numai o demagogică supunere la hotărârile unei majorități trecătoare." [...] problema aceasta se pune ori de câte ori convingerea personală a unui "îndrumător" ajunge în conflict cu tendințele unei majorități. Ceea ce este o abdicare de la crez, când se petrece pentru a complăce radicalismului, continuă a fi o renegare teoretică, atunci când e determinată de o vinovată complezență față de curentele oportuniste."

"Singura atitudine compatibilă cu morala și demnitatea socialistă, este aceea a conducătorului care pune propria sa convingere în slujba cauzei"
/ "În realitate, închinarea față de majorități, propusă de către unii, nu-și găsește explicația decât printr-o interpretare greșită, fetișistă, a democrației."

Ni se poate cere să fim toți național-țărăniști
pentru că 80% din alegători au votat cu ei?

**Maghiarii din România să renunțe la limba lor
dacă românii majoritari hotărăsc asta prin referendum ?**

(pilda cu păgubașul și banda de hoți... dacă ar vota)

"Există deci o limită în supunerea față de hotărârile majorității"

"Votul unei adunări exprimă părerea pe care majoritatea o are despre o situație dată, dar părerea aceasta poate să fie greșită. Numai cine nu cunoaște limitele democrației

-care poate mult, dar nu poate tot - numai cine nu pricepe mecanismul delicat și complicat al democrației, își poate închipui că aceasta se rezumă la principiul majorității" Dimpotrivă, democrația presupune minorități și drepturi pentru acestea. Minoritățile, ba chiar și indivizii care compun un organism democratic --stat, partid, comitet - au drepturi și respectarea acestora este una din condițiile de viață ale democrației.

DAR...

Voinea/1930

▣ **Conducători-majoritate-minoritate.**

/ Formele de organizare democratică exclud o conducere care se află în dezacord cu majoritatea celor pe care este chemată să-i reprezinte. Numai încrederea și concordanța dintre părerile lor pot alcătui baza unor raporturi democratice.

/ Ce se întâmplă când intervin deosebiri fundamentale între părerile majorităților și convingerile conducătorilor ?

Nici conducătorii nu pot impune masselor ...nici masele nu pot cere conducătorilor să-și violenteze conștiința și să rămână la conducere călcându-și convingerile. În organizările nedemocratice intervine forța.

"În cadrul democrației [...] dezacordul duce la despărțire "

pentru aceasta există 2 condiții:

/conducătorul să aibă **părerii proprii**

/conducătorul să accepte **principiul democratic**

Conducătorii --în partid, în stat--trebuie să admită consecințele principiului democratic că ei nu sunt predestinați să stea permanent la conducere

și că rolul lor diriguitor încetează în clipa când părerile lor sunt în minoritate.

El se va strădui, apoi, să-și susțină ideile pentru a recuceri majoritatea.

Popularitatea, cucerită anevoie, poate fi pierdută de la o zi la alta.

(îl invocă pe Bauer, Adler, pentru a susține acest principiu

în numele "socialismului științific marxist")

/ În cadrul democrației **minoritatea, opoziția activă** au roluri și funcțiuni

însemnate, trebuind să exercite **controlul majorității.**

Această funcțiune este valabilă atât în corpurile reprezentative, cât și în partid..

* **Nota redacției-**

Articolul prea abstract al tov. Voinea, ar putea lăsa impresia că în sînul conducerii PDSR ar exista divergențe principiale. Ar putea lăsa impresia că "tactica colaborării" ar fi fost impusă de mase și că, unii conducători, ar dori să treacă în "opoziția marxistă".

Din fericire, **expunerea tov. Voinea ... "nu corespunde realității de astăzi"**

"Dacă s-ar admite concluziile tov. Voinea pentru deosebiri tactice, nici un comitet central, regional, sau local, n-ar mai putea lucra, n-ar putea chiar exista,

și niciun fel de mișcare n-ar exista ,nici măcar "cercuri culturale"

Și iarăși,din fericire,acest lucru nu se întâmplă nicăeri,nici la Internaționala Socialistă unde,tov.Adler,"din minoritatea marxistă "a Internaționalei...este secretarul Internaționalei și în Comitetul Executiv...La fel cu tov.Voinea.

Șerban Voinea / 1930

19.)"Transilvanismul.Sufletul ardelean.Ideea ardeleană."

[BCS , Mss Todor Avram, 17.685]

[LD: atenție ! nu am tremă și accente corespunzătoare la alfabetul maghiar și german . Folosesc semne alăturate.]

▣ Premize, cauze generatoare.

/ "Transilvanismul " este **vehement afirmat și vehement atăcat.**

Între cele două războaie mondiale a fost una din cele mai **discutate probleme** , de către scriitorii **maghiari din Ungaria și Transilvania** , trezind **ecouri și în publicațiile românești.**

/Nu reprezintă un caz de "generație spontană" , nici "modă superficială" , ci o "realitate" , avînd **părinți legitimi, situații și evenimente istorice contemporane.**
(Vezi pe larg la **Maghiari**)

Todor Avram / '28

▣ Pasivitatea,Încremenirea , rezistența maghiară.

/ După război, Budapesta nu mai putea ajuta viața culturală din **provinciile "înglobate" în noile state** ; în **Ungaria, regimul horthyst dusesse la emigrarea elementelor democratice** și la **concentrarea a sute de mii de refugiați, preocupați de ideea revanșei** .

/ A trebuit să treacă ani de zile, ca **maghiarimea să-și dea seama de noile realități , să-și întoarcă privirile de la trecut.**

Primul glas al anului 1919, a fost de "**plîngere înăbușită**"; **rezistența pasivă mută** a maghiarimii ardelene, a durat **peste 2 ani**, și paralel cu ea, **starea de încremenire, inactivitate.**

Todor Avram / 1928

▣ "Transilvanismul."

/ La sfîrșitul războiului, în 1918 , **Bodor Ala'dar** , în rev. "**Uj Erde'ly**" a formulat **lozinca "transilvanismului."**

/ În faza de început,**nu se vedea limpede** , nici spre **Budapesta**, nici spre **București**. A fost un **timp zbuciumat, epocă de pamflete, de judecăți, de "martiri"** , de "**țapi ispășitori**" , de "**trădători**"

/ Și totuși **se impunea ceva** , pentru că **aici** le era **leagănul**, și pentru mulți, le va fi și **mormîntul !** Trebuiau **reparate relele** născute din **negarea jurămîntului** față de România, să fie **oprit valul repatrierilor**, să se **învieze activitatea industrială și comercială**, să se **reorganizeze învățămîntul.**

/ În această tulburare a apelor, se simțea nevoia unui "**catalizator**" , al unei **devize pentru maghiarimea din Ardeal și România** .

Acest "numitor comun" a fost găsit în "**TRANSILVANISM**" -pentru literatură și "**GÎNDIRE ARDELEANĂ**" - pentru politică.

/ Cea mai justă interpretare a **transilvanismului** a fost formulată de **Kuncz Alada'r** , în bilanțul făcut literaturii maghiare ardelene, în 1928 , "**Zece ani**"

("Erdelyi Helikon", I, nr. 1 , mai 1928, p.2-5) :

< **Pe ungurii din Ardeal** , întorsătura istorică **i-a rupt de la Țara mamă**

în **faza acută a centralizării** pe toată linia. **Spiritul centralizării** [Budapesta] , printre celelalte ramuri ale vieții publice maghiare , stăpînea și viața literară.

Iar aceasta însemna că, **Ardealul, rupt de la centrul său literar**, acum 10 ani , era **lipsit de o bază** de pe care ar fi putut porni viața literară.[..]

"Europeniștii" presei ardelene și scriitorii emigranți [**unguri**] care se bucurau de **ospitalitatea României** , au găsit **terenul ardelean** potrivit ca **să servească aici**

exigențele europene și să se integreze proaspeți în cele mai moderne curente literare.>

Tradiționaliști locali, adunați în corpuri profesionale și societăți, erau **marcați de "stîmjeniri politice"**, de **"prejudecăți provinciale"**, jurînd numai pe "epocile populare-naționale ale epigonilor dinaintea războiului". Cele două extreme nu s-au putut suda niciodată. **Literatura a crescut între cele două concepții opuse.**

Kuncz Aladar /'28

▣ **Ideea ardeleană.** (rev. cit)

[**L.D atenție ! ce inteligentă speculație, ce abilitate, cîtă dinamică sublimată, cîtă sfîntă misiune maghiară pentru lozinca " Ardealul, ardelenilor !"**]

< **Situația de minoritar este o experiență cu totul nouă** în literatura maghiară.

Natural că în prima fază a fost numai **durere**.

Rana detașării doare încă, zvicnește încă sîngerînd.[...]

Nostalgia aprinde lumini specifice în spatele rîndurilor, în ritmuri se ascunde **plînsul**.[...]

Minoritatea este **minoritate politică** [...]

Numai în spațiul larg al **orizontului universal** poate să-și apere și să-și păstreze **valorile naționale**[...] poate lua legătura **cu literatura și cultura altor popoare** și numai așa se poate asigura **să nu se rupă** de viața spirituală a **țării-mame**. >

Cf.Todor Avram / '36

Kuncz Aladar / '36 (rev. citată)

<**Scriitorul maghiar găsește probleme ardeleni** în operele **scriitorilor sași** și cunoaște **ecourile vieții ardeleni** în **literatura română**.

Nu poate fi scriitor maghiar acela care nu cunoaște aceste **mișcări literare paralele**.

Avizarea unora la ceilalți, **apropie cele trei literaturi** și este imposibil

să se evite **influența uneia asupra alteia**.[...] >

< **Dovada ideii ardeleni este Ardealul însuși, încorporat în ea.**

Și mărturii sunt **popoarele ardeleni** care **pot trăi alături** fără să renunțe la **caracteristicile specific naționale**.

Acesta este un **program gata**, crescut din **condițiile ardeleni**. >

Cf.Todor Avram / Kuncz Aladar / 1928-1936

20) Tratatul de la Saint -Germaine eu Laye (10 sept. 1919)

(semnat de Al.Vaida-Voevod)

Tratatul minorităților, Paris (9 dec.1919)

Ratificarea în Parlamentul român ,iul.- august 1920

Sesiune extraordinară. (BCS, fd.Saint Georges, pachet XCII, ds. 1.

DAD, MO 27 și 47, ședințele din **Senat și Cameră**)

Senatul (președ. C.Coandă) **a ratificat Tratatul**, cu **78 voturi**,

dar și-a exprimat **rezervele**. (Bațaria , Nistor)

Camera (președ. Duiliu Zamfirescu) **a ratificat Tratatul**,cu **221 voturi**,

13 împotriva, cu exprimarea unor **rezerve**.

(Banu, Krakalia, AC.Cuza,Iorga, Take Ionescu,Vaida)

[**L.D. Atenție ! "Rezervele" se vor perpetua,se vor metamorfoza, sub diverse forme;**

Consecințele,vor crea mari dificultăți tuturor guvernelor ;

vor întîrzia adoptarea unui **Statut pentru minorități** ;

determinînd **presiuni diplomatice, pretexte**, și , în final, **desmembrarea din 1940**]

1.) N.Bațaria (senator , PNL ? PP?) :

(D.S., Mo. 28, șed. 30 iul.'20, p. 459 - 462)

Tratatul au și părți **"de umbră"**, deoarece conține **"clauze jignitoare"**,

privind **"protecția minorităților"**, care, pentru români, este **"inutilă"**

și a fost **"impusă"**.România este un **stat unitar**.

////////////////////////////////////

2.) Ion Nistor (senator , PNL) (DS, MO. 28, șed. 30 iul.'20, p. 462- 469)

"Unirea Bucovinei nu s-a făcut pe baza principiilor de autodeterminare wilsoniene.

[...] În baza acestei **concepțiuni de drept istoric** am trăit ,

am luptat și **am și votat reîntoarcerea la țara mamă ."** (p. 462-465)

Austria a găsit de bine să aducă în Bucovina ,nemți, unguri și slovaci, și să favorizeze așezarea de fugari ruteni (de pe moșiile nobililor polonezi din Galiția și Podolia) ,pe moșia noastră strămoșească,

rezultă de aici că **acești coloniști** în virtutea "dreptului la autodeterminare ", **ar avea dreptul să hotărască asupra soartei Bucovinei !?**

"Nu .Această concepție etse inadmisibilă. Nu este admisibil ca **cîteva colonii de nemți și de ruteni** , pribegiți la noi după răpirea Bucovinei , **să determine soarta patrimoniului românesc."**

Bucovina este și a fost din totdeauna , românească.

Este o **"mentalitate austriacă"** cînd **ni se cere să le recunoaștem ca "naționalități "** . Să le respectăm, **da** ; să ținem seama de nevoile lor național-culturale, **da.**Dar să se țină seama de **deosebirea** dintre **coloniști și autohtoni.**

Și în **Basarabia** au fost colonizați **bulgari, găgăuți, nemți...**

Aceștia sunt **"naționalități "** ?!

Rusia și Austria au **împiestrițat populația**, anume, ca să slăbească elementul autohton, să-l desnaționalizeze.(p. 465)

România, stat național unitar,nu stat de "naționalități", ca Austria.

"Băgați bine de seamă să nu austriacizați statul românesc ! "

- **Voci : Cine-i de vină ? Brătianu ?**

- **Nistor:D.Brătianu** se va explica el însuși.Nu are nevoie de apărarea lui .

Nici alte persoane ,care au urmat , nu au avut ce face.

Este o **nedreptate făcută statelor "mici"**.

Împotriva acestei desconsiderări s-a ridicat **Brătianu**, găsin**d aprobarea și admirația tuturor statelor mici.Istoria își va da verdictul.**

Nistor / 1920

//

3) A.C.Cuza (pe atunci,în PND-lorga)

(DAD.,MO. 47, șed. 12 aug.' 20, p. 1002- 1013)

Tratatul cu Austria .

Pentru unii ,semnarea tratatului este inexorabilă.În numele PND , partid de **"doctrină "** , nu de "duzină " , declară că **nu consideră "inexorabilă" această semnare** , care **"ni se impune"** și care cuprind **clauze ce nu pot fi acceptate .**

Chiar **Vaida** declarase că **< M-am hotărît să fac acest salt în prăpastie**, știind că , deși poate **eu voi fi o jertfă**, totuși **țara va fi salvată** de urmările grave ale unei **rupturi cu aliații.** >

[Face o lungă digresiune în istoria noastră, atingînd și capitulațiile, trecînd cu lupta pentru unire , epocalui Cuza , etc etc.]

și vine acum **Vaida** și spune că **a fost " obligat"** să semneze **un tratat care ne știrbește suveranitatea ! De cine ? De ce ? Pentru ce ?**

I.I.C.Brătianu a apărut cu destulă **demnitate** și cu **nobilă îndărătnicie drepturile României**, stabilite prin **Tratatul din 4 aug.'16.**

Țara datorește **recunoștință dlui Brătianu** pentru asta.

Guvernul gral Coandă a refuzat ; guv. Văitoianu a refuzat .

Numai **Vaida** a cedat, **I-a semnat , în urma unui ultimatum,** **fără să ceară votul Parlamentului** pentrucă nu se pricepe la diplomație.

Vaida (PNR) : păcat că nu cunoașteți istoria Ardealului !

Maniu (PNR) : regret f. mult vorbele dvs.

A.C.Cuza : **dacă n-ar fi cedat , putea fi doar un incident diplomatic ;** am fi fost sprijiniți și de alte state ; s-ar fi reluat tratativele ; putea, eventual, să demisioneze ; regele ar fi fost nevoit să facă un guvern de "funcționari" , care ,eventual, ar fi semnat ;

Vaida a comis o mare greșală de politică generală. (p. 1003-1004)

Partea cea mai mare de vină, însă, o are **Take Ionescu**, care **a admis știrbirea suveranității**, prin clauzele pentru **minorități.**

Nu va vota ratificarea tratatului.

/ **Minoritățile** : Unele sunt **așezate de veacuri**, elemente **utile**, - **sași, unguri, ruteni** - **nu au avut vreo contribuție la impunerea acestui tratat.**

Minoritatea neasimilabilă, cea a jidanilor.

Condițiile acestea din tratat au fost anume **impuse de organizațiile jidovești ,**

la Conferința de pace. (1002-1013)

[L.D.: lipsă text .Se face trimitere la plic Evrei, unde nu este .Caută !]

Cuza / 1920

//

4.) N.Iorga (în numele "opozității naționale" întregi)

(DAD,MO 47, șed. din 12 aug.'20, p. 1013- 1014)

Opoziția națională întreagă , crede că trebuie să formuleze astfel p.d.v :

/ " **Tratatul cu Austria** reprezintă **concepția pe care și-au făcut-o Aliații noștri** ,
despre **viitoarea viață a Europei** , în ipoteza **existenței unei legi a Popoarelor** ,
menită **să asigure fiecărei națiuni, dreptul ei la viață**
și să garanteze armonia posibilă între ele."

/ "În această concepție, **ei au fixat poporului românesc un loc pe care noi îl putem**
găsi prea mic ,dar care , prin acțiunea acelorași aliați biruitori contra unei tiranii
milenare, ca și prin silințele și jefele noastre , pe care ei nu le ignorează și nu le pot
ignora , **e închis în hotare cari cuprind marea majoritate** a celor care vorbesc **graiul**
nostru și se împărtășesc de sufletul românesc."(p. 1013)

Iorga/'20

//

5.) Al.Vaida -Voevod (PNR, "opozitia națională")

(DAD,MO. 47, șed. din 13 aug. '20, p. 1017- 1022)

Tratatul cu Austria .

/**Declarația** citită de cel mai mare istoric al țării , **Iorga**, a făcut **un act de pietate** față de
memoria tuturor acelora care **au contribuit la distrugerea acestei monarhii**

/ S-a pus în discuție **Conferința de pace și chestiunea minorităților**, ca și când ar fi
ostile Romniei .

[Evocă împrejurările în care s-au dus tratativele; faptul că , cu greu , o mână de români
a putut să ajungă în Franța să facă propagandă pentru cauza noastră , abia în ceasul al
11-lea, în timp ce dușmanii noștri... ; că acum , 1920, era adevărat că "opozitia națională"
și PNR era contrară lui Brătianu, dar ,în 1919,... erau colaboratorii săi ...;]

/ " **Am datoria morală** ca să constat că **atitudinea primului delegat , d. Brătianu**,
la **Conferința de pace**,după a mea judecată,**a corespuns pe deplin intereselor**
României.(Aplauze)

/ Această **tactică a intransigenței , a fost excelentă ,**
pînă în momentul cînd s-a simțit că, dacă se perpetuiază acea tactică,
se risca periclitarea unor mari interese : pierderea unei părți din Banat, Maramureș;
nerecunoașterea alipirii Bucovinei și Basarabiei ... (p. 1007)

/ De la Conferință și Aliați, se primise un **ultimatum** [Nota din 12 oct.]

"În aceste condiții [L.D.: vezi mai jos,conjunctura] am luat angajamentul
să semnăm Nota din 12 octombrie "[1919] , punînd anume condiții

(scoaterea din preambulul Tratatului pentru minorități a pasajului privind Tratatul de la
Berlin ; a paragrafelor privind evreii) , și astfel , **s-a ajuns la textul definitiv."**

(Aplauze) (p. 1019)

În ce privește **Tratatul cu Austria** - care se zice că ar fi știrbit suveranitatea -
trebuie să dăm dovadă de **înțelepciune.**

Austria veche, cu acel conglomerat de popoare, **s-a autodistrus prin politica ei.**

Aceasta trebuie să fie **"un avertisment pentru noi"** , că **"tactica greșită față de**
naționalități poate duce la dezastru."(p. 1022)

[LD: confuzia ardelenilor de a vedea în **România Mare**,
un fel de **"austro-ungarie mai mică " !]**

Vaida / 1920

"Imaginea României ".Atmosfera antiromânească.

La Conferință , atmosfera era aceasta : **<România are obiceiul să ia angajamente și să**
nu le țină ... > (exclamări, zgomot , în Parlament) ... într-un cuvînt, **că nu pricepe să**
ducă o politică externă loială, clară, consecventă și cinstită ."

/ Delegația română a avut greu de muncit , spre a alunga această atmosferă.

" Va veni **istoria critică a zilelor noastre** , care **va analiza pe bază documentară și**
va constata cine și cum a creat această atmosferă.

Se va constata atunci **întrucît** acei care în calitate de **miniștri plenipotențari** de la
diferite state mari **au condus politica României** ,

---

21) "Biserica noastră și cultele minoritare "

N.Russu Abrudanu,

(Dezbateri la **Legea cultelor-Al.Lapedatu**,1928)

Guvern Vintilă Brătianu .

[**L.D. atenție!** Nu a dat toate discursurile, a operat selecțiuni și omisiuni, a pus accentul pe **polemica dintre biserica ortodoxă și greco-catolică**, nu a indicat cronologii sau note critice . Din parlament **absentează PNT**, deci ardelenii, în plină campanie de răsturnare a guvernului liberal.]

Vezi obligatoriu, pe larg, la **Biserică**.

a) **Al.Lapedatu** (Ministrul cultelor și artelor)

În Senat :

Ardelenii au venit în statul român cu o "**mentalitate confesională** " , pe care **au vrut să o impună României Mari**.

Dar **statul român** , **n-a dobândit** , odată cu teritoriile sale și poporul său, **tradițiile de organizare și normele de conducere ale statului maghiar**, nici **metodele lui de guvernare**.[...]

1700. Principatul Ardealului cade sub Habsburgi .Situția se schimbă.

Românii sunt constrânși să treacă la catolicism, producându-se **ruptura bisericii** române., cu **lupta fratricidă** cunoscută.

După 1848,situația românilor s-a înrăutățit. Între cele **2 biserici românești** se insinuiază "**o mentalitate confesională** " , cu **răfeli și gelozii**. (p. 344-350)

////////////////////////////////////

b) **N.Iorga** (deputat)

Considera legea de "**inspirație ardelenescă** "

(**Lapedatu și Goldiș** erau ardeleni , ortodocși),

pe ea văzîndu-se **pecetea austriacă, iozefină, abstractă**, venind ,parcă, din **Ungaria** cea nouă, **mereu bănuitoare** .

/ "**Uniții**" din **1700** , " **nu și-au trădat nația**.

S-au închinat în fața unei teribile necesități.

Ei n-au luat legea catolică, **au luat legea împăratului** , **sperînd să capete drepturi**.

Și au rămas greco-catolici."

("greci", pentru că noi am fost legați de Constantinopol, am fost ierarhizați bizantini, dar...

/ **noi n-am fost "robii " Bizanțului**.

/ "**Nici greco-catolicii nu trebuiau să fie robii Romei** "

(a unei **Rome** "care stă pe locul strămoșilor, dar nu reprezintă întreaga tradiție a acestor strămoși.")

/ **Noi trebuie să avem o lege românească. De aceea avem aceeași limbă, aceleași icoane, crezul nostru** (care nu este "roman" nici la uniți) .

/Noi suntem ortodocși. **Biserica "unită"** este un **produs al împrejurărilor istorice**, și dacă va dispărea, **va dispărea tot în niște împrejurări istorice, iar nu prin impunere**.

Ea trebuie considerată o "**biserică soră** " , are dreptul să existe, iar **România** are nevoie de legături cu **Apusul**.(p. 376)

////////////////////////////////////

c) **IPS Nicolae Bălan** (Senator, mitropolitul Ardealului) 1928 :

Mărturisește că a avut **mare satisfacție** ,la discuția legii, să vadă **cele 3 națiuni și cele 4 confesiuni** , "**defilînd pocăite** la tribuna acestui **Senat** al țării noastre, **perorînd cu emfază** cuvinte entuziaste despre **principiul libertății de conștiință**, despre **egala îndreptățire și protecțiunea tuturora**.

Slavă Ție, Romnie Mare , Tu frumoasă arătare a visurilor noastre , care **ai avut darul să convertești la sentimente mai creștinești pe toți aceia care**

nu cunoșteau drepturi decît pe seama lor, iar pe seama noastră numai nedreptăți și asuprire!

Omenește, am avea dreptul la resentimente față de cei ce ne-au asuprit în trecut.
Dar noi, fără să uităm, iertăm."(p. 288)

Bălan / '28

Retro*1700 .

Cîte **biserici și mănăstiri ortodoxe**

au fost **luate de greco-catolici**,

iar **acum se cramponează pe drepturi exclusive** asupra lor ;

Documentul de unire, semnat de **Athanasie**, în care **jurase să se lepede** de

< [...] **toată corespondența și dătătura în știință prin scrisoare și**

preteșugul șismaticilor , a ereticilor și a Craiului sau Vodii muntenești ;

nici o carte de acum înainte cu aceia răspuns nu voi avea

și **nici pe Bucureștean** mai mult **episcop al meu arhiepiscop și mitropolit**

a fi, nu-l voi cunoaște [...] >

Cum spunea Iorga, niciodată **un episcop român din Ardeal** , care fusese

hirotonisit la București, nu iscălise o așa de adâncă **înjosire a bisericii sale**,

pentru a-și păstra scaunul. Și-a trădat credința, biserica, sângele nației ,

trasînd "o graniță sufletească " între frați.

Bălan / '28

Unitatea bisericii românești.

Atunci au vrut să-i despartă de "**bucureșteni** ".

Astăzi vorbesc de "**regățeni**"

Pentru o predică "dogmatică", printr-o creație " artificială " ,

nu pot fi ținuți în separație fiii țării.

"Noi nu am fost o colonie de păgâni, în Africa , pe care Papa trebuia să ne aducă pe calea cea bună ! **Am fost creștini** [...] și

azi, după 228 de ani, nu trebuie să anulăm această dezbinare !?"

(În Drăguș, după 1918, ardelenii revin la ortodoxie)

Poporul , enoriașii, nici nu știu ce stă la baza **deosebirilor**

dintre **bisericile noastre**, mai ales că **ritualul a rămas la fel**.

Vasile Suciu (mitropolit unit de Alba Iulia) : "**întreaga biserică ortodoxă**

este catolică", deoarece , **pînă în sec. IX, a fost una**

Bălan : Adevărul e altul. **Biserica apuseană a fost ortodoxă pînă în sec. IX.**

Atunci **Apusul s-a rupt de biserică** și a introdus "inovații"

Trage nădejdea că ceea ce s-a făcut în **1700** , a fost **un incident trecător**, pe care

Dumnezeu ne va ajuta să-l închidem, prin unirea bisericii românești.

(p. 314-317)

IPS Bălan'28

////////////////////////////////////

d) Grigore Comșa (Senator, episcop ortodox de Arad)

Se pronunță vehement **contra baptismului** ["pocăiții"] și **sectelor**.

Baptismul.

/ **Plantă exotică**, cu scopuri viclene, **folosită de unguri ca să lovească în biserica ortodoxă românească.**

În 1905, ministrul cultelor, Lukacs , i-a recunoscut , deși nu erau nici 10.000

(din care cca 5000 unguri , restul români) .

La 1918, **nu au participat la Adunarea de la Alba Iulia.**

/ După 1918, în Ungaria erau 70 de predicatori, iar în România... **915 predicatori**,

pentru cca **26.000 de bapțiști !** (un predicator la 28 de români !)

Primesc mari ajutoare din America.

/La **Congresul baptist** din 1926 (Budapesta) , au participat și **16 predicatori români.**

/ **Între 1925- 1928**, printr-o **decizie guvernamentală** , au fost scoși **în afara legii** ,

ca "Biserică ", dar **lăsați ca " Asociație"**

(cu statut, cu drept de a urma școli normale , , cu învățători) (p. 143- 162)

////////////////////////////////////

e) APS Roman Ciorogaru (senator, episcop ortodox de Oradea Mare

Ardealul este policonfesional.

Se aduc **învinuiri nedrepte bisericii ortodoxe pentru "prozelitism."**

La 1700 , "unirea" a fost instrument al politicii habsburgice,

pentru a divide frații. **Ortodocșilor** li s-au luat bisericile și manastirile)

Au ramas cca 40 de manastiri, pe care le-a distrus generalul Bucov. Atunci, ortodocșii și-au facut bisericute de lemn, acoperite cu paie. Poporul nici nu stia ca a trecut sub jurisdicția Papei.

"Eclipsa" din 1700, este o tragedie a românismului.

/ De atunci, **Biserica unită** a reprezentat forța statică

(Blajul, școlile lui Klein. Șincai etc...)

iar **Biserica ortodoxă** forța dinamică,

(care l-a dat pe Horia, Iancu, Gh.Lazăr, Țichindeal, Moise Nicoară, Șaguna - care a obținut autonomia bisericii)

/ **Cărturarii și revoluționarii** au fost mereu împreună :

la 1848, la Blaj, la Memorandum.

/ **L a 1918, au fost împreună, la Alba Iulia.**

După 1918, din nefericire, **au reînceput** discordiile dintre "uniți" și ortodocși .

/ **Pledează** pentru unirea celor două biserici românești,

pentru a consolida unirea politică și sufletească. (p. 31- 37)

Ciorogaru

////////////////////////////////////

f) Valeriu Traian Frențiu (senator, episcop "unit", Oradea Mare)

Este mîhnit de imputațiile aduse "uniților".

Din 1642, și apoi, regii maghiari s-au hotărît

să extirpe biserica ortodoxă din Transilvania.

După 1690, românii discută în 5 Sinoade ce să facă :

Calvinismul le strica legea și neamul;

Dositiei (patriarhul Ierusalimului), pretindea episcopului Atanasie, scoaterea limbii române din Biserică.

☒ **Papa Inocențiu al XII-lea**, recunoștea canonic și limba română (ca limbă liturgică), **ritul și datinele tradiționale.**

"Nu s-a făcut o trecere de la un cult la altul, ci s-a format o nouă biserică românească, cu ritul românesc."

/ **Vrea unirea celor două biserici românești.**

Să se facă un Sinod, să se unească cele două biserici. (p. 85-87)

////////////////////////////////////

g) Al. Niculescu (senator, episcop unit, Lugoj) :

Toate popoarele "neolatine" sunt cu Roma.

Consideră că biserica greco-catolică este patriotă. (dă exemple din trecut)

N.Bălan (mitropolitul ortodox al Ardealului) : **dar au lipsit de la încoronarea de la Alba Iulia, pentru că Papa le-a interzis**

Niculescu : au fost la încoronare, nu au fost la Te-Deum.. (p. 262-263)

////////////////////////////////////

h) Mitropolitul Suciu (senator, greco-roman, Alba Iulia) *

Dacă ar încerca cineva să desființeze Biserica "unită", ea va reacționa cu ultima energie, și se va produce un război religios, ca cel de 7 ani, de 30 de ani...

"Lăsați în pace cele două biserici, cea care va fi de trai, va trăi ;

cea ce nu va fi, se va măcina de la sine "

/ **Biserica unită își va continua menirea**, mai ales legăturile cu Apusul, de unde atîta bine a venit pentru neamul românesc... (p. 321)

-----

* Congresul general al **credincioșilor uniți cu Roma**,

din întreaga provincie metropolitană de Alba Iulia și Făgăraș,

întrunit la Cuj, **22 martie 1928**, votase următoarea Moțiune:

1. Unirea cu Roma, din 1700, a mîntuit biserica românească de cotropire calvinistă și neamul nostru de desnaționalizare.

Biserica unită, în cei 200 de ani, nu are nici o pagină neagră .

Legătura ei cu latinitatea, **garantează ființa și mărirea neamului românesc.**

Nici o putere omenească nu va putea rupe pecetea Unirii cu Roma.

2. Congresul constată cu adîncă mîhnire că Biserica Unită este amenințată cu distrugerea, prin Proiectul de lege al cultelor.

Congresul refuză a crede că Parlamentul va vota o atare lege etc etc etc.
dr. demetriu Kis dr. Iacob Radu dr. Valeriu Pop.
(BCS, fd.St.Georges, pch. Cl, ds, 3 -Ermil Pangrati)

//////
i) P.S.Iuliu Hossu (senator, episcop unit de Gherla)

Prezintă p.d.v. al Bisericii române unite :

/ Este de acord ca Biserica ortodoxă să fie "dominantă" în statul român.

/ Trecutul de 228 de ani al bisericii greco-catolice,

perioadă în care s-a identificat , totdeauna, cu neamul românesc :

redeșteptarea conștiinței naționale și propovăduirea latinității sale.

Este mîhnit că biserica sa este atăcată. .(p. 181-182)

//////

j) Lucian Triteanu (senator ortodox,ardelean, episcop de Roman)

/Cultul mozaic este recunoscut prin lege , un "cult istoric ".

O încercare frumoasă de **portret psiho-colectiv al evreilor ,**

cu **suflet complex și plin de antiteze** (vezi pe larg la **Evrei**)

/ În Țara Românească ei nu sunt persecutați pentru religia lor,

ci pentru izolarea lor. (p. 218- 220)

//////

k) Ely Bercovici (senator PNL , cultul mozaic)

Episcopul Triteanu, "înaltă" pe evrei , ca , apoi, "**să-i lovească mai tare** " ;

Face caz de art.5 al legii

(care cerea ca în 6 luni cultele să-și edifice o organizare unitară)

considerînd că, prin asta, se încuraja "**pulverizarea** " **cultului mozaic.**

Nu era bine ca, situația din **Transilvania** (moștenită de la Ungaria),

să fie generalizată la nivelul țării.(p. 228-231)

//////

l) Horia Carp (senator, UER ?

Mîhnit de cuvîntarea episcopului **Triteanu**,care a atăcat pe evrei,
căutîndu-le o "psihologie specială" , cu antiteze.

Răspunde punctual (vezi la **Evrei**)

//////

m) Bogdan Duică (senator, PNL sau PND-Iorga ?)

Catolicismul a fost totdeauna o **agresiune** , în aceste părți;

Șefii bisericii greco-catolice mai toți au fost **străini** ;

Biserica unită a adus poliglotismul, care a contribuit la **desnaționalizarea**
românilorA **practicat prozelitismul**(p. 34-56)

//////

n) Preot D Nicolaescu (deputat PNL ?)

Actul mitropolitului Ardealului, Atanasie (Viena, 20 martie 1701) ,

prin care declara că **rupe legăturile cu "schismaticii" de la București,**

(de unde avusese venituri, bani și moșii date de Brîncoveanu, de unde primea cărți,

în grai românesc) **este** (cum spunea Iorga) < **Cel mai înjositor act public** ,

săvîrșit pînă atunci de vreun **Vlădică românesc.** >

/ Speră ca acest **act rușinos**, care **contrastează cu fapta lui Brîncoveanu,**

să fie "**reparat**" ; speră la **unirea celor două biserici românești.**

/ Suntem recunoscători fraților uniți că în momentele istorice de la 1848,
1918, au știut să se înfrățească cu cei ortodocși.

Regretă divergența uniților de la Încoronarea regelui Ferdinand; (p. 414-415)

//////

o) P.Gîrboviceanu (senator) :

Biserica ortodoxă a fost **tolerantă** :

/ Ștefan cel Mare i-a primit pe **hussiți** ;
/ Tot noi i-am primit pe **armenii gregorienii** ;
/ În Moldova, **ceangăii catolici** ;
/ **Catolici, luterani , calvini, mozaici...i-am primit**
(catolicii i-au convertit pe hussiți; luteranii pe catolici)
/ În Țara românească n-au fost războaie religioase ;(p. 328)
Gîrboviceanu /28

Transilvania .

Scriitorii străini spun că avea **înfățișarea Egiptului, românii fiind "israeliții" sub robia Faraonului.**

Mitropolitul ortodox de Alba Iulia, Atanasie , fiu de nobil român ;
hirotinisit de Teodosie la București ; dăruit de Brîncoveanu cu danii , haine,
odoare , moșia de la Merișani (Argeș) ;
la întoarcerea în Transilvania, este **luat "în primire" de iezuiți;**
În 1700, pleacă la **Viena**, este primit de **împărat**, este recunoscut **mitropolit**,
este făcut **baron și consilier împărătesc**, primește **lanțul de aur**.
La **25 iun.1701**, **Atanasie a fost instalat mitropolit** ,
în biserica lui Mihai Viteazul din **Alba Iulia**.

Persecuții contra **ortodocșilor .O vreme, nu au avut episcop ;**
apoi li s-a dat unul **sîrb, din Buda** ; abia la **1810, au avut episcop român**.(p. 337)
////////////////////////////////////

p) C.Disescu (senator,PNL) :

Nu poate tolera **răstălmăcirile uniților** : că **biserica ortodoxă ar fi părăsit** biserica strămoșească, în **1040 ! Biserica străbună este ortodoxă**.

Acum,ce este **biserica Brîncoveanului din Făgăraș ?- au luat-o uniții !**

ce este **biserica ortodoxă din Alba Iulia ? - au luat-o uniții !**

Protectorii uniților au fost : **Maria Tereza , iezuiții** din Oradea, Sibiu și Alba Iulia !

Protectorul ortodocșilor -țăranul român.(p. 324)
////////////////////////////////////

r) Elemer Gyarfaș (senator) .Declarație în numele tuturor minorităților,

fără deosebire de confesiune și naționalitate.

/ **A găsit la Ministerul Cultelor, totdeauna,**
"o bunăvoință netăgăduită și necontestată."

/ După iscălirea tratatului de pace [1920] ,cînd **O.Goga** a fost titularul Ministerului,
s-a inaugurat "**un regim hotărîtor binevoitor față de noi** " , **regim menținut** apoi de
următorii miniștrii, **Banu, Lapedatu , Goldiș**.

/ Acum [1928] , este **singurul reprezentant politic al ungarilor și germanilor ;**
regretă neîncrederea în minorități și "saturarea " cu "**măsuri polițienești**"
a Proiectului de lege ;

Proiectul nu respectă "drepturile istorice cîștigate" .
////////////////////////////////////

s) Alexandru Lapedatu (ministrul cultelor , PNL,) , concluzii :

Minoritarii au înfățișat **2 motive** pentru a nu vota legea :

că ea conține **dispozițiuni "polițienești" jignitoare** ;

că , din ea, rezultă **neîncrederea Statului în minoritari** ;

Demonstrează, argumentează, că **aceste supoziții nu sunt reale** :

/ **Statul român modern nu s-a călăuzit niciodată ,în actele de guvernare,**
de preocupări cu **substrat clerical**.

Partidele politice au exclus din programele lor ,tendențele clericale.

România unită vrea să mențină această tradiție, nu dorește partide **politice pe baze**
confesionale , care să impune Statului preocupări clericale.Nici invers.[...]

De aceea a fost necesară introducerea în lege a acestui "control".(p. 427- 434)
////////////////////////////////////

t) Vint.Brătianu (prim ministru, PNL.În Senat)

/ **Statul român este un stat național, democratic , laic .**

Trebuie să păstrăm **caracterul neclerical al statului modern**.

Bisericile recunoscute de stat, sunt instrumente de ridicare sufletești ;

Faptul că **rabinul Niemerover** a vorbit cum a vorbit, dovedește "**simbolul vieții noi**" din România .**Situația evreilor nu era bine precizată.**

Acum , **evreii**, "**trebuie să se lege cât mai strâns de soarta acestui stat "**

(p. 368)

////////////////////////////////////

Legea cultelor / 1928

Vezi fișierul următor